

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

Katedra právních a ekonomických oborů

Diplomová práce

**Analýza vývojových tendencí kriminality v Jihočeském
kraji od doby zřízení vyšších územních samosprávných
celků**

Vypracovala: Bc. Lucie Troupová

Vedoucí práce: JUDr. Milan Kučera Ph.D.

České Budějovice 2015

ABSTRAKT

Diplomová práce se zaměřuje na analýzu vývojových tendencí kriminality v Jihočeském kraji od doby zřízení vyšších územních samosprávných celků z hlediska teoretického i praktického. Cílem této diplomové práce bylo zmapovat vývoj kriminality na území Jihočeského kraje v posledních 14 letech, a zjistit aspekty, které ho ovlivňují.

V teoretické části jsou charakterizovány základní pojmy jako kriminalita, její pojetí, latentní a registrovaná kriminalita či stav, struktura a dynamika v rámci kriminality. Dále jsou vymezeny faktory, respektive aspekty, ovlivňující vývoj kriminality, nicméně také jednotlivé druhy kriminality, a v neposlední řadě systém prevence kriminality. Druhá část teoretické oblasti je zaměřená na vymezení územního členění České republiky a specifické charakteristiky Jihočeského kraje.

Praktická část diplomové práce zahrnuje kvantitativní výzkum, v němž byla použita technika sekundární analýzy dat, respektive analýzy dokumentů. Pro výzkumný soubor byly vybrány statistiky Policie České republiky, které byly dále zpracovány a použity pro analýzu kriminality pouze v rámci Jihočeského kraje s důrazem na jednotlivé zkoumané oblasti. Aspekty ovlivňující vývoj kriminality byly pojmenovány a charakterizovány v teoretické části v ohledu na jejich teoretický rámec.

Z výsledků výzkumu vyplynulo, že v rámci zkoumaného období se kriminalita nezvýšila o 10 %, naopak se během zkoumaného období snížila celkem o 21,2 %. Dále bylo zjištěno, že se v jednotlivých letech zkoumaného období mění poměrné zastoupení jednotlivých druhů kriminality. Z výsledků vyplynulo, že nejvíce rozdílně je v jednotlivých letech zkoumaného období zastoupena hospodářská a násilná kriminalita.

Cíl mé diplomové práce byl splněn. Domnívám se, že práce by mohla sloužit odborné veřejnosti k ucelení informací o vývoji kriminality v Jihočeském kraji či jako studijní materiál.

Klíčová slova: kriminalita, trestný čin, pachatel, prevence kriminality, vyšší územně samosprávné celky, územní členění

ABSTRACT

The thesis focuses on the analysis of trends in crime in the South Bohemian Region since the establishment of higher territorial units in terms of both theoretical and practical. The aim of this thesis was to map the evolution of crime in the South Bohemian Region in the last 14 years, and identify aspects that affect it.

The theoretical part characterizes the basic concepts such as criminality, its concept, latent and registered crime or status, structure and dynamics within the crime. Further factors are defined, such as aspects influencing the development of crime, but also various types of crime, and not least the system of crime prevention. The second part of the theoretical section is aimed at defining the territorial division of the Czech Republic, and the specific characteristics of the South Bohemian Region.

The practical part includes quantitative research, in which the technique of secondary data analysis was used, based on document analysis. Statistical data of the Police of the Czech Republic were selected for the research group, which were then further processed and used for the analysis of crime in the South Bohemian Region only, with an emphasis on the individually surveyed areas. Aspects influencing the development of crime have been identified and characterized in the theoretical part of their theoretical framework.

The results have shown that crime did not increase by 10%, on contrary, it decreased by a total of 21.2% within the period under review. Furthermore, it was found that in each year of the investigated period, proportional representation of the various types of crime varies. The results showed biggest differences are represented in economic and violent crimes within the investigated period.

The objective of my thesis has been met. I believe that the work can serve professionals to gain comprehensive information as well as study material concerning the development of crime in the South Bohemian Region .

Keywords: crime, criminal offense, offender, crime prevention, higher local government units, territorial organization

Prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 18. 5. 2015

.....

Lucie Troupová

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat JUDr. Milanovi Kučerovi Ph.D. za odborné konzultace a podporu při zpracování mé diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat Ing. Radimovi Duškovi Ph.D. za cenné informace a rady při zpracování výzkumu.

OBSAH:

ÚVOD	8
1 SOUČASNÝ STAV	10
1.1 Kriminalita	10
1.1.1 Kriminalita a její definice	11
1.1.2 Pojetí kriminality	13
1.1.3 Latentní a registrovaná kriminalita	14
1.1.4 Stav, struktura a dynamika kriminality	15
1.1.5 Faktory ovlivňující kriminalitu	16
1.2 Obecná kriminalita	21
1.2.1 Majetková kriminalita	21
1.2.2 Mravnostní kriminalita	22
1.2.3 Násilná kriminalita	24
1.2.4 Hospodářská kriminalita	26
1.2.5 Organizovaný zločin	28
1.2.6 Kriminalita mládeže	29
1.3 Systém prevence kriminality	33
1.3.1 Prevence kriminality v Jihočeském kraji	34
1.4 Územní členění České republiky	37
1.4.1 Vyšší územně samosprávné celky	39
1.4.2 Jihočeský kraj	40
2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	43

2.1 Cíl práce	43
2.2 Hypotézy	43
3 METODIKA	44
3.1 Vybrané metody a techniky sběru dat	44
3.3 Charakteristika výzkumného souboru	44
4 VÝSLEDKY	46
5 DISKUZE	100
6 ZÁVĚR	105
7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	106

ÚVOD

Kriminalita je jev, který se vyskytuje ve společnosti již od jejích počátků a doposud se nepodařilo ho zcela vymýtit. Kriminalita souvisí s mnoha dalšími problematickými oblastmi společnosti, například s přeplněností věznic či stigmatizací osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody. Vzhledem k závažnosti a společenské nebezpečnosti kriminality je tato oblast celkově velmi diskutovaným tématem nejen v rámci odborné veřejnosti, ale i mezi laickou veřejností.

Zejména média v nás často vyvolávají představu, že je kriminalita v České republice každým rokem vyšší. Realita je nicméně taková, že obecná kriminalita se postupem času snižuje. Snižující vývojová tendence může být ovlivněna různými preventivními opatřeními, informovaností občanů nebo změnami v legislativě. Je známo, že vliv na kriminalitu mohou mít i změny v demografické situaci ve společnosti či v aktuální sociální situaci.

Významnou oblastí je prevence kriminality, která je v České republice řešena třístupňovým systémem. Z celostátního hlediska je prevence kriminality uplatňována zejména mezi jednotlivými rezorty, tvorbou důležitých metodik a strategií. Důležité kompetence v ohledu na prevenci trestné činnosti jsou přiděleny jednotlivým územním samosprávným celkům. Česká republika je od roku 2001 platností zákona č. 347/1999 rozdělena do 14 vyšších územních samosprávných celků, které mají od roku 2003, respektive platností zákona č. 129/2000, o krajích, větší pravomoc a prioritu v rámci řešení kriminality.

Jedním z vyšších územních samosprávných celků je Jihočeský kraj. Z pohledu demografie je Jihočeský kraj jedním z nejméně zalidněných území České republiky, přesto zde však není kriminalita zcela výjimečným jevem. Prostupností hranic a změnami po roce 1989 se trestná činnost zvýšila i na území Jihočeského kraje. Postupem času a změnami v legislativě mohou být vývojové trendy kriminality v Jihočeském kraji ovlivněny řadou faktorů, přičemž se domnívám, že stěžejní

myšlenkou je v co nejširším měřítku a z dlouhodobého hlediska kriminalitu snížit, a tím zajistit bezpečné klima na tomto území.

Cílem této diplomové práce je zmapovat vývoj kriminality v Jihočeském kraji v posledních 14 letech a zjistit aspekty, které ho ovlivňují.

Téma diplomové práce jsem si vybrala jednak z vlastního zájmu o problematiku kriminality a ze zvědavosti, jakým způsobem se kriminalita za celkem dlouhé časové období vyvíjí v oblasti, kde žiji. Vzhledem k tomu, že téměř každý se s určitou formou kriminality ve svém životě setkal, se domnívám, že je velmi významné přemýšlet zejména nad preventivní činností v této oblasti. Můj vlastní postoj ke kriminalitě a jejímu vývoji v Jihočeském kraji je v současnosti zatím spíše negativní. Jsem si vědoma, že určitá míra kriminality je v každé společnosti také potřeba, nicméně si myslím, že v ohledu na pocit bezpečí u každého z nás je důležité, aby se trestná činnost co nejvíce snižovala.

1 SOUČASNÝ STAV

1.1 Kriminalita

Každá společnost uznává hodnoty a normy, kterými se odlišuje od jiných. Odlišnost lze vnímat i z pohledu charakterizování kriminálního činu. V naší společnosti může být některé jednání vymezeno legislativou jako trestné, v jiné společnosti naopak stejné jednání může být zcela legální (například eutanazie). Míra kriminality se může měnit v průběhu změny společnosti, respektive podle aktuálních sociálních trendů, ale mění se také dle věku. Kriminalita prochází změnou také v obdobích, která jsou typická chaosem či rozvratem ve společnosti, což mohou být různé politické konflikty či války. Míra kriminality je dále ovlivňována místem, kde je například větší hustota obyvatelstva, či v určitých sociálních vrstvách obyvatelstva. Je známo, že kriminalita se ve větším měřítku objevuje tam, kde je náhle určité jednání označeno za kriminální neboli trestné.¹

Kriminalita je často označována jako fenomén, který ve společnosti vzbuzuje protichůdné postoje. Na jedné straně je vnímána jako škodlivý jev, který negativně ovlivňuje a ohrožuje chráněné zájmy společnosti a její obyvatele, na straně druhé je téma kriminality častým a přitažlivým prostředkem zábavy (např. kriminální seriály či filmy).²

*„Kriminalitu jako společenský jev zkoumají vedle kriminologie i další samostatné kriminální vědy – trestně právní věda, kriminalistika, kriminální politika“.*³

Dle mého názoru je důležité nejprve charakterizovat pojmy kriminologie a kriminalistika, které úzce souvisí s charakteristikou pojmu kriminalita, a mohou být pro čtenáře stěžejní informací pro pochopení dané problematiky. Tyto dva pojmy jsou také

¹ JANDOUREK, J. Slovník sociologických pojmů. Praha: GradaPublishing, 2012. 264 s. ISBN 978-80-247-3679-2.

² SHAFTOE, H. CrimePrevention. Facts, Fallacies and theFuture. New York: PalgraveMacMillan, 2004. 208 s. ISBN 9780333921272.

³ ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7380-312-4.

často zaměňovány či nesprávně pochopeny. Společným rysem těchto dvou vědních oborů je právě kriminalita.

Kriminalistika je chápána jako „vědní obor, který zkoumá zákonitosti vzniku, vyhledávání, zajišťování, zkoumání a využívání kriminalistických stop, jiných soudních důkazů a kriminalisticky významných informací, a na tomto základě vypracovává metody, postupy, prostředky, operace a doporučení pro proces kriminalisticky relevantních událostí v podmínkách trestního řízení“.⁴ Lze říci, že předmětem kriminalistiky je takové jednání, které s největší pravděpodobností a za všech podmínek vede k dopadení a usvědčení pachatele.⁵

Kriminologie je označována za multidisciplinární vědu, která se zabývá kriminalitou, jejími pachateli, oběťmi trestné činnosti a v neposlední řadě také kontrolou kriminality. Tato vědní a pedagogická disciplína se u nás ujala jako samostatný obor po dlouhodobém rozvoji ve světě. Studium a analýza kriminality je důležitým aspektem, neboť kriminalita, jako společensky škodlivý a dysfunkční fenomén, ohrožuje a narušuje vyrovnaný vývoj společnosti.⁶

1.1.1 Kriminalita a její definice

Kriminalita je fenomén, který se objevuje v každé společnosti v různém rozsahu. Jedná se o citlivou oblast, která významně zasahuje do chodu společnosti jako celku, nicméně se také vážně dotýká osobního života jednotlivců a jejich rodin. Podle poznatků vyplývajících z viktimologických výzkumů se ukazuje, že minimálně jedna třetina občanů České republiky se stala obětí trestné činnosti. Tento fakt dokazuje, že je velmi důležité zkoumat oblast kriminality a nové poznatky aplikovat pro dostatečnou prevenci.⁷

⁴ STRAUS, J. a kol., *Úvod do kriminalistiky*. Plzeň: A. Čeněk, 2004, 45 s. ISBN 86473-82-1.

⁵ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. Praha: GradaPublishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

⁶ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

⁷ SCHEINOST, M. at al. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 238 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

Charakteristik a definic kriminality je velké množství. Na kriminalitu lze pohlížet z různých úhlů pohledu či v rámci rozdílných vědních oborů, z čehož jsou odvozeny jednotlivé konečné verze těchto definic. Většina odborníků v oblasti kriminologie je schopna se shodnout v tvrzení, že pojem kriminalita spadá mezi sociálně patologické jevy.⁸ Ty je možné charakterizovat jako „zjevné závažné poruchy v chování jedince či skupiny, projevující se v chování (v jednání) porušujícím sociální, někdy i trestně právní normy“.⁹ Jedná se o poruchy vyznačující se často skupinovým výskytem, stálostí ve vnějších projevech, existencí či rozšířením při stávajících společenských podmínkách a lze podotknout, že mají stejnou či podobnou příčinu.¹⁰ I přesto, že obor kriminologie do definice kriminality zahrnuje i široké spektrum antisociálních forem jednání (nevyjmenované v trestním zákoně), v užším slova smyslu lze kriminalitu definovat jako trestné činy zahrnuté v trestním zákoně.¹¹ Kriminalitou dále rozumíme souhrn činů, které jsou společensky podmíněné, ohrožují svým charakterem zájmy společnosti a jsou platnou legislativou prohlášeny za činy trestné.¹²

Dle mého názoru je pro pochopení této kapitoly významné, aby byly také vymezeny pojmy **trestný čin a provinění**, které jsou stěžejními pojmy v rámci charakterizování kriminality.

Trestným činem se pro účely trestního zákona rozumí čin, který je protiprávní, je v trestním zákoně označen jako trestný a má znaky, které jsou uvedeny v tomto zákoně. **Trestným činem** je, v případě, že zákon nestanoví jinak, také příprava k trestnému činu, jeho pokus, nicméně také organizátorství, návod či pomoc. Trestné činy se v právní úpravě dělí na dva druhy protiprávních činů, které trestní zákoník pojmenovává jako přečiny a zločiny. Přečinem jsou zde rozuměny všechny *nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let*. Naopak zločiny jsou dle právní úpravy trestné činy, které trestní zákoník neoznačuje jako přečiny, respektive všechny ostatní trestné činy. Dále jsou v zákoně charakterizovány zvláště závažné zločiny, k jejichž trestní odpovědnosti je

⁸ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

⁹ ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 164. ISBN 978-80-7380-312-4.

¹⁰ ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7380-312-4.

¹¹ ŠUBRT, J. a kol. *Soudobá sociologie IV.: Oblasti a specializace*. Praha: Univerzita Karlova, 2014. ISBN 978-80-246-2558-.

¹² URBANOVÁ, M.: *Systémy sociální kontroly a právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2006, s. 114. ISBN 9788086898940.

potřeba úmyslného zavinění. U těchto závažných zločinů trestní zákon stanovuje horní hranici trestní sazby, která převyšuje deset let.¹³

Pojem **provinění** se v českém právní úpravě užívá ve své podstatě jako jiný název pro trestný čin, nicméně toto označení se užívá, pokud trestný čin spáchá mladistvý pachatel. Společenská nebezpečnost spáchaného provinění musí být vyšší než malá. Trestně právní úpravu provinění a následných opatření je zakotvena v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb.¹⁴

1.1.2 Pojetí kriminality

V současné době se hovoří o dvojitým pojetí konceptu kriminality vzhledem k definování tohoto pojmu.

Užší pojetí neboli tak zvané legální či juristické pojetí je totožné s trestně právním výkladem tohoto pojmu. Kriminalita je zde chápána jako „*souhrn jednání, které trestní právo posuzuje jako trestné činy a její úroveň vyjadřuje souhrn evidovaných trestných činů*“.¹⁵ Legální pojetí kriminality je některými odborníky také zpochybňováno z důvodu nedostatků zejména v trestním zákoníku v rámci historického vývoje, což znamená, že některé druhy trestné činnosti byly označeny v rámci jednoho časového období, nicméně v současnosti už je v zákoně nenalezneme.¹⁶

Širší pojetí označujeme jako tak zvané sociologické pojetí. Je charakteristické svou nezávislostí na trestním právu a umožňuje kritický postoj k platnému právnímu systému.¹⁷ Obsah kriminality v sociologickém pojetí zahrnuje úmyslné porušení trestního práva neboli jednání zákonem zapovězené, nicméně také latentní neboli skryté činy a sociálně patologické jevy, které sice nejsou v zákoně označeny jako trestné činy,

¹³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů české republiky*.

¹⁴ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. Ze dne 25. června 2003, o soudnictví ve věcech mládeže. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*.

¹⁵ ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7380-312-4.

¹⁶ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. Praha: GradaPublishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

¹⁷ ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7380-312-4.

avšak úzce s nimi souvisejí. Lze konstatovat, že trestné činnosti mohou do jisté míry předcházet či podmiňovat její vznik (příkladem může být alkoholismus či prostituce).¹⁸

1.1.3 Latentní a registrovaná kriminalita

V rámci kriminologie se často setkáváme s pojmy latentní nebo registrovaná kriminalita, jejichž vysvětlení je v dané problematice velmi důležité.

Charakteristika kriminality je zjevná, obsahuje určité jednání, které z laického pohledu chápeme jako špatné, dotýkající se zásad společnosti a přesahující rámec zákona. Předpokládá se, že pachatel, který se dopustí protiprávního jednání, bude v zásadě potrestán způsobem, který je v naší společnosti předurčen pro daný trestný čin. Takový postup je však připadá v úvahu tehdy, pokud tento kriminální čin vyjde najevo. Informace o takových kriminálních činech se registrují, podílejí se na celkovém počtu kriminality, jsou zahrnuty v oficiálních statistikách. Prostřednictvím těchto statistik jsou zajištěny informace o kriminalitě, která byla odhalena. Lze mluvit o registrované neboli zjevné kriminalitě, která však tvoří pouze určitou část skutečné kriminality. V policejních statistikách se můžeme setkat také s termínem objasněnost trestné činnosti.¹⁹

Další část kriminality tvoří tak zvaná latentní kriminalita, která je také často označována jako skrytá. Lze podotknout, že trestnou činnost z některých důvodů orgány činné v trestním řízení nezaznamenají, v důsledku pak není zahrnuta do oficiálních záznamů a statistik. Jedná se například o činy, o kterých ví pouze pachatel, skutek nemá žádné očitě svědky či svědkové nezaznamenají porušení zákona, a proto nic nenahlásí. Naopak v některých případech může být motivem zatajení také oběť trestného činu, která má strach z pomsty pachatele či nechce být znovu konfrontována s případem při vyšetřování. V řadě případů hraje velkou roli společnost, zejména občané a jejich ochota spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení, ohlašovat trestnou činnost a

¹⁸ KUCHTA, J., H. VÁLKOVÁ, a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 568 s. ISBN 80-7179-813-4.

¹⁹ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

poskytovat informace, prostřednictvím nichž budou činy zahrnuty do registrace a náležitě potrestány.²⁰

„Míru latentní kriminality (tj. jaká část skutečné kriminality nevyjde najevo, a není tedy registrována) ovlivňuje zejména intenzita formální a neformální kontroly, tolerance poškozených a úroveň právního vědomí občanů“. Informace o latentní kriminalitě se získávají prostřednictvím výzkumů obětí trestné činnosti či pomocí výzkumů zaměřených na pachatele trestné činnosti, respektive tak zvaných selfreportů, dále je možné doplnit je o další druhy výzkumných nástrojů.²¹

1.1.4 Stav, struktura a dynamika kriminality

Protože budeme v praktické části operovat se statistickými údaji, je dle mého názoru významné, aby byly charakterizovány ukazatele, které v těchto statistikách můžeme nalézt. Dále stručně vysvětlím pojmy stav, strukturu a dynamiku kriminality.

Základním kvantitativním ukazatelem, který je možné dedukovat ze statistických údajů je **stav kriminality**. Lze jej charakterizovat jako počet činů, jež můžeme z pohledu trestního práva definovat jako trestné činy, které jsou spáchané na určitém území (například území kraje) za určitý časový úsek (zpravidla za rok).

Lze ho vyjádřit absolutními čísly, kdy je z něj možné vyvodit rozsah kriminality. Druhou možností je vyjádření pomocí indexů neboli v takovém případě vypovídá o úrovni kriminality či o intenzitě, kterou je páchána na daném území.²² Tak zvaný **index kriminality** znamená počet zaznamenaných trestných činů na 100 000 (10 000) či jiný počet obyvatel, kteří žijí na sledovaném územním celku. Využívání indexu není rozšířené nejen u nás, ale je nutností při mezinárodním srovnávání údajů o kriminalitě.²³

²⁰ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. Praha: GradaPublishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

²¹ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

²² NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

²³ MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. 148 s. ISBN 978-80-7338-110-3.

Strukturou rozumíme kvalitativní charakteristiku kriminality, můžeme tedy kriminalitu sledovat z různých hledisek či rozdílných oblastí. Strukturu kriminality můžeme zkoumat či porovnávat v ohledu na osobu pachatele, oběti či ze sociodemografického hlediska, respektive věk, vzdělání, pohlaví či profesní zařazení. Nicméně zkoumaným znakem nemusí být pouze vlastnosti osob zakomponovaných v trestné činnosti, ale i jiná hlediska, například územní.²⁴

Pokud hovoříme o změnách v rozsahu kriminality, její intenzitě či struktuře, označujeme tyto aspekty **dynamikou kriminality**. Dynamika kriminality znamená určité změny, které lze zaznamenat na určitém územním celku v delším časovém horizontu.²⁵

1.1.5 Faktory ovlivňující kriminalitu

V každé společnosti lze v oblastech politiky, právního a justičního systému, ekonomiky a dalších oblastech naleznout rizikové faktory, které mohou vytvářet či zjednodušovat podmínky pro vznik a vývoj kriminality a mohou mít podstatný vliv na páchání trestné činnosti. Zjednodušeně řečeno se jedná o aspekty ovlivňující vývoj kriminality, ať již se vzrůstající nebo snižující se tendencí. Některé zdroje tyto rizikové faktory nazývají kriminogenními faktory. Lze podotknout, že kriminogenní faktory mohou být dvojí. První z nich jsou faktory na straně jedince, kde se jedná zejména o typ osobnosti a další psychologické a fyzické vlastnosti. Tyto faktory můžeme označit jako individuální neboli subjektivní. Druhým typem jsou faktory společenské, které můžeme označit také jako objektivní. Oba typy kriminogenních faktorů se mohou navzájem doplňovat a kombinovat. Nelze tvrdit, že pouze jeden rizikový faktor je obecnou příčinou kriminálního jednání.²⁶

²⁴ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

²⁵ MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. 148 s. ISBN 978-80-7338-110-3.

²⁶ SCHEINOST, M. at al. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 238 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

Prvním rizikovým faktorem z obecného hlediska je označována globalizace, neboť celkovou prostupností a propojeností mezi jednotlivými zeměmi vznikají velmi dobré podmínky pro vznik a vývoj různých forem organizovaného zločinu a další trestné činnosti.

S tím souvisí také migrace, která je u nás vnímána jako rizikový faktor, neboť Česká republika patří mezi země tranzitu, a také je častým útočištěm nelegálních migrantů. Kriminogenním faktorem zde může být aspekt výnosu z nelegální migrace, jelikož v současnosti se stává nelegální migrace velmi finančně úspěšným druhem podnikání a podhoubím organizovaného zločinu. Na druhé straně lze podotknout, že v rámci migrace se na území České republiky často dostávají pachatelé trestné činnosti, kteří svoje dovednosti mohou rozšiřovat. Z tohoto důvodu je významné, aby zákonné podmínky, které upravují azyl a migrační politiku byly velmi efektivně zpracovány.

Další kriminogenní faktory lze najít i v rámci vnitřní politiky našeho státu. Jedná se zejména o současné propojování politické moci s vlivem v ekonomické sféře, což může být vhodným prostředím pro vznik různých pochybných společností, a následně rozšiřováním tak zvané šedé ekonomiky. V rámci politické oblasti je závažným faktorem také skutečnost, že někteří politici mohou zneužívat své postavení ke spolupráci se zločineckými skupinami. Média často označují některé osoby působící v politice v kontextu korupce (zneužití pravomocí), nicméně korumpujícím nemusí být prvotně osoba působící v politice. Jev korupce se v současnosti objevuje téměř ve všech oblastech společnosti a stává se proto velmi závažným.

Dalšími kriminogenními faktory jsou jakékoli mezery v legislativě, které jsou již v počátcích příčinou k tomu, aby pachatelé získali neoprávněné výhody. Nejedná se zde pouze o zákonné normy v oblasti ekonomické, nicméně i zákonná úprava sankčního systému musí být vhodně propracovaná, aby nedocházelo k neefektivním postupům. V současnosti je také určitým problémem skutečnost, že justiční systém často není respektován, to znamená, že pachatelé negují nastoupení trestu či dodržení povinných opatření. V této souvislosti lze podotknout, že se také snižuje právní vědomí občanů a respektování práva.

Rizikové faktory lze nalézt také v oblasti veřejné správy, a to zejména z pohledu nedostačující odbornosti některých úředníků, kdy může docházet jak k pochybením z nedbalosti (např. únik informací) či ovlivňování, zneužívání pravomocí či korupce. Důvěra občanů v jednotlivé složky veřejné správy není zdaleka ideální, nicméně jejich participace a ochota angažovat se v řešení veřejných záležitostí je velmi nízká.

Jeden z dalších kriminogenních faktorů je nedostatečná informovanost občanů o stavu kriminality, která působí to, že občané si do důsledků neuvědomují rizika, která jim hrozí či na druhé straně mohou pociťovat určité nebezpečí či strach. V důsledku pak také může docházet k oslabení sociální kontroly, což podporuje toleranci k protiprávnímu jednání. Důležitým aspektem jsou v této oblasti zejména média, která často atraktivním a zveličujícím zobrazením dané trestné činnosti zkreslují kriminalitu jako takovou. V některých osobách mohou vzbudit obavy či strach, nicméně někteří jedinci mohou danou trestnou činnost opakovat. Myslím si, že v rámci médií by se mělo postupovat ve větší opatrnosti a zobrazovat opravdu pouze realitu bez zbytečných mediálních bublin či návodů pro ostatní jedince.²⁷

V ohledu na sociální situaci ve společnosti se uvádějí mezi rizikové faktory také chudoba či nezaměstnanost, z čehož vyplývající nedostatečně uspokojené potřeby osob zvyšují riziko opatřit si příjem trestnou činností. Mezi rizikové faktory v ohledu na vznik kriminality je vnímáno také nedostačující bydlení osob, nedostatek bydlení pro osoby s nízkými příjmy. Tyto skutečnosti mají vliv na riziko sociálního vyloučení, které s sebou opět může přinášet aspekty zvýšeného delikventního a kriminálního jednání.²⁸

V rámci demografické a geografické situace dané společnosti lze opět najít některé faktory, které mohou predikovat vznik kriminálního jednání. Jedná se například o území, kde je vysoká hustota obyvatelstva. Z pohledu rozlohy lze jako riziková označit

²⁷ SCHEINOST, M. at al. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 238 s. ISBN 978-80-7338-096-0.

²⁸ BLATNÍKOVÁ, Š. a K. NETÍK. *Predikce vývoje pachatele*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. 167 s. ISBN 978-80-7338-109-7.

území, která sousedí s jinými státy, respektive v těchto lokalitách je velmi dobrá propustnost hranic, a také mobilita obyvatelstva.²⁹

Kriminogenní faktory z pohledu vývoje osobnosti a rodiny

Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, vznik a vývoj kriminálního jednání není ovlivněn pouze objektivními aspekty, respektive obecně vnějšími vlivy společnosti. Významné kriminogenní faktory jsou také na straně jednotlivce, a to zejména v ohledu na jeho osobnostní vývoj, ale také v rámci rodiny, která celý vývoj jednotlivce významně ovlivňuje.

V rámci individuálního vývoje jedince se uvádí několik faktorů, které mohou být předpokladem pro vznik a vývoj kriminálního jednání. Blatníková a Netík (2008) ve svých textech uvádí, že mezi rizikové faktory na straně jedince se zahrnuje zejména nízká úroveň inteligence, nízký stupeň vzdělání, a dále nízká míra empatie a naopak vyšší impulzivita.

V ohledu na nízké rozumové předpoklady jedince, respektive inteligenci, a její vliv na kriminální kariéru daného jedince byla zpracována řada dlouholetých výzkumů, které tuto skutečnost potvrzují. Nízká inteligence u dětí má také určitou spojitost se školními neúspěchy, které často předchází záškoláctvím či předčasnému ukončení školní docházky. Nízký stupeň vzdělání následně přestavuje další z rizikových faktorů.

Dalším z rizikových faktorů na straně jedince je snížená míra empatie, respektive schopnost vcítit se do druhého. Pokud je empatie snižena, není jedinec schopen předpokládat důsledky ohrožení pocitů či ublížení druhému, a některé zdroje zmiňují, že je zde riziko předpokladu ke kriminálnímu jednání.

Mezi osobnostní dispozice, které lze považovat za kriminogenní faktor je impulzivita. Tu je možné charakterizovat jako klon k unáhleným a neopodstatněným reakcím, často vzniklým ze silného vnitřního popudu (například z afektu či emoční

²⁹POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Kriminogenní faktory. *Policie České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-04]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/kriminalita-v-roce-2009.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>.

zátěže). Společným znakem pro impulzivní jedince je zejména neschopnost či nedostatek sebekontroly, snížené ovládní pocitů a sklon k neadekvátnímu jednání. Uvádí se, že impulzivita má velmi úzkou spojitost s kriminálním jednáním, stejně jako poruchy pozornosti či vzdorovitost v dětském věku.³⁰

Jedním z uváděných faktorů mající vliv na páchaní trestné činnosti je dle Eysencka a Gudjonssona také míra fyzických vlastností souvisejících se stavbou těla, a dále biochemické a hormonální charakteristiky daného jedince, které mohou ovlivňovat jeho chování.³¹

Je známo, že rodina je významným faktorem pro vývoj jedince a mnohdy také předpokladem jeho dalšího života. I z pohledu rodiny však kriminologové dospěli k názoru, že některé skutečnosti mohou být nazývány kriminogenními faktory, jelikož mají významný vliv na fungování jedince ve společnosti.

Jedním z rizikových faktorů na straně rodiny je faktická kriminalita jednoho či obou rodičů. Z psychologického a sociálního hlediska zde hraje důležitou roli nápodoba rodičů, procesy učení, styl výchovy, ale i ztotožňování se s rolí rodiče. Předpoklad kriminálního chování u dětí, které mají kriminální rodiče, však nemusí provázet pouze procesy učení v rodině, nicméně i společenské stigma dítěte a větší kontrola rodiny ze strany státu. Děti často vyrůstají v prostředí, které jim nedává jinou možnost.

Dalším z uváděných faktorů je styl výchovy v rodině, který má dle mnoha autorů značný vliv na budoucí kriminalitu jedince. Jedná se zejména o míru rodičovské kontroly, která není dostatečná vzhledem k věkovému vývoji dítěte. Dalším rizikem je styl výchovy s převahou trestů (fyzických i psychických) a rozporuplná výchova, nicméně také tak zvané chladné rodiny, kde dítě nemá dostatečně uspokojeny emoční potřeby. S tím souvisí i týrání, zanedbávání či zneužívání dětí, které je také spojováno s termínem kriminogenní faktor.³²

³⁰BLATNÍKOVÁ, Š. a K. NETÍK. *Predikce vývoje pachatele*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. 167 s. ISBN 978-80-7338-109-7.

³¹EYSENCK, M. a GUDJONSSON, G.H. *The Causes and Cures of Criminality*. US: Springer, 2011. 309 s. ISBN 9781441932105.

³²BLATNÍKOVÁ, Š. a K. NETÍK. *Predikce vývoje pachatele*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. 167 s. ISBN 978-80-7338-109-7.

1.2 Obecná kriminalita

Obecnou kriminalitou rozumíme významnou oblast celkové kriminality, která v sobě zahrnuje jak násilnou podobu trestné činnosti, tak i formy nenásilného jednání. Podíl obecné kriminality na celkové kriminalitě je velký, což potvrzuje nutnost odborného působení v této oblasti a širokých znalostí pracovníků z pohledu psychosociálního, zdravotního, kriminalistického či právního. Obecná kriminalita svým faktickým setrváním a prorůstáním společností negativně působí na mínění jednotlivých občanů na bezpečný společenský systém, a zároveň může jednotlivcům působit obavy o svou vlastní bezpečnost, která je těmito závažnými činy narušena. Do kategorie obecné kriminality se zařazuje trestná činnost násilná, majetková, mravnostní a také trestná činnost mládeže a páčána na mládeži. Jednotlivé podskupiny obecné kriminality budou charakterizovány v následujících kapitolách.³³

V následujících podkapitolách bude zákon 40/2009, ve znění pozdějších předpisů, dále trestní zákoník, označován zkratkou TrZ.

1.2.1 Majetková kriminalita

Je známo, že majetková kriminalita se již několik let drží ve vedoucí pozici mezi jednotlivými druhy kriminality, respektive patří mezi nejčastější formu trestné činnosti. Pro charakteristiku majetkové kriminality lze již dle názvu odvodit, že typickým znakem tohoto kriminálního jednání je útok na majetek cizí osoby.³⁴

Dle mého názoru si většina populace dokáže představit, jaké trestné činy mohou spadat do kategorie majetkové kriminality, nicméně vidím jako důležité vzhledem k pochopení této kategorie definovat jednotlivé trestné činy, které jsou vymezeny legislativním rámcem. Zvláštní část trestního zákoníku, hlava V. stanovuje kategorii trestné činy proti majetku, kde jsou obsaženy v § 205 až 232 činy: *krádež, zpronevěra, neoprávněné užívání cizí věci, neoprávněný zásah do práva domu, bytu nebo k*

³³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 13. 12. 2014]. *Odbor obecné kriminality*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/adresa-pro-pisemny-styk-952950.aspx>.

³⁴ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

*nebytovému prostoru, podvod, pojistný podvod, úvěrový podvod, dotační podvod, provozování nepoctivých her a sázek, podílnictví, podílnictví z nedbalosti, legalizace výnosů z trestné činnosti, lichva, zatajení věci, porušení povinnosti při správě cizího majetku, porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti, poškození věřitele, zvýhodnění věřitele, způsobení úpadku, porušení povinnosti v insolvenčním řízení, porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku, poškození cizí věci, zneužívání vlastnictví, neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací, opatření a přechovávání přístupového hesla k počítačovému systému a jiných takových dat, Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti.*³⁵

Tyto trestné činy je možné rozdělit do dvou kategorií podle toho, co je primárním cílem pachatele. První kategorie majetkových trestných činů je charakteristická úmyslem pachatele dosáhnout zisku, obohatit sebe či jiné osoby, čímž působí újmu na cizím majetku. Do této kategorie můžeme zařadit například krádež dle § 205 TrZ, zpronevěru dle § 206, podvod dle § 209 – 213 TrZ a další. Pro druhou kategorii trestných činů proti majetku není prvotním úmyslem pachatele se obohatit, nýbrž pachatel směřuje za cílem poškodit jiné osoby či jejich majetek a vlastnická práva. Můžeme sem zahrnout například trestný čin poškozování věřitele dle § 222 TrZ či poškozování cizí věci dle §228 TrZ a jiné.³⁶

1.2.2 Mravnostní kriminalita

Proměnou společnosti v rámci jednotlivých historických období i kultur se mění i pohled na sexuální chování jednotlivců. Je známo, že po celou dobu lidské existence sexualita ovlivňuje chování člověka i jeho motivaci. Zároveň se stává objektem kontroly a podléhá morálním, nicméně také společensky uznávaným a závazným

³⁵ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů české republiky*.

³⁶VÁLKOVÁ, H., J. KUČHTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 664 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

právním normám, které se také v průběhu vývoje lidské společnosti mění. V současnosti patří mravnostní trestné činy k velmi nebezpečným aspektům kriminality zejména z důvodu jejich charakteru a následkům v oblasti lidské důstojnosti a svobody.³⁷

Mravnostní kriminalitu (též označovanou jako sexuální kriminalitu) lze chápat jako „skupinu trestných činů, jejichž typickým obsahem je protiprávní zasahování do sféry svobodného rozhodování o pohlavním styku, mravnostního a tělesného vývoje“. ³⁸Pojem mravnostní kriminalita je označení pro širší oblast jednání než pojem mravnostní trestná činnost, respektive je možné, že mravnostní kriminalita často nemusí naplňovat rysy konkrétního mravnostního trestného činu. Lze však podotknout, že společným znakem mravnostní kriminality a též mravnostních trestných činů kodifikovaných v právní normě je zejména společenská nepřijatelnost.³⁹

Pokud bychom na oblast mravnostní kriminality chtěli nahlížet z pohledu pachatele, respektive z příčiny jeho motivace ke konkrétnímu trestnému činu sexuální povahy, nelze jednoznačně tvrdit, že se jedná o motivaci v důsledku sexuální deviace neboli odchylky od sociální, kulturní nebo morální normy. Uvádí se, že ne každý mravnostní trestný čin je páčán osobou se sexuální deviací, naopak mnoho sexuálně orientovaných trestných činů se dopouštějí jedinci, kteří žádnou deviaci nemají. V literatuře se uvádí, že jedinci s nějakým typem deviace mohou změnit svůj pudový cíl do jiného cíle, který je prospěšný, což znamená, že jedinec s deviací svou poruchu přetváří například do uměleckých, intelektuálních či jiných prospěšných činností.

Osobnost pachatele mravnostních kriminálních činů se často více podobá osobnosti delikventa než jedinci s deviací, respektive vykazuje vlastnosti jako bezohlednost, nezodpovědnost, poruchy rozhodování či nutnost okamžitě uspokojovat své potřeby.⁴⁰

Mravnostní kriminalitu můžeme rozdělit na dvě podskupiny trestných činů podle určitých kriminologických odlišností, respektive dle jednání, které je pro ně typické. První skupinu trestných činů tvoří trestné činy, jejichž společným znakem a základem je uspokojování pohlavního pudu způsoby, které společnost odsuzuje a vnímá jako

³⁷ CHMELÍK, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003 208 s. ISBN 80-7178-739-6.

³⁸ CHMELÍK, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003 s. 15 -16. ISBN 80-7178-739-6.

³⁹ CHMELÍK, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003 208 s. ISBN 80-7178-739-6.

⁴⁰ VÁLKOVÁ, H., J. KUČTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 664 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

nepřijatelné. Tato skupina obsahuje zejména trestné činy proti lidské důstojnosti (zahrnuté v 2. oddílu V hlavy zvláštní části trestního zákoníku), nejčastěji například znásilnění dle § 241 TrZ či pohlavní zneužívání dle § 242, 243 TrZ. Lze sem zařadit také trestný čin vydírání dle § 235 TrZ, výtržnictví dle § 202 TrZ či jiné formy trestných činů, které mohou mít povahu sexuálních trestných činů. Do druhé skupiny můžeme zahrnout kriminální jednání, které je spojeno s prostitucí, která sama o sobě není kriminalizována, nicméně jednání s ní spojená mohou být označeny trestním zákoníkem za trestný čin. Zahrnujeme sem skupinu trestných činů proti lidské důstojnosti, dále činy, které narušují občanské soužití, což znamená nejčastěji kuplířství dle § 204 TrZ. Neméně často je s prostitucí spojená skupina trestných činů proti životu a zdraví ukotvená v hlavě VII TrZ, zejména z důvodu rizika přenášení pohlavních chorob.⁴¹

1.2.3 Násilná kriminalita

V rámci sociologie je násilí velice širokým pojmem. Můžeme ho používat v souvislosti s fyzickým útokem, kriminalitou či velkou škálou sociálně psychologických vlivů, které v důsledku mohou narušit sociální jednotu a svobodu jedince, respektive mohou poškodit i jeho zdravý osobnostní vývoj.⁴²

Násilí a násilná kriminalita je zapříčiněna mnoha různými faktory. Novotný ve své knize kriminologie zjednodušuje etiologii násilí na dvě skupiny. První z nich je vliv orientační rodiny, respektive rodiny, ze které dítě vyrůstá. Druhou skupinou jsou platné normy v dané společnosti jako celku.⁴³

Nejen normy stanovené právní úpravou, ale také sdělovací prostředky a média ovlivňují postoj společnosti k tomu, jaké jednání je běžné či „normální“. Jedná se o kriminální a akční filmy s násilnou tematikou, nicméně i zpravodajství, ve kterém často převažují negativní události či neštěstí. V první řadě může být touto cestou podporována

⁴¹ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

⁴² URBAN, L., J. DUBSKÝ a K. MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha: GradaPublishing, 2011. 240 s. ISBN 978-80-247-3563-4.

⁴³ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

myšlenka, že násilí není nic špatného, dalším negativním přínosem může být ovlivnění dětí a mládeže a možným zvýšením sklonů k agresivnímu jednání.⁴⁴

Násilná kriminalita je z hlediska provedení úzce spjata s psychologickými termíny agresí a agresivitou. Agresivitu chápeme jako vnitřní dispozici neboli určitou pohotovost k agresivnímu jednání. Pojem agrese lze charakterizovat jako projev navenek, respektive vlastní agresivní (nepřátelské, destruktivní) chování.⁴⁵

Na násilnou kriminalitu můžeme nahlížet z pohledu dvou pojetí. První pojetí je užší, cílem je záměrné využití fyzického násilí proti druhé osobě. Druhé, tak zvané širší pojetí obsahuje také psychické násilí (slovní) či násilí proti věci.

Pojem násilná kriminalita zahrnuje trestné činy, které jsou charakteristické poškozením, ublížením či usmrcením poškozené osoby. Lze říci, že významným hlediskem tohoto druhu trestného jednání je zejména způsob provedení trestného činu, respektive úmysl poškodit či zničit. Dalším významným hlediskem je znalost pachatele, že k tomu v průběhu trestné činnosti může dojít.⁴⁶

Násilná kriminalita zahrnuje širokou oblast trestné činnosti, která obsahuje například skutkovou podstatu domácího násilí, pouliční či organizovanou kriminalitu až po různé druhy vražd a podobně.⁴⁷

Je známo, že pojem násilná kriminalita je pojmem čistě kriminologickým, neboť právní systém nezná a nemanipuluje s pojmenováním násilí. V trestním zákoníku bychom marně hledali definici násilné kriminality, a tato skupina trestných činů není ucelená. Pokud se zaměříme na trestní zákoník, trestné činy spadající do kategorie násilné kriminality nalezneme ve zvláštní části trestního zákoníku. Zejména se jedná o skupinu trestných činů proti životu a zdraví (hlava sedmá), obecně nebezpečných trestných činů, trestných činů proti svobodě a lidské důstojnosti, proti republice, trestné činy hrubě narušující občanské soužití a další.

⁴⁴ FISHER, S. a ŠKODA, J. *Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. Praha: GradaPublishing, 2014. 232 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

⁴⁵ PAVLOVSKÝ, P. *Soudní psychiatrie a psychologie: 4., aktualizované vydání*. Praha: GradaPublishing, 2012. 240 s. ISBN 978-80-247-4332-5.

⁴⁶ VÁLKOVÁ, H., J. KUČHTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 664 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

⁴⁷ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

Pro porozumění lze do kategorie násilné trestné činnosti zahrnout například trestný čin vraždu dle § 219 a 220 TrZ, úmyslné ublížení na zdraví dle § 221 a 222 TrZ, loupež dle § 234 TrZ, vydírání dle § 235, které lze zahrnout jak v rámci násilné kriminality, tak kriminality mravnostní i jiných druhů. Dále podle větší četnosti výskytu tato kategorie obsahuje trestný čin dle § 155 a 156 TrZ útok na veřejného činitele, dále nebezpečné vyhrožování podle § 197a TrZ a v neposlední řadě také porušování domovní svobody dle § 238 TrZ.⁴⁸

1.2.4 Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita je v současné době velmi častým a závažným jevem. Negativním aspektem je fakt, že zejména tento druh trestné činnosti má vliv na kvalitu života společnosti, neboť se může dotýkat také příjmových složek státu. Dalším aspektem hospodářské kriminality je možné oslabení důvěry obyvatel ve schopné fungování hospodářského a politického systému. Hospodářská kriminalita se objevuje v různých odvětvích a je páchána jednotlivci či v rámci organizovaných skupin. Tématu organizovaného zločinu je nutno věnovat samostatnou kapitolu. Zjednodušeně lze říci, že postupně může tato nedůvěra vyústit v situace, kdy dochází k vytěsňování poctivých firem a podnikatelů ve prospěch firem těžících z hospodářské trestné činnosti, a překračující rámec zákona. Bohužel, hospodářská kriminalita jde často ruku v ruce s úspěchem a mocí.⁴⁹

Hospodářskou kriminalitu je možné definovat různými způsoby. Všeobecně ji můžeme charakterizovat jako „*protiprávní ekonomické jednání, kterým byl dosažen neoprávněný finanční nebo jiný prospěch na úkor jiného konkrétního ekonomického subjektu*“. Pod ekonomickým subjektem si lze představit například stát, obchodní společnost či pouze fyzickou osobu.⁵⁰

⁴⁸ NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.

⁴⁹ VÁLKOVÁ, H., J. KUČHTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 664 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

⁵⁰ ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 82. ISBN 978-80-7380-312-4.

Hospodářskou kriminalitu lze charakterizovat také jako nebezpečné jednání proti společnosti, které ohrožuje či způsobuje škodu v hospodářském pořádku, systému ekonomických právních vztahů či právních vztahů souvisejících. Zároveň ohrožuje jejich fungování a dodržování práv a oprávněných zájmů subjektů těchto vztahů. Konkrétní protiprávní jednání jsou popsána ve zvláštní části trestního zákoníku.⁵¹ Hospodářská kriminalita obsahuje několik specifických pojmových znaků, které je důležité zmínit k pochopení dané problematiky. Jedním ze znaků je snaha pachatele docílit určitých nelegálních výnosů. Dalším znakem, jak již bylo zmíněno, je vysoká latence tohoto druhu trestné činnosti. Mezi znaky hospodářské kriminality zahrnujeme ataky vůči právům jednotlivce i kolektivním právům. Dále napadání samotného hospodářského systému a jeho složek.⁵²

Lze podotknout, že hospodářská kriminalita obsahuje ještě další kriminologická, sociologická a juristická společná specifika, z nichž některá mi přijdou důležité zmínit. Jedním z nich je fakt, že hospodářské trestné činy jsou ve většině případů páčány s úmyslem, a neméně často jsou dopředu podobně plánovány a organizovány. V současné době jsou také mnohem více páčány v organizovaných skupinách, které jsou v některých případech napojeny na další subjekty v jiných státech. Jedná se například o situace, kdy zisk směřuje do zahraničí, kde je větší anonymita u vkladů bank. Pachatelé tohoto druhu trestné činnosti jsou ve většině případů velmi flexibilní, respektive dokážou se rychle přizpůsobit momentální situaci i změně platných zákonů, aby dosáhli cíleného prospěchu. Z těchto důvodů je v objasňování hospodářské kriminality vysoká latence, hůře se dokazuje vina, a je kladen velký důraz na vysokou odbornost a značný rozsah působnosti orgánů činných v trestním řízení a znalců.⁵³

Hospodářské trestné činy upravuje zvláštní část trestního zákoníku. V druhé části a hlavě VI jsou uvedeny základní skutkové podstaty jednotlivých trestných činů. Z důvodu rozsáhlé oblasti hospodářské kriminality jsou tyto trestné činy rozděleny do čtyř přehledných oblastí:

⁵¹ CHMELÍK, J., P. HÁJEK a S. NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. 167 s. ISBN 978-808689-813-1.

⁵² NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy: Aktuální problémy vzniku, výskytu a působení gangů a mafií a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003. 390 s. ISBN 80-7317-026-4.

⁵³ VÁLKOVÁ, H., J. KUČHTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 664 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

Trestné činy proti měně a platebním prostředkům

Trestné činy daňové, poplatkové a devizové

trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží

*Trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu*⁵⁴

1.2.5 Organizovaný zločin

Přibližně od začátku 90 let minulého století se začínáme setkávat s termínem organizovaný zločin, který se postupně stává jedním ze závažných a nebezpečných problémů společnosti nejen v České republice, ale i v celosvětovém měřítku. Organizované skupiny svojí nezákonnou činností zasahují téměř do všech oblastí života společnosti s cílem získat co největší výnos prostřednictvím nelegální činnosti, nicméně také mocenské pozice a vliv v ekonomických, politických a celospolečenských sférách.⁵⁵

Organizovaný zločin je v rámci legálního pojetí pojmenován nikoliv jako dřívější termín zločinecké spolčení, ale jako organizovaná zločinecká skupina. Definice tohoto druhu činnosti je zakotvena v zákoně 40/ 2009 Sb. § 129, zní následovně: *organizovaná zločinecká skupina je společenstvím více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, která je zaměřena na soustavné páčání úmyslné trestné činnosti.*⁵⁶

Organizovaný zločin lze také charakterizovat jako *druh skupinové trestné činnosti páchané organizovanou zločineckou skupinou nebo zločineckou organizací a organizace mají většinou víceúrovňovou vertikální organizační strukturu a je pro ně typické soustavné páčání koordinované závažné trestné činnosti.*⁵⁷

Jak je výše uvedeno, pro organizovaný zločin je typická hierarchická struktura skupiny, kdy jednotliví členové mají rozdílné role a pravomoci. Některé skupiny

⁵⁴ DOLEČEK, M. Hospodářské trestné činy. *Bussinesinfo.cz: Oficiální server pro podnikání a export*. [online]. 1.1.2014 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/hospodarske-trestne-ciny-ppbi-50764.html#!&chapter=3>.

⁵⁵ NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy: Aktuální problémy vzniku, výskytu a působení gangů a mafií a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003. 390 s. ISBN 80-7317-026-4.

⁵⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 3285 s. ISBN 978-80-7400-109-3.

⁵⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Co je organizovaný zločin. *www.policie.cz*. [online]. 2015 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>.

vykazují vyšší stupně vývoje, respektive zde je charakteristické oddělení vůdce skupiny od samotné trestné činnosti. Organizované skupiny vzhledem ke své pozici moci a vlivu často nerespektují zákony, právní úpravy institucí státu či se je snaží manipulovat. Znakem těchto skupin je dodržování vlastních pravidel, zákonů a uplatňování různých prostředků, kterými se dostávají k moci. Charakteristické je, že aktivity probíhají skrytě a často jsou zastíněny legální, mnohdy i prospěšnou činností členů skupiny.⁵⁸

Dopady organizovaného zločinu jsou zřejmé zejména v ekonomické oblasti, respektive ohrožují a narušují celkovou stabilitu ekonomiky i celé společnosti. Organizované skupiny svým působením podkopávají také demokratické hodnoty společnosti i její uspořádání. Konečným dopadem rozvíjejícího se organizovaného zločinu může být v zásadě až rozpad právního státu.

V České republice se stává organizovaný zločin velmi závažným problémem, jelikož se netýká pouze soukromých složek společnosti, nicméně zvětšuje angažovanost orgánů státní správy, samosprávy i orgánů činných v trestním řízení v tomto druhu trestné činnosti. Z těchto důvodů se velmi dbá na prevenci a strategie boje proti organizovanému zločinu. Vláda České republiky zpracovala koncepci boje proti organizovanému zločinu na čtyři roky, jejímž cílem je zejména zmapovat oblast organizovaného zločinu a vytvořit vhodné strategie pro předcházení, odhalování a následně trestání tohoto druhu trestné činnosti.⁵⁹

1.2.6 Kriminalita mládeže

Problematika kriminality mládeže je specifickou formou trestné činnosti, a zároveň předmětem mnoha diskuzí odborné kriminologické i laické veřejnosti. Řadu případů zveřejňují média, které na jedné straně mohou vzbuzovat strach či obavy veřejnosti

⁵⁸ SCHEINOST, M. a S. DIBLÍKOVÁ. Zločinné spolčení – právní rámec, definice, postih, pachatelé. *www.mvcr.cz*. [online]. 2009 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>.

⁵⁹ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Usnesení Vlády České republiky o koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014* [online]. 2010. [cit. 2015-02-02]. ISBN . Dostupné z: http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/koncepcie_boje_proti_organizovanemu_zlocinu_na_obdobi_let_2011_-_2014.pdf.

v řešení této situace, nicméně na straně druhé je trestná činnost mládeže mnohdy bagatelizována s přihlédnutím k jejich věku či rozumovým vlastnostem. Přesto je však důležité, aby se pozornost odborníků ubírala tímto směrem a pracovala na prevenci, která může zamezit mládeži páchat trestnou činnost v budoucím životě.⁶⁰

Preventivní působení na oblast mládeže by měla být zacílena komplexně na zamezení rizikových faktorů, které mohou následně vést k delikvenci a kriminálnímu jednání. Rizikové faktory mohou vznikat jednak na osobní úrovni jedince (prenatální a perinatální vlivy, osobnostní dispozice), v jeho sociálním prostředí (rodinné zázemí, vliv vrstevníků) či v rámci společenského prostředí, respektive komunity (životní prostředí, životní styl). Prevence by měla zahrnovat působení také s ohledem na uvedené rizikové faktory, čímž je pravděpodobnějši efektivita těchto programů.⁶¹

Pojem kriminalita mládeže obsahuje jednání osob, které nedovršily věku 18 let a překročily právní či společenské hranice, respektive normy, které dle zákona spadají do kategorie trestných činů.⁶²

Dle mého názoru pojmenování mládež v odborné literatuře často charakterizováno odlišným způsobem, respektive věková hranice mládeže se u jednotlivých odborníků liší. Smolík (2010) ve své knize obecně uvádí, že mládež lze specifikovat jako věkovou skupinu, která je charakteristická určitým překlenovacím obdobím mezi dětstvím a dospělostí jedince neboli obdobím, kdy se završuje jak tělesný, tak psychosociální vývoj.⁶³

Myslím si, že i v případě uvedení mnoha definic a pojetí mládeže z psychologického, sociologického či vývojového hlediska by docházelo k určité nejednotnosti či nejasnostem. Z tohoto důvodu bych se dále zaměřila na vymezení tohoto pojmu v rámci současné právní úpravy, respektive dle platných právních norem.

Protiprávní činy, které páchá mládež, se dle legislativní normy nadále projednávají z důvodu využití účinných opatření k tomu, aby se jednak předcházelo dalšímu páchání

⁶⁰ VÁLKOVÁ, H., J. KUČHTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 664 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

⁶¹ SHADER, M. *Risk Factor for Delinquency: An Overview*. National Criminal Justice Reference Services. [online]. [Cit. 15.2. 2015]. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojjdp/frd030127.pdf>.

⁶² NETOLICKÁ, D.. *Kriminalita dětí a mládeže. Metodický portál rvp: inspirace a zkušenosti učitelů*. [online]. 4.5.2015 [cit. 2012-08-26]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/n/16439/KRIMINALITA-DETI-A-MLADEZE.html/>.

⁶³ SMOLÍK, J. *Subkultury mládeže. Uvedení do problematiky*. Praha: Grada Publishing, 2010. 281 s. ISBN 978-80-247-2907-7.

protiprávních činů, nicméně také směřování k tomu, aby bylo umožněno danému jedinci vzhledem k jeho schopnostem a mravní a rozumové vyspělosti najít si odpovídající společenské uplatnění. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže vymezuje řízení ve věcech dětí a mladistvých tak, aby se přispívalo k prevenci a odstraňování protiprávního jednání.

Zákon o soudnictví ve věcech mládeže do pojmu mládež zahrnuje děti a mladistvé. Dítětem se zde rozumí jedinec, který nedosáhl věku 15 let. Dolní hranice zde není stanovena, nicméně dítětem se rozumí jedinec již od narození. Mladistvým se v této právní úpravě rozumí jedinec od 15 let do dovršení zletilosti neboli 18 let. Mladistvý má již od 15 let trestní odpovědnost, to znamená, že nese odpovědnost za spáchané protiprávní činy.⁶⁴

Trestní zákoník dále disponuje s pojmem osoba blížká věku mladistvých. Horní věková hranice u těchto osob není specifikována, nicméně v praxi se vztahuje na osoby do 19 let, případně u osob ve výkonu trestu (dosažení zletilosti v průběhu trestu) se postupuje tak, že zbytek trestu je tak dokonán v zařízení pro mladistvé vězně. V kriminologické terminologii se tento pojem užívá označením mladý dospělý pachatel. Horní věková hranice se zde užívá 21 let až 26 let a to dle individuálního posouzení společenské vyspělosti jedince.⁶⁵

V rámci kriminality mládeže lze zachytit specifické znaky, které zásadně neliší v jak z hlediska jednotlivých oblastí České republiky, tak v rámci jiných legislativních a trestněprávních systémů a odlišných kultur. Řada těchto znaků je podložena výsledky četných kriminologických výzkumů.

Prvním znakem je fakt, že ačkoliv je kriminalita mezi mládeží celkem rozšířený jev, což je obecně známo, řada deliktů není oznámena či registrována. U mládeže je typické, že vykazuje vysokou míru latence.⁶⁶

Charakteristickým rysem kriminality mládeže je skupinové páchaní trestné činnosti, zejména ve skupině vrstevníků. V některých případech může být delikventní jednání

⁶⁴ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. Ze dne 25. června 2003, o soudnictví ve věcech mládeže. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*.

⁶⁵ ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 82. ISBN 978-80-7380-312-4.

⁶⁶ VÁLKOVÁ, H., J. KUČTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 664 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

předpokladem vstupu členů do skupiny. Typickými delikty z hlediska skupin u mládeže je například sprejerství nebo šikana. Takové skupinové chování je spíše typické pro chlapce, naopak dívky ve většině případů páchají trestnou činností individuálně. Lze podotknout, že obecně se trestné činnosti dopouští chlapci než dívky.⁶⁷

Dalším charakteristickým znakem je vyšší kriminalita u příslušníků etnických minorit, mnohdy navíc skupin osob s nižším socioekonomickým statusem. Zde je často jedním z ovlivňujících aspektů nedokončený sociální a individuální vývoj jedince, neúplné základní vzdělání či zanedbání výchovy v rodině. Z těchto důvodů mají jedinci často změněn či narušen hodnotový systém, podle kterého se řídí a sobecky bez přiměřeného náhledu uspokojují své potřeby.⁶⁸

Pokud se zaměříme na strukturu kriminality, uvádí se, že u mládeže ve většině případů převažují činy spadající do kategorie majetkové trestné činnosti. Nejčastěji se v tomto případě jedná o krádeže. Závažnější druhy trestné činnosti (např. vraždy) se v případě mládeže objevují málokdy.

V rámci kriminality mládeže se také můžeme setkat s termínem činy jinak trestné, což může obsahovat činy, které ve většině případů dospělí pachatelé nepáchají či v omezeném rozsahu. Rozdíl je zejména ve věku mladistvých pachatelů, respektive jedním z nich jsou děti do 15 let a druhým mladistvým od 15 do 18 let. U první skupiny se jedná o provinění v různých formách šikany, do nichž spadá právě i majetková trestná činnost. Druhá skupina je již charakteristická rozsáhlejšími formami majetkové trestné činnosti (např. poškozování cizí věci dle § 228 TrZ – sprejerství).

Odlišný je i způsob provedení trestné činnosti, který je zpravidla ovlivněn málo zkušenostmi, nedokonalou přípravou činu či využitím tvrdé síly. U dětí se často stává, že po spáchání činu mají tendenci svěřit se vrstevníkům či dospělým osobám.⁶⁹

⁶⁷ PAVLOVSKÝ, P. a kol. *Soudní psychiatrie a psychologie 4*. Praha: GradaPublishing, 2012. 244 s. ISBN 978-80-247-5.

⁶⁸ MATOUŠKOVÁ, I. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: GradaPublishing, 2013. 304 s. ISBN 978-80-247-4580-0.

⁶⁹ VÁLKOVÁ, H., J. KUČHTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 664 s. ISBN 978-80-7400-429-2.

1.3 Systém prevence kriminality

Prevence kriminality je významná část práce kriminologů a odborníků, kteří se kriminalitou a jejím sledováním zabývají. Stejně jako v ostatních sociálních, zdravotních, adiktologických či obecně společenských oblastech je systém prevence důležitým aspektem, neboť zde funguje ochrana společnosti, ale také finančního rozpočtu. Je obecně známo, že prevence je vždy méně nákladná než samotné řešení již vzniklého problému.

Obecně můžeme pojem prevence kriminality charakterizovat jako zejména mimotrestní činnosti, které mají předcházet tvorbě trestné činnosti, zmírňování její závažnosti, rozsahu a také zmírnit či pracovat na odstranění kriminogenních faktorů.⁷⁰

Preventivní politika jako taková má za cíl snížit rozsah a závažnost trestné činnosti a také samozřejmě v co největším měřítku zvýšit bezpečnost obyvatel.⁷¹

Prevence v oblasti kriminality lze stejně jako jiné oblasti prevence rozdělit na primární, sekundární a terciální.

Z hlediska prevence kriminality můžeme charakterizovat také její jednotlivé složky, které ve své podstatě určují strukturu kriminality. První z nich je tak zvaná **sociální prevence**, která obsahuje činnosti pozitivně ovlivňující proces socializace a integrace. Jsou zde zařazeny také činnosti, které mění stávající nepříznivé společenské a ekonomické podmínky, které by mohly představovat příčinu páchání trestné činnosti. **Situační prevence** je další složkou této struktury. Filosofii situační prevence je fakt, že jednotlivé druhy kriminality se objevují na různých místech a při určitých podmínkách. Proto se zaměřuje na aplikaci režimových, technických, a také fyzických opatření, jejichž účelem je minimalizace kriminogenních faktorů a podmínek usnadňujících vznik kriminality. Nejvýznamnější odpovědnost v oblasti situační prevence mají zejména občané a obce, dále pak Policie ČR. Třetí částí preventivní struktury je **předcházení viktimmnosti** (předpoklady stát se obětí) a **pomoc obětem trestné činnosti**. Činnosti

⁷⁰ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. Praha: GradaPublishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

⁷¹ Strategie prevence kriminality na léta 2004 – 2007. *epravo.cz*. [online]. 28.6.2004 [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/strategie-prevence-kriminality-na-leta-2004-2007-27030.html>.

v této oblasti spočívají zejména v psychologickém, zdravotním a právním poradenství, nicméně také určité nácviky obranných mechanismů a celkové ochrany před hrozcí trestnou činností. Tento stupeň prevence probíhá jak individuálně, tak ve skupině, a zároveň využívá některé prvky z prevence situační.⁷²

Česká republika má vytvořený systém prevence, jehož organizaci můžeme rozdělit do tří stupňů následovně:

Mezirezortní prevence kriminality – jedná se zejména o spolupráci mezi jednotlivými rezorty za účelem tvoření preventivní politiky, koordinaci jednotlivých složek a také vytváření nových preventivních aktivit v rozsahu státu. Zde funguje Republikový výbor pro prevenci kriminality, který je zřízen ministerstvem vnitra a jeho úkolem je zejména metodická a koordinační činnost.

Rezortní prevence kriminality – preventivní činnosti vytváření jednotlivé rezorty, respektive ministerstva. Mimo jiné je jejich úkolem také zpracování legislativy v jednotlivých oblastech.

Místní prevence kriminality – znamená vytváření koncepcí a aktivní působení prevence na úrovni obcí a krajů. Důležité je rozložení situační a sociální složky prevence tak, aby vhodně odpovídalo potřebám místního společenství a jejich občanům. V oblasti místní prevence se zapojují orgány veřejné správy, nestátní instituce, policie a další složky. Obecně je místní úroveň nejdůležitější oblastí systému prevence ČR.⁷³

1.3.1 Prevence kriminality v Jihočeském kraji

Z hlediska výše zmíněné prevence kriminality na místní úrovni a zaměření této práce na oblast Jihočeského kraje je dle mého názoru důležité, aby byl vymezen systém prevence a konkrétní opatření, která jsou aplikována právě na tomto území.

Do roku 2008 bylo postavení vyšších územních samosprávných celků v systému prevence kriminality v zásadě nedořešeno, respektive ze zákona 129/2000 Sb., o krajích

⁷² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Prevence kriminality. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

⁷³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Prevence kriminality. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2014-12-31]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.

nebyla zřejmá žádná povinnost krajů splňovat úkoly a povinnosti v oblasti prevence kriminality.⁷⁴ Poté došlo v systému prevence kriminality k jistým změnám, a to zejména v založení tříúrovňového systému prevence, kdy vznikají úrovně – republiková, krajská a městská. Hlavním z důvodů zde bylo posílit funkce krajů, zejména o vytváření metodiky a optimální spolupráce s obcemi na jejich správním území. Toto členění vyšlo v rámci priorit zahrnutých v dokumentu Strategie prevence kriminality na období 2008 – 2011.⁷⁵

Jak je zmíněno výše, v celostátním měřítku je vždy na tříleté období zpracována Strategie prevence kriminality, kterou schvaluje Vláda České republiky. Na ní navazuje i metodický dokument, který stanovuje strategii v rámci území Jihočeského kraje. Je nazýván Konceptí prevence kriminality Jihočeského kraje, a je obsažen v tříleté Koncepti oddělení prevence a humanitních činností. Celou koncepci schvaluje zastupitelstvo kraje. Při zpracování tohoto dokumentu se vychází z analýzy bezpečnosti v celé oblasti kraje s přihlédnutím na problémové či rizikové lokality. Významnou součástí koncepce je akční plán, který obsahuje cíle do dalšího období, kroky k dosažení těchto cílů, cílovou skupinu osob, financování a také předpokládané výsledky. Poté se za období jednoho roku sepisuje závěrečná zpráva, kde by tyto výsledky měly být v případě splnění zveřejněny. Pokud cíle z předchozí koncepce nejsou splněny, zakomponují se opět do koncepce na další období. Současně je aktuální koncepce na období 2012 – 2014, která by měla být doplněna do roku 2016.

V aktuální koncepci jsou stanoveny dva obecné cíle, z nichž první je snaha vytvořit *koordinovaný systém prevence kriminality v JČ kraji a zvýšit bezpečí občanů v JČ kraji*. Jedná se zejména o taková opatření, aby obecně fungovala spolupráce a návaznost mezi jednotlivými organizacemi působícími v oblasti prevence kriminality a zároveň zvýšení povědomí občanů o současném rozsahu kriminality a možnostech vhodné ochrany proti trestné činnosti. Stanoveny jsou dále specifické cíle, které jsou charakteristické pro každou jednotlivou koncepci a současně navazují na obecné cíle. V koncepci na rok

⁷⁴ Strategie prevence kriminality na léta 2004 – 2007. *epravo.cz*. [online]. 28.6.2004 [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/strategie-prevence-kriminality-na-leta-2004-2007-27030.html>.

⁷⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Systém prevence kriminality. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2014-12-31]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/system-prevence-kriminality.aspx>.

2012 – 2014 je specifickým cílem snaha o podporu spolupráce mezi jednotlivými složkami státní správy, samosprávy, a také poskytovateli v oblasti prevence kriminality, jak již bylo výše uvedeno. Nadále zvyšovat informovanost občanů a zvyšovat jejich bezpečnost a ochranu. Specifickým cílem je také realizace programů prevence kriminality z hlediska sociálního i situačního na různých úrovních.⁷⁶

⁷⁶ JIHOČESKÝ KRAJ. Koncepce OPHČ 2012 – 2014. . [online]. 2011 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par%5Bid_r%5D=88701...0.

1.4 Územní členění České republiky

Podobně jako řada jiných evropských zemí i Česká republika po změně politické situace, respektive po roce 1989, vyžadovala určitou reformu veřejné správy. Jednou z prvních změn bylo zrušení krajských národních výborů s tím, že jednotlivá území krajů a okresů zůstala zachována. Pouze došlo ke změně názvu z okresních národních výborů na okresní úřady. Radikálnější změny jak v legislativní oblasti, tak i v aplikační praxi, nastaly teprve v roce 2001, kdy vstoupil v platnost ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

Ustanovení týkající se vytvoření vyšších územních samosprávných celků se v některých zdrojích označuje jako tak zvaná první etapa reformy veřejné správy.

Během roku 2002 se začala připravovat další reforma veřejné správy, kde se jednalo o zrušení okresních úřadů, které měly nahradit obce s rozšířenou působností. Ty měly přebírat téměř všechny kompetence dosavadních okresních úřadů. Platnost těchto změn nabyla 1. 1. 2003.⁷⁷

Záměrem reformy veřejné správy bylo zejména uplatnění aspektů demokracie a právního státu s důrazem na větší efektivitu veřejné správy a jejích orgánů. Stěžejním principem této reformy lze označit decentralizaci, kterou můžeme charakterizovat jako přenesení některých kompetencí na nižší složky systému. Důležitým principem je dále subsidiarita, což je v podstatě delegování rozhodovacích a jiných pravomocí na nižší organizační složky. V rámci první etapy reformy se rozhodovalo také o aplikaci spojeného modelu veřejné správy, což byla z hlediska organizace krajů velmi důležitá otázka. Spojený model je charakteristický zejména tím, že orgány samosprávy zde

⁷⁷ NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. Územně správní členění České republiky. *Národní ústav odborného vzdělávání*. [online]. 2015 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/informace-o-uzemne-spravnim-cleneni-ceske-republiky>.

vykonávají tak zvanou přenesenou působnost (delegace výkonu státní správy v určeném rozsahu) neboli při jejím výkonu postupují stejným způsobem jako ve státní správě.⁷⁸

Tato perspektiva se v České republice udržuje i v současné době. Z hlediska územní veřejné správy zde funguje *dvoustupňový systém* těchto orgánů, které stanovuje Ústava České republiky v článku 99 a člení území našeho státu na základní územní samosprávné celky neboli obce, a na vyšší územně samosprávné celky neboli kraje.

Základní územní samosprávné celky jsou tedy obce, jejich postavení, působnost, hospodaření a jejich orgány jsou upraveny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích.

Obec je dle tohoto zákona charakterizována jako veřejnoprávní korporace, která zároveň do různých právních vztahů vstupuje pod svým názvem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Obce disponují svým vlastním rozpočtem a majetkem, který musí chránit před poškozením či zničením, ale zejména s ním účelně a hospodárně nakládat.⁷⁹

Obce jako územně samosprávné celky jsou od orgánů státní správy odlišné zejména širším rozsahem územní samosprávy, kterou vykonávají. Na druhé straně však nevykonávají pouze územní samosprávu, ale také přebírají některé kompetence státních orgánů a vykonávají v určeném rozsahu jejich funkce. Jak je již výše zmíněno, u obcí se objevuje dvojí působnost. První z nich je samostatná působnost, do které zahrnujeme všechny záležitosti, které jsou v dobrém zájmu obce a jejich obyvatel. Tyto záležitosti spravuje obec samostatně, zasahovat do nich mohou výše postavené orgány pouze na základě zákona. Příkladem činností spadajících do samostatné působnosti může být vydávání obecně závazných vyhlášek, schvalování rozpočtu obce či zřizování či rušení obecní policie. Druhou působností je přenesená působnost, kdy obce vykonávají činnosti státní správy svěřené jejich orgánům státem. Přenesená působnost je ve většině případů vykonávána obecním úřadem. V současnosti se obce dělí třístupňovým systémem a to podle rozsahu státní správy a působnosti, kterou mají. Od nejmenšího

⁷⁸ INSTITUTE PRO EVROPSKOU POLITIKU. Reforma územní veřejné správy v České republice. *Europeum: Institut pro evropskou politiku*. [online]. 13.7.2001 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.europeum.org/cz/integrace/31-integrace-9/740-reforma-uzemni-verejne-spravy-v-ceske-republice>.

⁷⁹ČESKO. Zákon č. 128/2000, ze dne 12 dubna, o obcích. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*.

rozsahu působnosti jsou to obce, prvního stupně. Druhým stupněm se rozumí obce s pověřeným obecním úřadem. Třetím stupněm jsou obce s rozšířenou působností.⁸⁰

1.4.1 Vyšší územně samosprávné celky

Dle zákona 347/ 1997 Sb. bylo celé území České republiky rozděleno do 14 vyšších územních samosprávných celků neboli krajů. Každý kraj má určené sídlo a je vymezen územím jednotlivých okresů. Hranice každého kraje nelze měnit bez úpravy zákona.

Vznikají tedy vyšší územně samosprávné celky Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj a Zlínský kraj.⁸¹

Aspekty týkající se působnosti, hospodaření, postavení vyšších územních samosprávných celků či jejich orgánech jsou upraveny v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích.

Vyšší územně samosprávné celky neboli kraje je možné charakterizovat jako veřejnoprávní korporace, které vlastní svůj majetek, se kterým disponují a hospodaří s vlastním rozpočtem. V zákoně je dále kraj definován jako „*územní společenství občanů, které má právo na samosprávu*“. Kraj je spravován zastupitelstvem a dalšími orgány kraje, což je rada kraje, jeho hejtman a krajský úřad. Stejně jako základní územní samosprávné celky i kraje spravují samostatně své záležitosti, respektive jedná se o samostatnou působnost. Rozumí se jí zejména úkony a záležitosti, které jsou v souladu se zájmy jak kraje, tak jeho obyvatel. V rozsahu stanoveném zákonem kraje vykonávají také přenesenou působnost, jejíž výkon je většinou svěřen krajskému úřadu, pokud není dle zákona o krajích výkonem pověřeno zastupitelstvo kraje, rada či zvláštní orgán. Kraje jako územně samosprávné celky vydávají v rámci samostatné působnosti

⁸⁰Samostatná a přenesená působnost. *Frank bold*. [online]. 1.1.2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/obce-kraje/rada/samostatna-prenesena-pusobnost>.

⁸¹ČESKO. Zákon 347/1997 Sb. Ze dne 3. prosince 1997, p vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*.

obecně závazné vyhlášky, které jsou podřízeny zákonům a musí s nimi být souladu. Vyhláška je vydána zastupitelstvem kraje a může zavazovat fyzické i právnické osoby k plnění určitých povinností v rámci kraje. Dalšími normami, které kraj vydává, jsou nařízení. Vydává je na rozdíl od obecně závazných vyhlášek rada a jsou to předpisy v rámci přenesené působnosti.⁸²

1.4.2 Jihočeský kraj

Níže můžeme vidět mapu Jihočeského kraje se znázorněným krajským městem Českými Budějovicemi a dalšími dříve okresními městy a obcemi. Dolní část mapy, zvýrazněná červeným ohraničením znázorňuje hraniční oblasti se sousedním Rakouskem, druhá část mapy znázorněná hnědo oranžovým ohraničením značí hranice se sousedními kraji.

Zdroj: Správní mapa Jihočeský kraj⁸³

⁸²ČESKO. Zákon č. 129/2000 ze dne 12. dubna, o krajích. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*.

⁸³TOPOGRAF. Jihočeský kraj. *Topograf*. [online]. 2006 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://spravnimapa.topograf.cz/jihocesky-kraj>.

Geografická situace Jihočeského kraje

Oblast Jihočeského kraje je často vnímána zejména jako zemědělská oblast vzhledem k nižší průmyslové výrobě a hustotě zalidnění. Jihočeský kraj má charakter rekreační oblasti a z tohoto důvodu je v rámci kraje rozděleno území na několik chráněných krajinných oblastí tvořící celkem 20 % celkové rozlohy.

Jihočeský kraj má rozlohu 10 056 km², což tvoří 12,8 % z rozlohy celé České republiky. Z celkové rozlohy Jihočeského kraje tvoří více než třetinu lesy, dále 4 % zabírají vodní plochy. Jihočeský kraj se rozkládá z větší části ve vyšší nadmořské výšce 400 – 600 m.

Plocha Jihočeského kraje sousedí s Plzeňským, Středočeským, Jihomoravským krajem a Krajem Vysočina. Významná jsou v rámci Jihočeského kraje podstatná území tvořící státní hranice se sousedními státy Německem a Rakouskem, které podél celého území činí 323 km.⁸⁴

Demografická situace Jihočeského kraje

Jihočeský kraj je podle dostupných statistik oblastí, která je v rámci celé České republiky nejméně zalidněná. Hustota zalidnění se dá obecně přepočítat v ohledu na počet obyvatel na kilometr čtvereční, což činí v rámci Jihočeského kraje cca 63 obyvatel na 1 km². Je nutné podotknout, že největší hustotu obyvatelstva z oblastí Jihočeského kraje má okres České Budějovice, kde žije skoro 30 % obyvatelstva tohoto kraje.⁸⁵

Co se týká věkové struktury obyvatelstva Jihočeského kraje, je téměř srovnatelná s výsledky věkové struktury obyvatelstva v rámci celé České republiky. Průměrný věk obyvatele Jihočeského kraje činí 41,4 roku, ve srovnání s průměrným věkem obyvatel ostatních územních celků České republiky, který činí 41,3 roku, je to v zásadě zanedbatelný rozdíl.

⁸⁴Charakteristika Jihočeského kraje. *Business info*. [online]. 30.5. 2011 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-jihoceskeho-kraje-1914.html>.

⁸⁵Charakteristika Jihočeského kraje. *Business info*. [online]. 30.5. 2011 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-jihoceskeho-kraje-1914.html>.

Dalším aspektem je obecně nezaměstnanost, která je dlouhodobým problémem celého území České republiky, nicméně pokud se zaměříme na oblast Jihočeského kraje, zjistíme, že k poslednímu dubnu 2014 dosáhla nezaměstnanost 6,75 %. Míra nezaměstnanosti je proměnlivý ukazatel, nicméně v posledních obdobích zaznamenává

V rámci Jihočeského kraje je nejvyšší podíl nezaměstnanosti na Českokrumlovsku, kde činí 9,38 %, naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána na Prachaticku, kde tvoří 5,50 %. Z aspektu gender mezi nezaměstnanými osobami v Jihočeském kraji převažují standardně ženy nad muži.⁸⁶

2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíl práce

Cílem práce je zmapovat vývoj kriminality na území Jihočeského kraje v posledních 14 letech a zjistit aspekty, které ho ovlivňují.

2.2 Hypotézy

Pro práci byly zvoleny následující hypotézy:

H₁: Zkoumané období vykazovalo více než 10% nárůst míry kriminality.

H₂: V jednotlivých letech zkoumaného období jsou různé druhy kriminality zastoupeny rozdílně.

3 METODIKA

3.1 Vybrané metody a techniky sběru dat

Pro výzkumnou část mé diplomové práce jsem si vybrala metodu kvantitativní. Tato metoda je charakteristická tím, že se „zabývá stabilizovanými jevy a jejich vzájemně odhadnutelnými poměry“.⁸⁷ Lze říci, že kvantitativní přístup se staví na faktu, že zkoumaný předmět a jeho různé aspekty můžeme svým způsobem změřit či alespoň uspořádat. Uspořádané či změřené výsledky se následně mohou zpracovat podle různých statistických metod.⁸⁸

V diplomové práci byla ke sběru dat využita metoda analýzy dokumentů, přičemž dále jsem použila techniku sekundární analýzy dat, která využívá údaje, opatřené z jiných již zpracovaných zdrojů. K analýze byly využity statistiky kriminality Policejního prezidia České republiky.

3.3 Charakteristika výzkumného souboru

Sekundární data zpracovaná v rámci výzkumné části byla získána ze statistik kriminality zpracovaných Policií České republiky, přičemž z celostních statistik kriminality byly použity údaje z území Jihočeského kraje. Z těchto jednotlivých přehledů o míře kriminality v Jihočeském kraji z let 2000 – 2014 byly využity statistické údaje o těch formách kriminality:

násilná

mravnostní

⁸⁷ NOVÝ, I., SURYNEK, A. a kol. *Sociologie pro ekonomy a manažery: 2., přepracované a rozšířené vydání*. Praha: GradaPublishing, a.s., 2006. Str. 256. ISBN 80-247-1705-0.

⁸⁸ REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: GradaPublishing, 2009. 192 s. ISBN 978-80-247-3006-6.

majetková

hospodářská

U těchto druhů kriminality byly za jednotlivé zkoumané roky v níže uvedených tabulkách a grafech identifikovány počty objasněných a neobjasněných trestných činů a zároveň uvedeno, zda byl pachatelem dospělý či mladistvý jedinec. Rovněž byla využita metoda komparace při porovnávání úrovně kriminality v jednotlivých letech zkoumaného období. Uvedené grafy byly zpracovány v softwaru MS Excel.

4 VÝSLEDKY

V kapitole výsledky je zpracována analýza kriminality v Jihočeském kraji ve sledovaných letech. Každý rok je znázorněn v tabulce s písemným vysvětlením obsahu, poté je doplněn také grafickým znázorněním pro lepší přehlednost.

Tabulka 1.1: Kriminalita v roce 2000

Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel	
		Ne	ano	dospělí	děti (1-17)
Násilná	1516	145	1371	1207	164
Mravnostní	119	5	114	81	33
Majetková	12752	7650	5102	3845	1257
hospodářská	2613	99	2514	2498	16
Celkem	17000	7899	9101	7631	1470

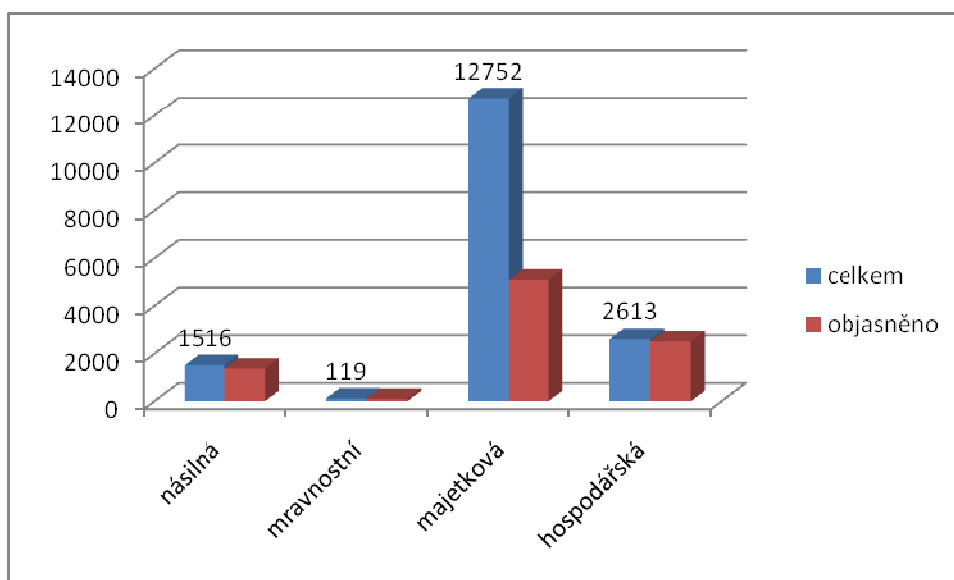
Zdroj: Policie České republiky⁸⁹

Z tabulky 1.1 lze názorně vidět, že v roce 2000 bylo nejvíce trestných činů spácháno v oblasti majetku. Celkem bylo spácháno 12 752 trestných činů. Lze také pozorovat, že objasněnost u majetkové kriminality je významně nižší než u ostatních druhů kriminality. Na druhém místě v ohledu na počet trestných činů se nachází hospodářská kriminalita, která v roce 2000 zahrnuje celkem 2613 trestných činů. U tohoto druhu kriminality je objasněnost vysoká, neobjasněných trestných činů je zde pouze 99. U hospodářské kriminality na rozdíl od majetkové kriminality je značný rozdíl v osobě pachatele. Trestných činů v oblasti majetku bylo spácháno celkem 1257 dětmi a mládeží do 17 let, přičemž hospodářskou trestnou činností páchaly děti podstatně méně, respektive celkem pouze 16 trestných činů. Domnívám se, že to může být ovlivněno věkem pachatelů, jejich příležitostmi k možnosti páchat danou trestnou činností, respektive k danému objektu kriminality. Nejméně trestných činů je oblasti

⁸⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za roky 2000 - 2007*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

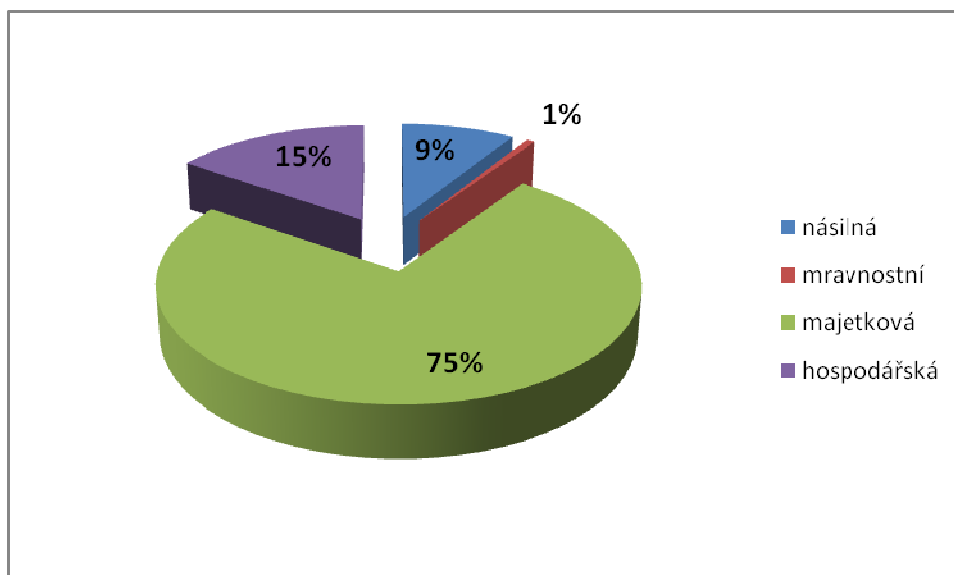
mravnostní, jejichž celkový počet je 119, neobjasněných činů je pouze 5. Násilných trestných činů bylo spácháno celkem 1516. V ohledu na osobnost pachatele lze vidět jasnou převahu dospělých.

Graf 1.1: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2000

Zdroj: Policie České republiky⁹⁰

Graf 2.1: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2000

Zdroj: Policie České republiky⁹¹

⁹⁰ Viz pozn. 85

Graf 1.1 znázorňuje počet trestných činů podle druhu kriminality v roce 2000. Pro srovnání je vyobrazena také objasněnost kriminality. Na první pohled můžeme pozorovat, že nejnižší míra objasněnosti je u majetkové kriminality. U ostatních druhů kriminality rozdíly v objasněnosti nejsou natolik zjevné.

V grafu 2.1 je vyobrazena kriminalita podle jednotlivých druhů. Na grafu je zřejmé, že majetková kriminalita zaujímá celkově největší počet trestných činů, který činí vskutku tři čtvrtě celkového počtu trestných činů. Velmi malou část, respektive 1 % zde zaujímá mravnostní kriminalita. Zbývající hospodářská činí celkem 15 % a násilná 9% veškeré kriminality za rok 2000.

⁹¹ Viz pozn. 85

Tabulka 1.2: Kriminalita v roce 2001

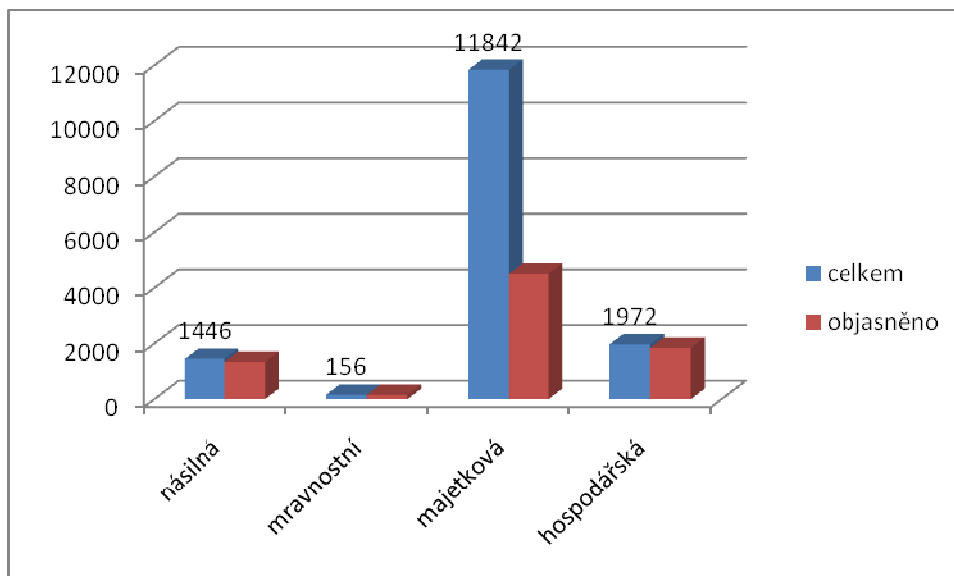
Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel	
		Ne	ano	Dospělí	děti (1-17)
Násilná	1446	113	1333	1187	146
mravnostní	156	8	148	126	22
majetková	11842	7335	4507	3578	929
hospodářská	1972	127	1845	1836	9
Celkem	15416	7583	7833	6727	1106

Zdroj: České republiky⁹²

V tabulce 1.2 můžeme vidět kriminalitu v roce 2000. Stejně jako u předchozí tabulky největší výskyt majetkové trestné činnosti. Celkem bylo v roce 2001 spácháno 11 842 trestných činů v oblasti majetku, což je o téměř 1 000 trestných činů méně než za rok 2000. V ohledu na osobu pachatele jsou zde více zastoupeni dospělí, u dětí a mladistvých se počet trestných činů nepatrně snížil. Objasněnost v této oblasti však výrazně klesá, respektive v roce 2001 nedosahuje ani poloviny. Hospodářských trestných činů bylo také spácháno méně než v roce 2000, tedy 1972, nicméně zajímavé je pozorovat, že objasněnost u hospodářské kriminality klesla. Násilných trestných činů bylo spácháno 1446, objasněnost i osoba pachatele je téměř totožná jako v předchozím roce. U mravnostní kriminality lze pozorovat vyšší počet trestných činů než v roce 2000, v roce 2001 bylo spácháno 156 činů v této oblasti. Neobjasněných mravnostních trestných činů je pouze 8.

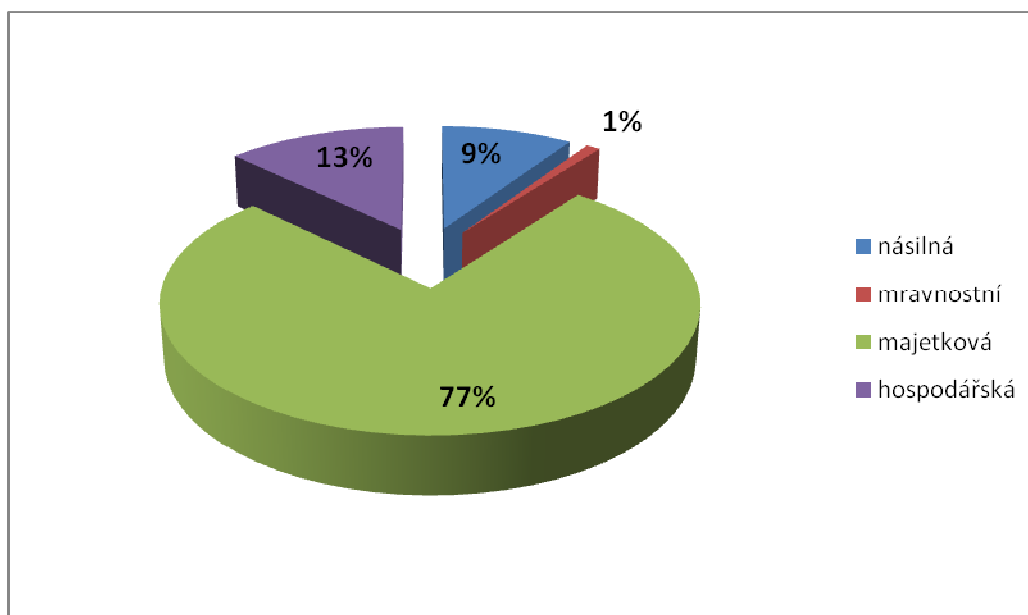
⁹² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za roky 2000 - 2007*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Graf 1.2: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2001

Zdroj: Policie České republiky⁹³

Graf 2.2: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2001

Zdroj: Policie České republiky⁹⁴

V grafu 1.2 lze názorně vidět výše zmíněný pokles objasněnosti v oblasti majetkové kriminality. Zde je zjevné, že objasněnost je méně než 50 %. Nejvyšší míra objasněnosti

⁹³ Viz pozn. 88

⁹⁴ Viz pozn. 88

je u mravnostní kriminality, což je možné pozorovat na grafu. Další graficky znázorněnou oblastí je hospodářská kriminalita, jejíž celková objasněnost není například v porovnání s kriminalitou majetkovou, příliš nízká. Stejně tak je tomu i u násilné kriminality, kdy objasněnost je ve srovnání s počtem trestných činů celkem vysoká.

Následující graf 2.2 znázorňuje počet trestných činů dle jednotlivých druhů kriminality. Počty trestných činů jsou uváděny v procentech, přičemž můžeme vidět, že počty v rámci jednotlivých druhů kriminality se nijak výrazně nemění. U majetkové kriminality můžeme vidět, že tvoří celkem 77 % z celkového počtu trestných činů. Ve srovnání s rokem 2000 můžeme pozorovat zvýšení procentuálního zastoupení majetkové kriminality celkem o 2 %, U násilné ani mravnostní kriminality se procentuální zastoupení nezměnilo. Změna nastala pouze u hospodářské kriminality, kdy při srovnání s rokem 2000 zjistíme, že v roce 2001 se počet hospodářských trestných činů snížil o dvě procenta.

..

Tabulka 1.3: Kriminalita v roce 2002

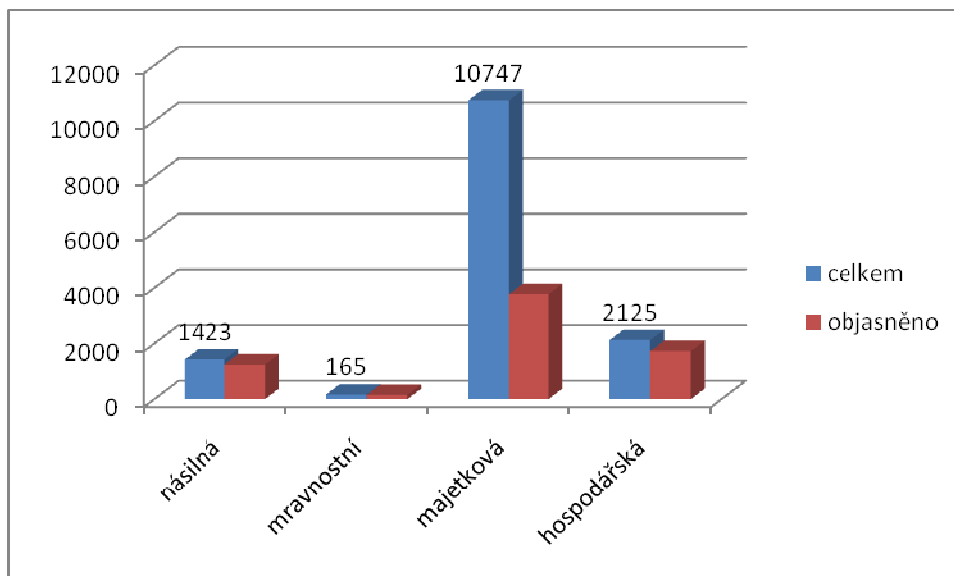
Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel	
		ne	ano	dospělí	děti (1-17)
Násilná	1423	181	1242	1130	112
mravnostní	165	12	153	121	32
Majetková	10747	6976	3771	3198	573
hospodářská	2125	401	1724	1688	36
Celkem	14460	7570	6890	6137	753

Zdroj: Policie České republiky⁹⁵

Tabulka 1.3 charakterizuje kriminalitu v roce 2002. Nejvýznamněji se na celkové kriminalitě podílí majetková kriminalita. Můžeme vidět, že počet trestných činů je v tomto roce celkem 10 747, nicméně objasněných je pouze 3 771 trestných činů. Proti předchozím letům se majetková kriminalita snižuje. V ohledu na osobnost pachatele můžeme pozorovat méně trestných činů páchaných dětmi a mladistvými. Ve srovnání s rokem 2000 se počet trestných činů spáchaných dětmi snížil o více než polovinu. Hospodářská kriminalita je zde na druhém místě s počtem 2 125 trestných činů. Neobjasněných činů je 401, což je o více než 50 % vyšší počet než u předchozích dvou let. Můžeme podotknout, že snižující objasněnost v této oblasti kriminality může být způsobena například větší promyšleností a plánováním trestné činnosti se záměrem pachatele se vyhnout trestu. U mravnostní kriminality můžeme vidět opět mírné zvýšení, respektive v roce 2002 bylo spácháno celkem 165 mravnostních trestných činů, z toho objasněno bylo 153 činů. V oblasti násilné kriminality bylo celkem spácháno 1423 trestných činů. Násilná kriminalita se nijak výrazně nemění.

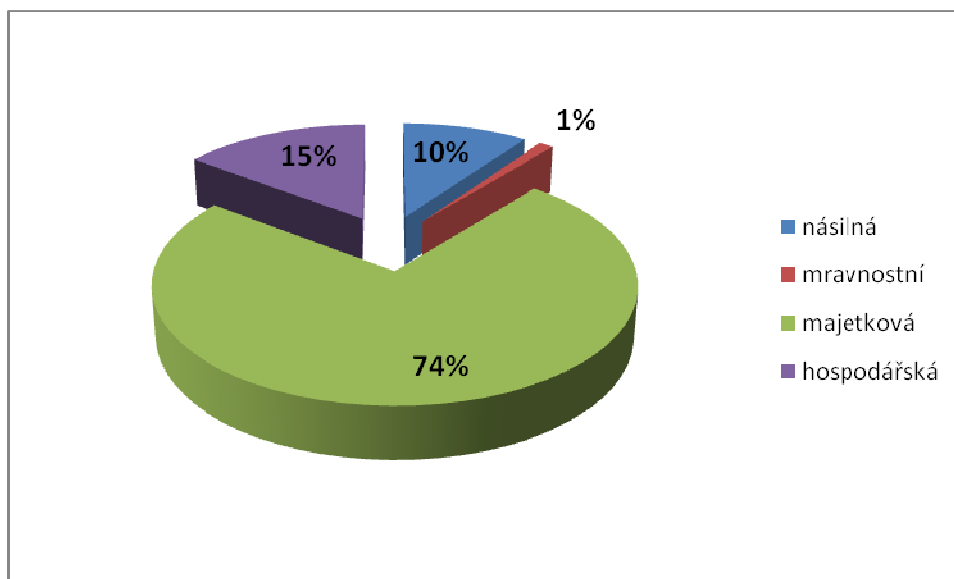
⁹⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za roky 2000 - 2007*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Graf 1.3: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2002

Zdroj: Policie České republiky⁹⁶

Graf 2.3: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2002

Zdroj: Policie České republiky⁹⁷

Graf 1.3 graficky znázorňuje situaci v oblasti kriminality a s ní spojené objasněnosti v roce 2002. Lze konstatovat, že stále nejnižší objasněnost je oblasti majetkové kriminality, nicméně počet trestných činů v této oblasti se snižuje. Ve

⁹⁶ Viz pozn. 91

⁹⁷ Viz pozn. 91

srovnání s rokem 2001 můžeme sledovat, že se významně snížila objasňenost u hospodářské kriminality, která dříve nebyla tak zjevná.

V grafu 2.3 je znázorněno procentuální zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2002. Ve srovnání s předchozími lety je zde změna u majetkové kriminality, kdy si můžeme povšimnout snížení ze 77 % na 74 %. Hospodářská kriminalita v roce 2002 činila celých 15 % z celkového počtu trestných činů, což je ve srovnání s rokem 2001 zvýšení o 2 %. Mravnostní kriminalita se ve srovnání s předchozími roky nemění. Naopak násilná kriminalita se, jak můžeme na grafu vidět, zvýšila o jedno procento.

Tabulka 1.4: Kriminalita v roce 2003

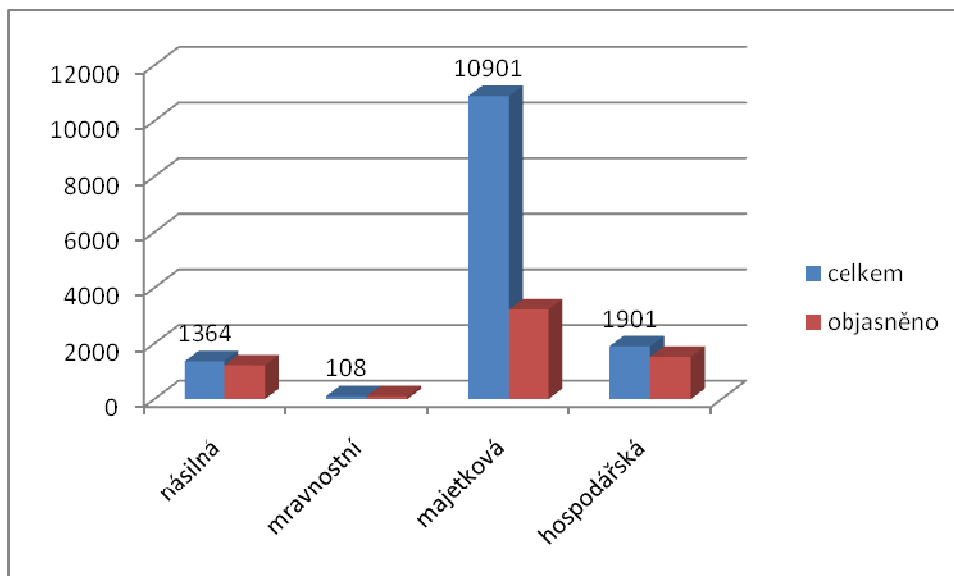
Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		ne	ano	muži	ženy	Děti (1-17)
Násilná	1364	149	1215	943	132	102
mravnostní	108	7	101	64	8	20
majetková	10901	7676	3225	2048	202	275
hospodářská	1901	376	1525	1162	308	30
Celkem	14274	8208	6066	4217	650	427

Zdroj: Policie České republiky⁹⁸

V tabulce 1.4 je znázorněn počet trestných činů v rámci jednotlivých druhů kriminality v roce 2003. S celkovým počtem 10 901 trestných činů je zde zastoupena majetková kriminalita, s tím, že objasněných bylo pouze 3 225 trestných činů. Z hlediska osobnosti pachatele jsou zde z velké části zastoupeni muži, kteří spáchali celkem 2048 trestných činů. Zajímavé je, že děti a mladiství do 18 let páchaly trestnou činnost více než ženy, respektive v udávaném roce o 73 trestných činů. Další částí tabulky je hospodářská kriminalita, ve které je v roce 2003 zahrnuto 1901 trestných činů, z toho objasněných činů bylo 1525. Hospodářské trestné činy páchali nejčastěji muži, nejnižším počet zastoupených trestných činů spáchaly děti a mladiství do 17 let. Dále můžeme vidět mravnostní kriminalitu, která je zde zastoupena celkem 108 trestnými činy, z čehož 101 činů bylo objasněno. Lze konstatovat, že oproti předchozím letem se mravnostní kriminalita v roce 2003 mírně snížila. Z tabulky je zřejmé, že nejčastějšími pachateli mravnostních trestných činů byli muži, přičemž ženy páchaly opět méně mravnostní trestné činnosti méně než děti a mládež. Násilná kriminalita je počtem trestných činů 1 364 pomyslně na třetím místě. Objasněnost u tohoto druhu kriminality je poměrně vysoká, celkem bylo v roce 2003 objasněno 1 215 násilných trestných činů. Při pohledu do tabulky můžeme říci, že nejčastějšími pachateli násilných trestných činů jsou muži, kteří spáchali celkem 943 trestných činů. Ženy jsou zde zastoupeny na druhém místě.

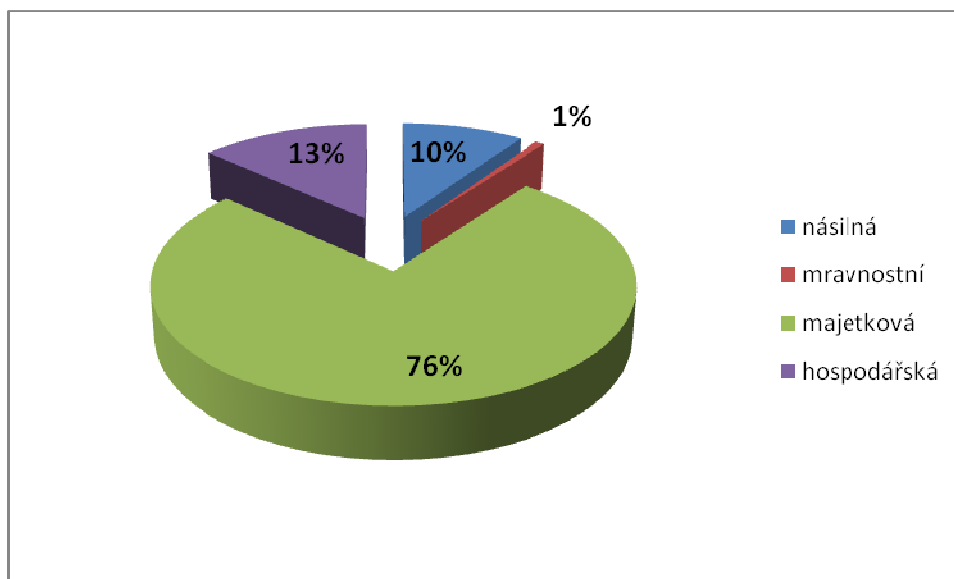
⁹⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za roky 2000 - 2007*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Graf 1.4: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2003

Zdroj: Policie České republiky⁹⁹

Graf 2.4: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2003

Zdroj: Policie České republiky¹⁰⁰

Z grafu 1.4 můžeme vidět celkový počet trestných činů v rámci jednotlivých druhů kriminality ve srovnání s objasněností. Nejmenší objasněnost je zřejmá u majetkové kriminality, která již zdaleka nedosahuje ani poloviny. Na obrázku je to zcela zřejmé.

⁹⁹ Viz pozn. 94

¹⁰⁰ Viz pozn. 94

Na druhé straně si lze všimnout, že nejvíce objasněných trestných činů je u mravnostní kriminality.

Graf 2.4 znázorňuje podíl jednotlivých druhů kriminality na celkové kriminalitě za rok 2003. Největší zastoupení má majetková kriminalita, která tvoří celkem 76 % celkové kriminality. Násilná kriminalita se ve srovnání s rokem 2002 nezměnila. Stejně zastoupení ve srovnání s předchozím rokem má s 13 % také hospodářská kriminalita. Zastoupení mravnostní kriminality se při pohledu na grafy nemění.

**Tabulka
1.5:
Kriminalita
v roce 2004**

Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		ne	ano	Muži	ženy	děti (1-17)
Násilná	1374	232	1142	915	124	104
mravnostní	109	13	96	63	7	20
majetková	10791	7815	2976	1747	184	344
hospodářská	2387	488	1899	1343	479	22
Celkem	14661	8548	6113	4068	794	490

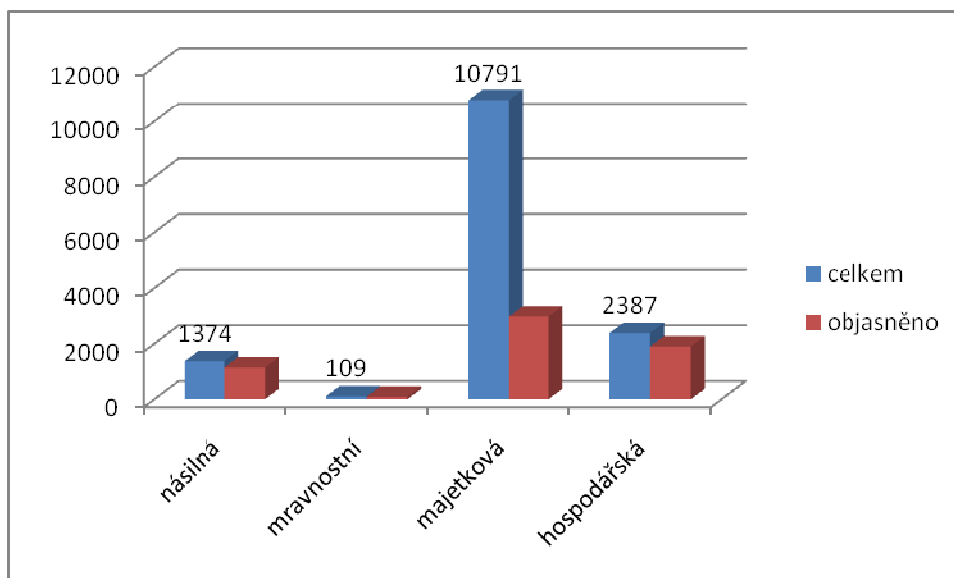
Zdroj: Policie České republiky¹⁰¹

Tabulka 1.5 charakterizuje kriminalitu v roce 2004 dle jednotlivých druhů, dále objasněnost a osobnost pachatele. Nejvíce spáchaných trestných činů je opět v rámci majetkové kriminality, celkem činí 10 791 trestných činů. Objasněnost je u majetkové kriminality v roce 2004 pouze 2 976, což je ve srovnání s předchozími lety opět znatelný pokles. Z pohledu osobnosti pachatele jsou muži se svými 1 747 trestnými činy na prvním místě, ženy páchají majetkovou činností nejméně. Děti do 17 let spáchaly celkem 344 majetkových trestných činů. Hospodářská kriminalita v roce 2004 zaznamenala mírný nárůst trestných činů. Celkem jich bylo spácháno 2 387, přičemž objasněnost je 1 899 činů. Hospodářské trestné činy jsou opět nejčastěji páchány muži, na druhém místě jsou ženy. Děti páchají hospodářskou trestnou činností ve velmi malé míře, v roce 2004 spáchaly celkem 22 hospodářských trestných činů. Mravnostní kriminalita se nijak výrazněji nemění, respektive počet mravnostních trestných činů v jednotlivých letech dost podobný počet. V roce 2004 bylo spácháno celkem 109 mravnostních trestných činů, z nichž bylo 96 objasněných. Při pohledu na osobu pachatele spáchali 63 činů muži, 20 trestných činů děti, ženy páchaly mravnostní trestnou činností nejméně, celkem 7 činů. Další můžeme v tabulce vidět násilnou kriminalitu, do které v roce 2004 spadá celkem 1 374 trestných činů. Lze podotknout, že

¹⁰¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za roky 2000 - 2007*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

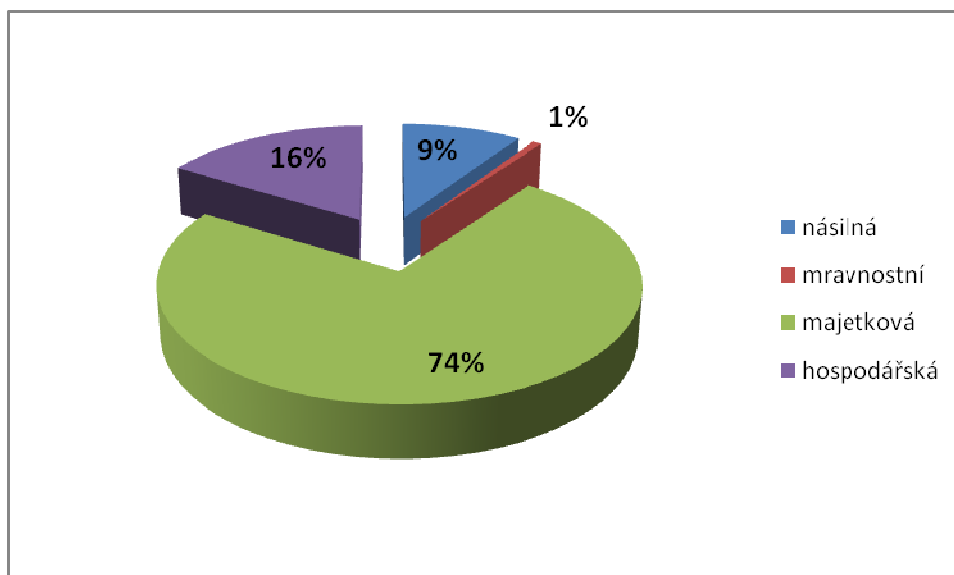
objasněno bylo celkem 1 142 trestných činů. Pokud se podíváme na rok 2003, zjistíme, že objasněnost u násilné kriminality klesla téměř o 100 trestných činů. Pachatelé jsou opět nejčastěji muži, v roce 2004 spáchali 915 násilných trestných činů.

Graf 1.5: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2004

Zdroj: Policie České republiky¹⁰²

Graf 2.5: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2004

Zdroj: Policie České republiky¹⁰³

¹⁰² Viz pozn. 97

Graf 1.5 znázorňuje kriminalitu a objasněnost trestné činnosti v roce 2004. Nejvíce výrazná je majetková kriminalita, přičemž lze konstatovat, že objasněnost je vzhledem k vysokému počtu trestných činů velmi nízká, respektive v roce 2003 již dosahuje jedné třetiny. Snížená objasněnost je dle grafu zřejmá také u hospodářské kriminality. V oblasti násilné kriminality není rozdíl v počtu spáchaných trestných činů a objasněnosti natolik viditelný. Největší objasněnost je znatelná u mravnostní kriminality.

Na grafu 2.5 můžeme vidět procentuální zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2004, přičemž nejvýrazněji byla zastoupena majetková kriminalita, která tvoří celkem 74 % celkové kriminality. V porovnání s předchozím rokem se snížila o 2 %. Další znázorněnou je kriminalita hospodářská, která zde tvoří celkem 16 % z celkové kriminality. Lze konstatovat, že při srovnání s již zmíněnými předchozími roky, je zatím zastoupení hospodářské kriminality nejvyšší. U násilné a mravnostní kriminality se v roce 2004 procentuální zastoupení výrazně nezměnilo.

¹⁰³ Viz pozn. 97

Tabulka 1.6: Kriminalita v roce 2005

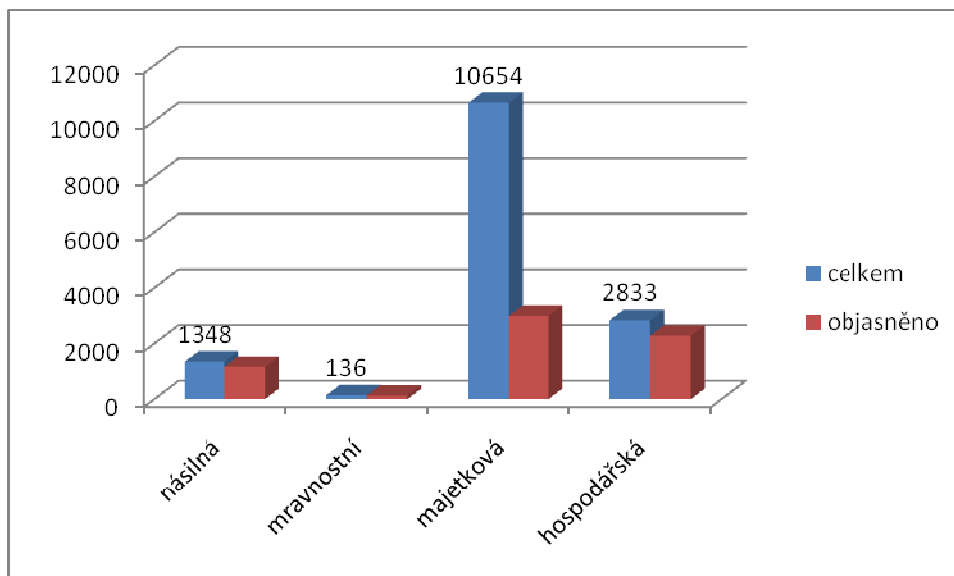
Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		ne	ano	Muži	ženy	děti (1-17)
Násilná	1348	190	1158	905	106	108
mravnostní	136	12	124	77	14	32
majetková	10654	7661	2993	1663	211	412
hospodářská	2833	554	2279	1541	546	27
Celkem	14971	8417	6554	4186	877	579

Zdroj: Policie České republiky¹⁰⁴

V tabulce 1.6 můžeme vidět kriminalitu v roce 2005. Na prvním místě se nachází majetková kriminalita, která zahrnuje 10 654 trestných činů, z čehož objasněných je 2 993 činů. Pokud se podíváme na pachatele majetkové kriminality, jsou to nejčastěji muži, kteří v roce 2005 spáchali celkem 1 663 trestných činů. Na druhém místě jsou děti do 17 let, které spáchaly 412 trestných činů. Další oblastí je hospodářská kriminalita, kdy daném roce bylo dle tabulky spácháno celkem 2 833 trestných činů. Objasněnost je u hospodářské kriminality opět poměrně vysoká, činí celkem 2 279 trestných činů. Celkový počet hospodářské trestné činnosti se na rozdíl od předchozích let zvýšil. Hospodářská kriminalita je nejčastější u mužů, kteří v roce 2005 spáchali celkem 1 663 trestných činů, další jsou ženy, které spáchaly celkem 546 činů. V tabulce dále vidíme mravnostní kriminalitu, která je zde zastoupena celkem 136 trestnými činy, z toho je neobjasněných 12 činů. 77 mravnostních trestných činů spáchali muži, na druhém místě jsou opět děti, které spáchaly 32 činů v této oblasti. Ženy jsou pachatelkami ve 14 případech. U násilné kriminality se drží celkový počet trestných činů téměř stejný či podobný. V roce 2005 bylo spácháno celkem 1 348 násilných trestných činů, z čehož 1 158 činů bylo objasněno. Z hlediska osobnosti pachatele spáchali muži nejvíce násilných trestných činů, respektive celkem 905. Ženy a děti páchaly násilnou trestnou činnost v zásadě stejně často, respektive rozdíl v trestných činech zde činí 2 činy.

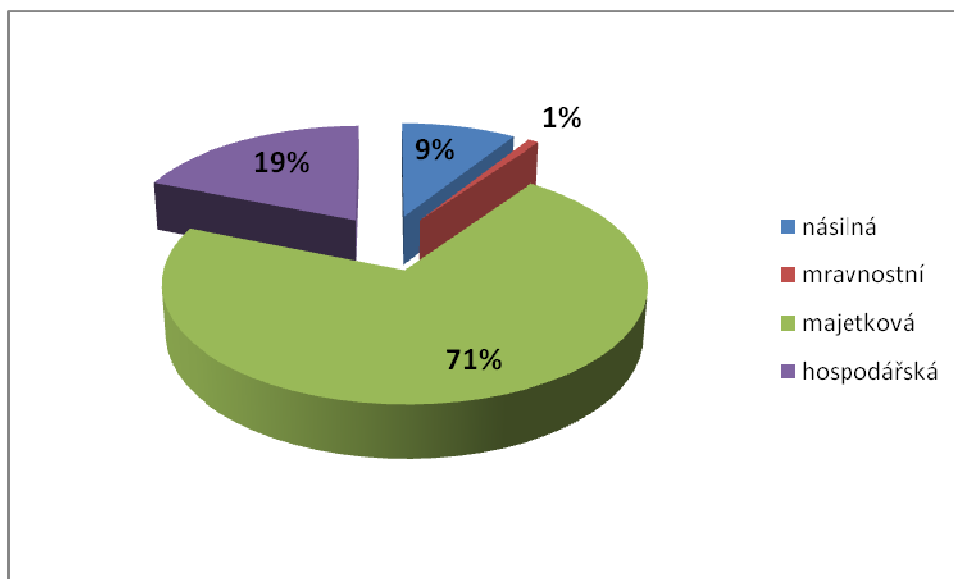
¹⁰⁴POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za roky 2000 - 2007*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Graf 1.6: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2005

Zdroj: Policie České republiky¹⁰⁵

Graf 2.6: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2005

Zdroj: Policie České republiky¹⁰⁶

Z grafu 1.6 lze vidět porovnání kriminality dle jednotlivých druhů a celkovou objasněnost trestné činnosti. Nejnižší míra objasněnosti je zřejmá u majetkové

¹⁰⁵ Viz pozn. 100

¹⁰⁶ Viz pozn. 100

kriminality. Naopak nejvíce objasněných trestných činů je v oblasti mravnostní kriminality.

Graf 2.6 znázorňuje zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2005 v procentech. Můžeme vidět, že majetková kriminalita v tomto roce tvořila 71 % celkové kriminality, nicméně při srovnání s grafy 2.1, 2.2, 2.3 až 2.5 můžeme podotknout, že v roce 2005 je podstatně nejnižší. Zastoupení násilné a mravnostní kriminality se v roce 2005 v porovnání s předchozími roky nezměnilo. U hospodářské kriminality se došlo ke zvýšení na 19 %, což je ve srovnání s již uvedenými roky 2000 až 2004 zdaleka nejvyšší zastoupení.

Tabulka

1.7:

Kriminalita

v roce 2006

Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		ne	ano	muži	ženy	děti (1-17)
Násilná	1234	236	998	771	70	96
mravnostní	109	5	104	65	15	25
majetková	10048	7470	2578	1498	200	343
hospodářská	2546	588	1958	1343	529	23
Celkem	13937	8299	5638	3677	308	993

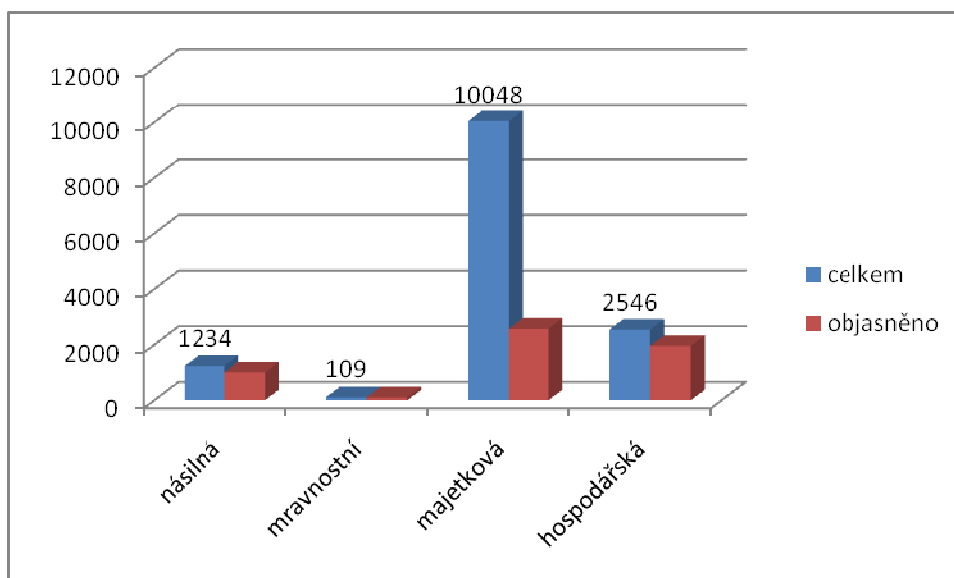
Zdroj: Policie České republiky¹⁰⁷

Tabulka 1.7 charakterizuje kriminalitu v roce 2006 podle jednotlivých druhů. První z uváděných je majetková kriminalita, do které spadá za rok 2006 celkem 10 048 trestných činů. Lze konstatovat, že objasněnost je zde velmi nízká, celkově bylo objasněno pouze 2 578 majetkových trestných činů. Dále můžeme vidět, že nejčastějšími pachateli jsou muži, kteří v roce 2006 spáchali 1 498 majetkových trestných činů. Děti do 17 let spáchaly v této oblasti 343 trestných činů, což je o 143 činů více než u žen. Další oblastí je hospodářská kriminalita, která v roce 2006 činila celkem 2 546 trestných činů. Objasněných hospodářských trestných činů zde je 1 958. Z tabulky je zřejmé, že pachatelem jsou nejčastěji muži, kteří v roce 2006 spáchali celkem 1 343 hospodářských trestných činů. Zajímavé je však pozorovat, že nejméně hospodářskou trestnou činnost páchaly děti do 17 let a ženy spáchaly celkem 529 trestných činů. Oblast mravnostní kriminality je zde zastoupena celkem 109 trestnými činy, z čehož celých 104 činů bylo objasněno. Nejvíce mravnostní trestnou činností opět páchali muži, respektive v roce 2006 spáchali 65 trestných činů. Poslední položkou v tabulce je násilná kriminalita, která zahrnuje 1 324 trestných činů. Objasněných zde

¹⁰⁷ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za roky 2000 - 2007*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

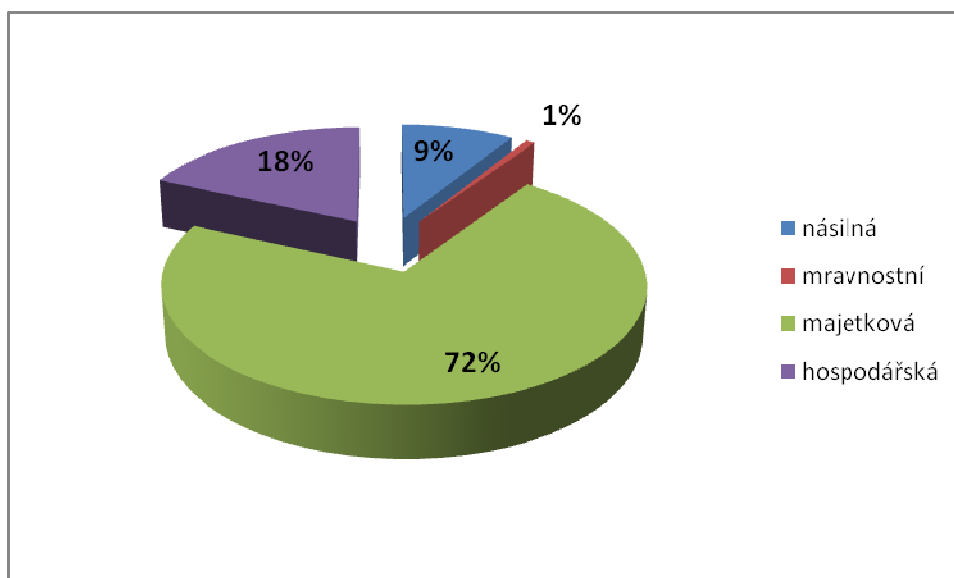
bylo celkem 998 činů. Značnou převahu páčání násilné kriminality mají opět muži, lze konstatovat, že proti ženám a dětem činí rozdíl téměř 700 trestných činů.

Graf 1.7: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2006

Zdroj: Policie České republiky¹⁰⁸

Graf 2.7: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2006

Zdroj: Policie České republiky¹⁰⁹

¹⁰⁸ Viz pozn. 103

¹⁰⁹ Viz pozn. 103

Graf 1.7 poukazuje na počty trestných činů v jednotlivých oblastech kriminality a celkovou objasněnost. Stejně jako v předchozích letech je nejvíce trestných činů s paradoxně nejnižší objasněností u kriminality v oblasti majetku. U hospodářské kriminality je objasněnost vyšší, nicméně struktura kriminality v této oblasti se dle tabulek a grafů zatím nijak výrazně neměnní. Nejvíce objasněnosti je u mravnostní kriminality, poté u kriminality násilné.

V grafu 2.7 je znázorněno zastoupení jednotlivých druhů kriminality v procentech. Můžeme vidět, že nejvíce zastoupená je zde majetková kriminalita, činící celkem 72 %. U hospodářské kriminality je zastoupení 78 % v ohledu na celkovou kriminalitu, přičemž ve srovnání s předchozím rokem 2005 je znatelný úbytek o 1 %. U násilné a mravnostní kriminality zůstává procentuální zastoupení stejné jako v předchozích letech.

Tabulka 1.8: Kriminalita v roce 2007

Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		ne	ano	muži	ženy	děti (1-17)
Násilná	1126	186	940	704	73	86
mravnostní	101	14	87	56	5	19
majetková	9506	6823	2683	1496	159	303
hospodářská	2136	354	1782	1196	475	20
Celkem	12869	7377	5492	3452	712	428

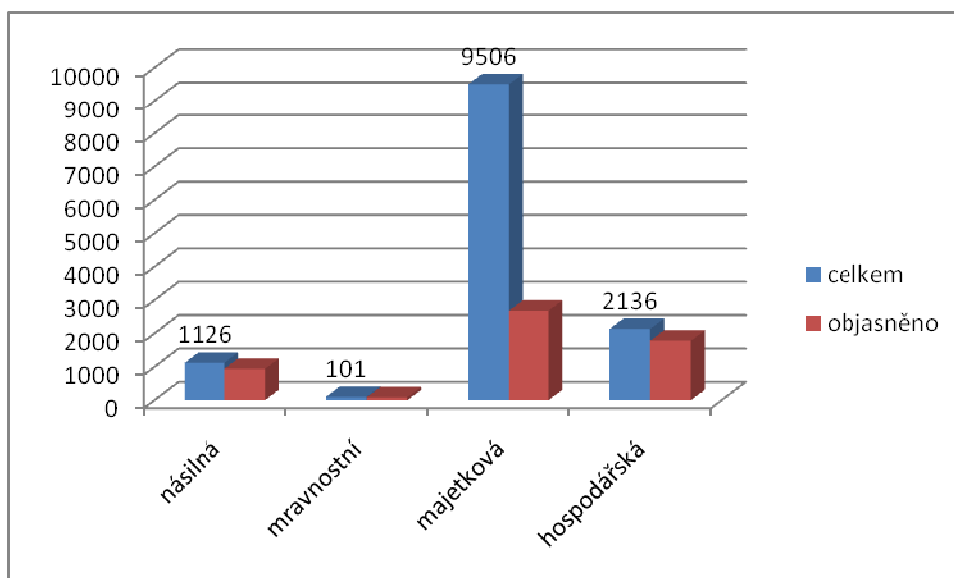
Zdroj: Policie České republiky¹¹⁰

V tabulce 1.8 je znázorněna kriminalita v roce 2007. Celkovým počtem trestných činů 9 506 je zde zastoupena majetková kriminalita. Vzhledem k předchozím rokům se celkový počet trestných činů snížil. Objasněno bylo v roce 2007 celkem 2 683 majetkových trestných činů. Z hlediska pachatele páchali majetkovou trestnou činnost v roce 2007 nejčastěji muži (celkem 1 496 trestných činů), poté děti do 17 let, které spáchaly celkem 303 činů. Ženy spáchaly nejméně, celkem 159 trestných činů. Další v tabulce můžeme zmínit hospodářskou kriminalitu, která zahrnuje celkem 2 136 trestných činů. Objasněnost je zde poměrně vysoká, vzhledem k celkovému počtu trestných činů je neobjasněných pouze 354. Hospodářskou kriminalitu opět nejčastěji páchají muži, 475 trestnými činy jsou zde zastoupeny ženy. Děti dle tabulky spáchaly 20 činů. Oblast mravnostní kriminality je další v tabulce. V roce 2007 bylo spácháno celkem 101 mravnostních trestných činů, z čehož 87 činů bylo objasněných. Nejmenší zastoupení v mravnostní trestné činnosti měly ženy, které spáchaly 5 činů. Naopak nejvíce trestných činů v této oblasti páchali muži. Poslední zmíněnou je násilná kriminalita, která v roce 2007 zahrnuje celkem 1 123 trestných činů. Z hlediska objasněnosti zde můžeme konstatovat, že 940 trestných činů bylo objasněno, respektive násilná kriminalita se nezdá být natolik latentní. Nejčastějšími pachateli jsou znovu muži, kteří spáchali celkem 704 násilných trestných činů. Na druhém místě jsou děti,

¹¹⁰ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za roky 2000 - 2007*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

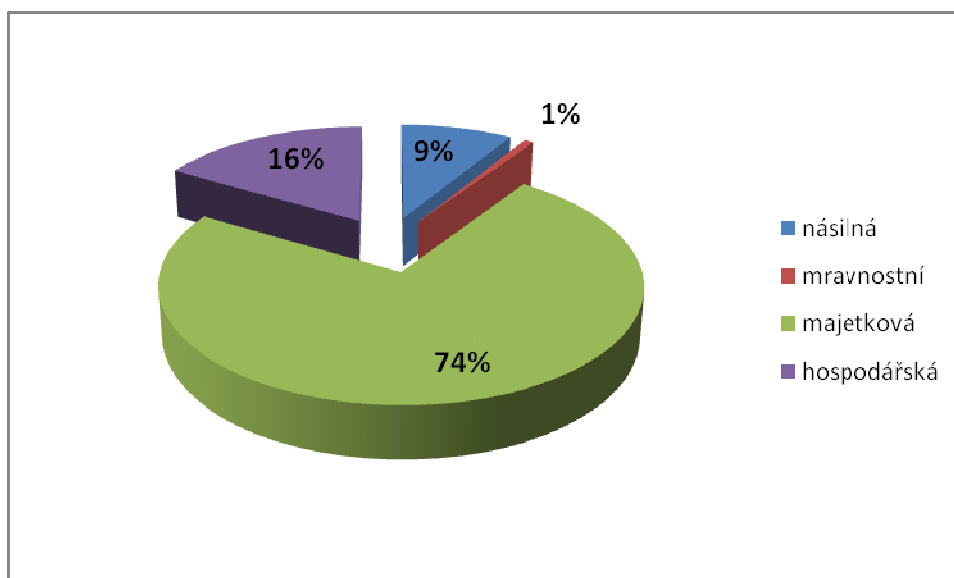
kteře spáchaly celých 86 trestných činů, nicméně ženy nejsou o tolik pozadu, spáchaly 73 násilných trestných činů.

Graf 1.8: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2007

Zdroj: Policie České republiky¹¹¹

Graf 2.8: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2007

Zdroj: Policie České republiky¹¹²

¹¹¹ Viz pozn. 106

¹¹² Viz pozn. 106

Graf 1.8 graficky charakterizuje počet trestných činů u jednotlivých druhů trestné činnosti a objasněnost. Je možné konstatovat, že největší počet trestných činů a nejnižší objasněnost má majetková kriminalita. V podstatě srovnatelný počet kriminality a objasněnosti má kriminalita mravnostní.

V grafu 2.8 můžeme vidět největší zastoupení u majetkové kriminality, které je ve srovnání s předchozím rokem 2006 vyšší o dvě procenta. U násilné a mravnostní kriminality je zastoupení neměnné i v roce 2007. V rámci hospodářské kriminality došlo ke snížení od dvě procenta vůči roku 2006.

Tabulka 1.9: Kriminalita v roce 2008

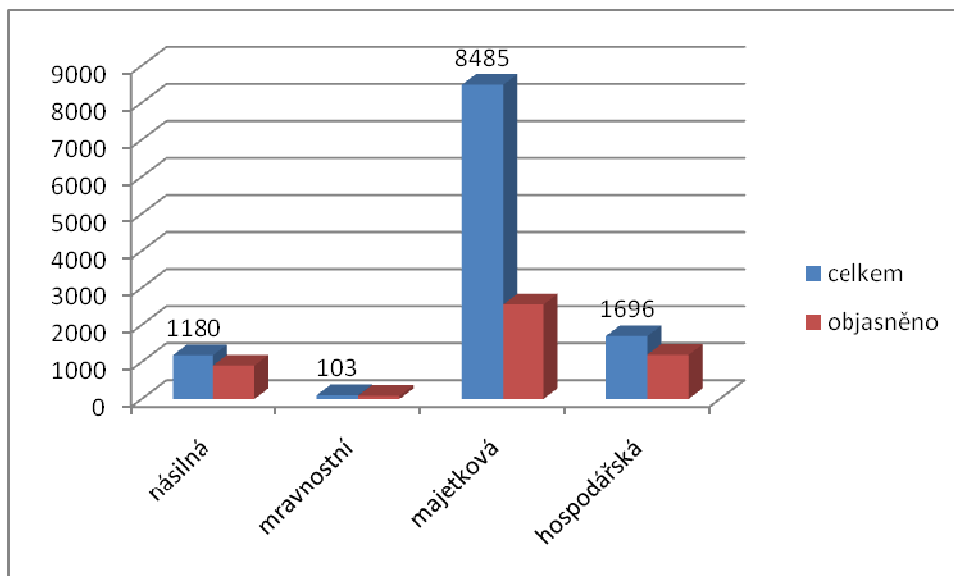
Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel	
		Ne	ano	dospělí	děti (1-17)
Násilná	1180	277	903	809	94
mravnostní	103	16	87	75	12
majetková	8485	5933	2552	2255	297
hospodářská	1696	504	1192	1168	24
Celkem	11464	6730	4734	4307	427

Zdroj: Policie České republiky¹¹³

V tabulce 1.9 můžeme vidět kriminalitu v roce 2008. Největší podíl na celkové kriminalitě má opět majetková kriminalita, do které spadá celkem 8 485 trestných činů. Na rozdíl od předešlých let se zdá, že majetková trestná činnost se viditelně snižuje. Objasněnost je v této oblasti stále nízká, respektive celkem 2 552 trestných činů je objasněno. V tabulce můžeme pozorovat také osobnost pachatele, kde je zřejmé, že dospělí se svými 2 255 trestnými činy vedou nad dětmi do 17 let, které spáchaly celkem 297 majetkové trestné činnosti. Další v tabulce je hospodářská kriminalita, která za rok 2008 obsahuje celkem 1 696 trestných činů. Neobjasněných trestných činů bylo v této oblasti 504, což ve srovnání s jinými roky není výrazně lepší ani horší. Hospodářskou kriminalitu opět páchali zejména dospělí, přičemž z tabulky vidíme, že děti se podílely pouze 24 hospodářskými trestnými činy. Mravnostní kriminalita je v roce 2008 tvořena 103 trestnými činy, z nichž 87 bylo objasněno. Z hlediska pohledu na osobnost pachatele zde opět můžeme konstatovat vyšší podíl na dospělých na trestné činnosti, přičemž děti se zde podílely celkem 297 trestnými činy. Další oblastí je násilná kriminalita, která je v roce 2008 zastoupena 1 180 trestnými činy, z nichž je 903 objasněno. Z tabulky je zřejmé, že dospělí spáchali celkem 809 trestných činů a děti 94 činů.

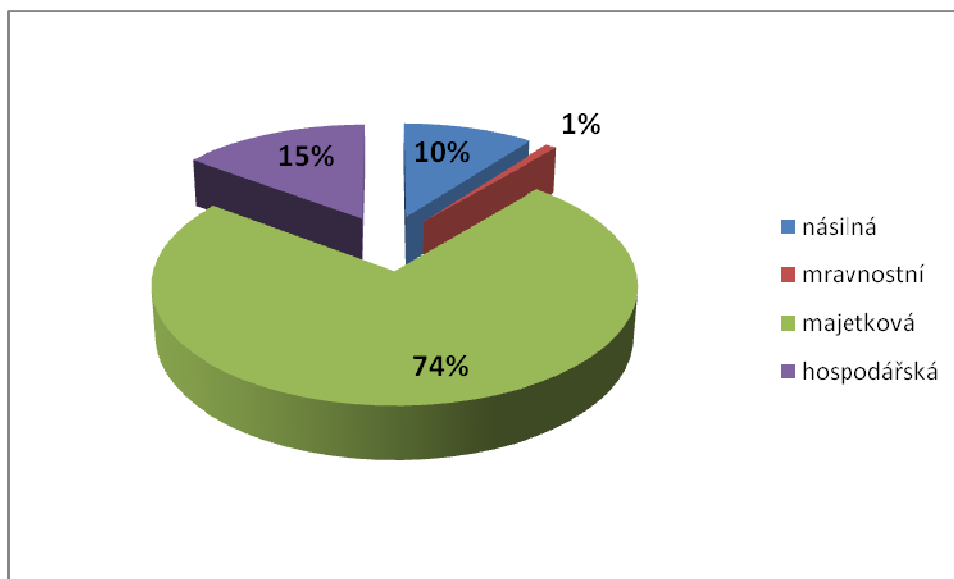
¹¹³ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2008*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2008.aspx>.

Graf 1.9: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2008

Zdroj: Policie České republiky¹¹⁴

Graf 2.9: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2008

Zdroj: Policie České republiky¹¹⁵

Graf 1.9 ukazuje grafické znázornění kriminality roku 2008 a celkové objasněnosti trestné činnosti. Při pohledu na graf vidíme, že nejvíce je majetkové trestné činnosti, kdy objasněnost je naopak nejnižší. Tato situace se opakuje i v předešlých letech.

¹¹⁴ Viz pozn. 109

¹¹⁵ Viz pozn. 109

Zajímavé je, že se výrazně nemění obasněnost a počet trestných činů u mravnostní kriminality a u kriminality násilné.

Graf 2.9 znázorňuje procentuální zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2008. Můžeme vidět, že nejvíce zastoupená je zde majetková kriminalita, která zabírá celkem 74 % z celkové kriminality. Nejmenší zastoupení, respektive 1 %, má v roce 2008 mravnostní kriminalita. U násilné kriminality si můžeme ve srovnání s rokem 2007 a předchozími roky povšimnout, že se zvýšila o 1 procento.

Tabulka 1.10: Kriminalita v roce 2009

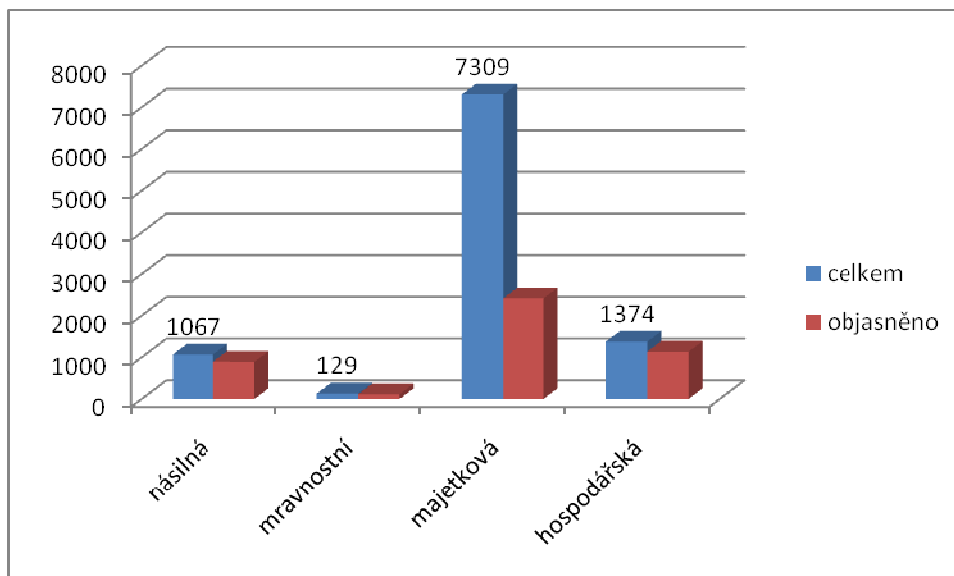
Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel	
		Ne	ano	dospělí	děti (1-17)
Násilná	1067	175	892	800	92
mravnostní	129	16	113	90	23
majetková	7309	4893	2416	2168	248
hospodářská	1374	239	1135	1117	18
Celkem	9879	5323	4556	4175	381

Zdroj: Policie České republiky¹¹⁶

V tabulce 1.10 je shrnutá kriminalita v roce 2009. Při pohledu na jednotlivé druhy kriminality je zde nevyšším počtem trestných činů, celkem 7 309, zastoupena majetková kriminalita. Ve srovnání s předešlými roky se odvážím konstatovat, že počet majetkových trestných činů se každoročně v Jihočeském kraji snižuje. Objasněnost je v roce 2009 celkem 2 416 trestných činů. Pachatelem jsou opět častěji dospělí, kteří v daném roce spáchali celkem 2 168 trestných činů. Děti do 17 let byly pachately v 248 případech. Druhým největším zastoupením v počtu trestných činů je zde hospodářská kriminalita, přičemž spácháno bylo celkem 1 374 činů v této oblasti. Neobjasněno bylo pouze 239 trestných činů. V tabulce vidíme, že dospělí spáchali celkem 1 117 trestných činů, děti byly pachatelé naopak pouze v 18 případech. U mravnostní kriminality vidíme celkový počet trestných činů 129, z nichž bylo objasněno 113 činů. Pachatelé jsou zde ve více případech dospělí. Je však zajímavé, že děti do 17 let spáchaly roce 2009 celkem o 5 mravnostních trestných činů více než trestných činů hospodářských. Další zmíněnou je násilná kriminalita, do které spadá 1 067 trestných činů. U násilné kriminality je vyšší objasněnost, respektive v tabulce můžeme vidět, že neobjasněných násilných trestných činů je jen 175. Z hlediska ohledu na pachatele vidíme, že v 800 případech byl pachatel dospělí, přičemž děti jsou zde zastoupeny 92 trestnými činy.

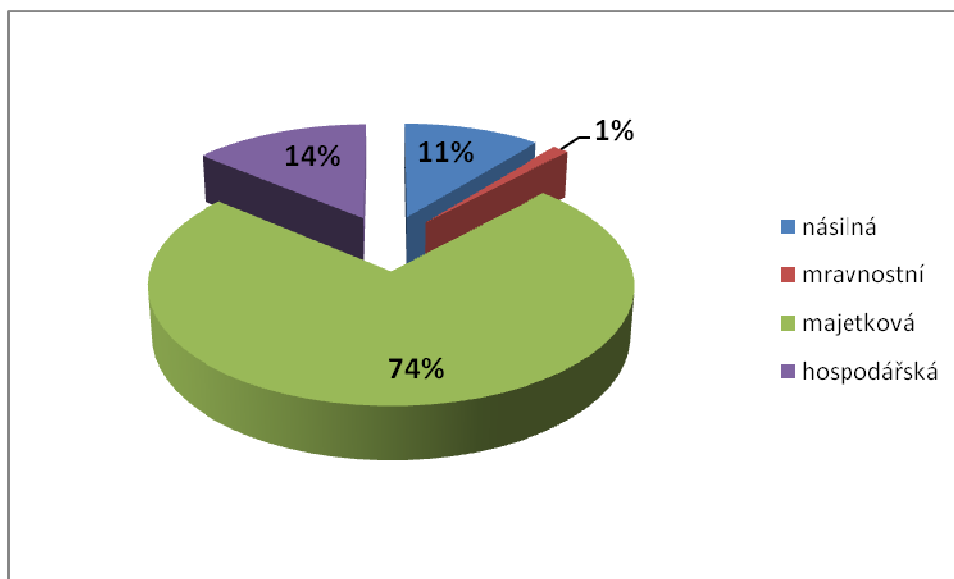
¹¹⁶POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2009*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2009.aspx>.

Graf 1.10: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2009

Zdroj: Policie České republiky¹¹⁷

Graf 2.10: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2009

Zdroj: Policie České republiky¹¹⁸

Graf 1.10 znázorňuje počty trestné činnosti ve srovnání s objasněností v roce 2009. Jako v předešlých letech můžeme pozorovat největší zastoupení trestných činů u majetkové kriminality, i přesto je však objasněnost stále nízká, respektive nedosahuje

¹¹⁷ Viz pozn. 112

¹¹⁸ Viz pozn. 112

ani do poloviny. Z pohledu na graf je zřejmé, že nejvyšší objasňenost je u mravnostní kriminality. Násilná kriminalita vykazuje dle grafu také spíše více objasněných trestných činů.

V grafu 2.10 je znázorněna situace roku 2009, respektive zastoupení jednotlivých druhů kriminality, přičemž největší podíl má opět majetková kriminalita, stejně jako v předchozích letech. Násilná kriminalita v roce 2009 tvoří celkem 11 %, což je ve srovnání s rokem 2008 zvýšení o celé 1 procento. Naopak u hospodářské kriminality si lze povšimnout snížení z 15 na 14 procent.

Tabulka 1.11:
Kriminalita v roce
2000.

Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		ne	ano	muži	ženy	děti (1-17)
Násilná	1301	251	1050	810	101	76
mravnostní	117	13	104	63	6	10
majetková	8619	6040	2579	1423	192	176
hospodářská	1524	414	1110	679	256	19
Celkem	11561	6718	4843	2975	555	281

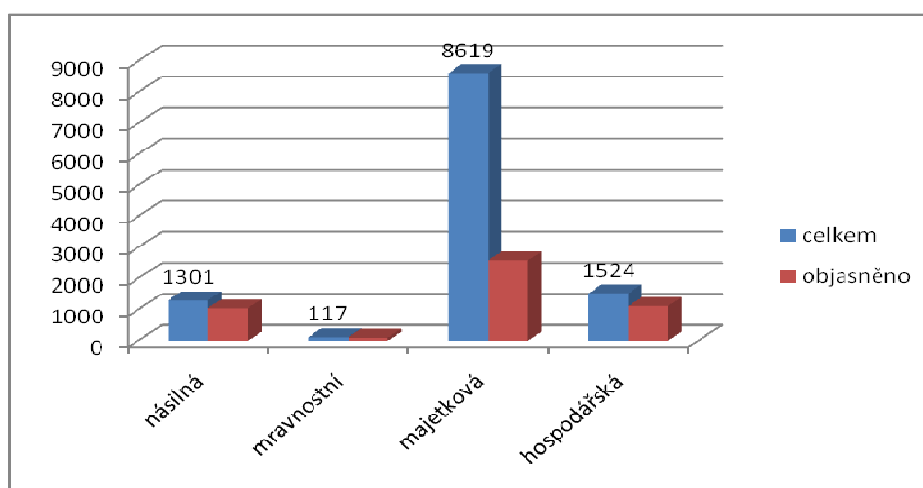
Zdroj: Policie České republiky¹¹⁹

Tabulka 1.11 charakterizuje kriminalitu v roce 2010. Na prvním místě s počtem 8 619 trestných činů je opět majetková kriminalita. Objasněnost u majetkové kriminality je nižší, v roce 2010 činila objasněnost 2 579 trestných činů. Majetkovou trestnou činností nejvíce páchali muži, v roce 2010 se jedná o 1 423 trestných činů. Zajímavé je, že v předchozích letech páchaly majetkovou kriminalitu častěji děti do 17 let, nicméně v roce 2010 byly naopak pachatelkami ve 192 případech ženy. Další je v tabulce hospodářská kriminalita, do které bylo v roce 2010 zahrnuto celkem 1524 trestných činů. Objasněnost u hospodářské kriminality je na rozdíl od majetkové relativně vysoká, neboť udávaný rok činila celkem 1 110 trestných činů. Pachatelem hospodářské kriminality jsou dle pohlaví častěji muži než ženy, respektive za rok 2010 muži spáchali celkem 679 trestných činů. Pouze 19 trestných činů spáchaly děti do 17 let. U mravnostní kriminality bylo zjištěno celkem 117 trestných činů, přičemž 104 z nich bylo objasněno. U mravnostní kriminality byl pachatelem v 63 případech muž, na druhém místě byly pachatelem děti do 17 let, které spáchaly celkem 10 mravnostních trestných činů. Násilná kriminalita v roce 2010 zahrnuje celkem 1 301 trestných činů, lze konstatovat, že počet násilných trestných činů se proti dvěma posledním letem

¹¹⁹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2010*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2010.aspx>.

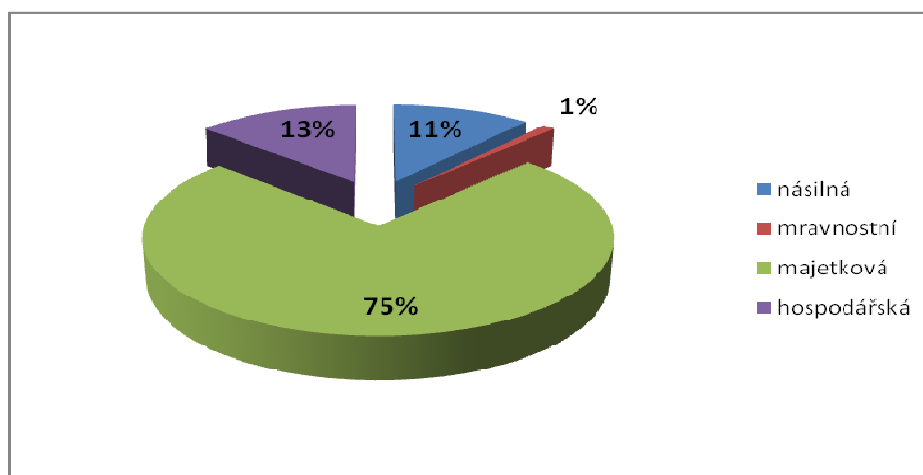
zvýšil. U násilné kriminality bylo daný rok objasněno 1 050 trestných činů. Pachatelem byli nejčastěji muži, respektive v 810 případech, dále ženy, které spáchaly celkem 101 násilných trestných činů.

Graf 1.11: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2010

Zdroj: Policie České republiky¹²⁰

Graf 2.11: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2010

Zdroj: Policie České republiky¹²¹

Graf 1.11 znázorňuje počet trestných činů u jednotlivých druhů s možností srovnání objasněnosti. Nejvíce trestných činů je z grafu zřejmých u majetkové kriminality. I

¹²⁰ Viz pozn. 115

¹²¹ Viz pozn. 115

přesto, že se počet majetkových trestných činů postupně snižuje, objasněnost zůstává nízká, lze říci, že se jedná o pouhou třetinu. Hospodářská kriminalita má druhý nejvyšší počet trestných činů, nicméně ani tady není objasněnost vysoká. Nejvyšší objasněnost má dle grafu mravnostní kriminalita, která má zároveň nejmenší počet trestných činů.

V grafu 2.11 můžeme vidět zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2010. Nejméně je zde zastoupená mravnostní kriminalita, která tvoří 1 % a ve srovnání s předchozími roky se její zastoupení nemění. Naopak nejvíce zastoupená je zde majetková kriminalita, tvořící 75 % celkové kriminality. U násilné kriminality se při srovnání s rokem 2009 zastoupení nezměnilo. Změna, respektive snížení o 1 %, nastala v oblasti hospodářské kriminality.

Tabulka 1.12: Kriminalita v roce 2011

Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		ne	ano	Muži	ženy	děti (1-17)
Násilná	1275	229	1046	815	79	90
mravnostní	137	15	122	63	12	32
majetková	8314	5634	2680	1465	235	206
hospodářská	1540	478	1069	611	239	16
Celkem	11266	6356	4917	2954	565	344

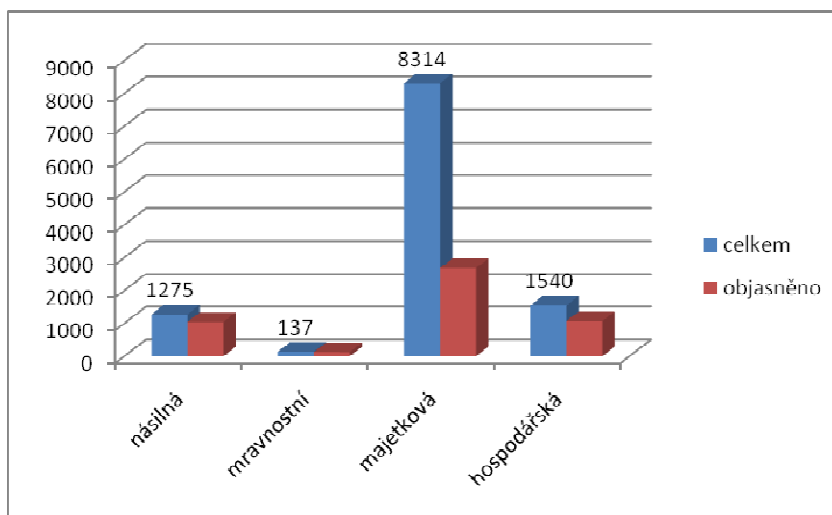
Zdroj: Policie České republiky¹²²

V tabulce 1.12 je shrnutá kriminalita v roce 2011. Můžeme si všimnout, že celkově nejvíce trestných činů obsahuje majetková kriminalita. Celkem bylo roce 2011 spácháno 8 314 trestných činů v oblasti majetku, z nichž 2 680 činů bylo objasněno. Při pohledu na osobnost pachatele je zřejmé, že nejvíce majetkovou trestnou činnost páchali muži, a to v 815 případech. Na druhém místě jsou v roce 2011 děti do 17 let, které spáchaly celkem 90 trestných činů. Další významnou částí v tabulce je hospodářská kriminalita, která zahrnuje celkem 1 540 trestných činů. Objasněnost u hospodářské kriminality je poměrně vysoká, činí celkem 1 069 objasněných činů. Pachatelé tohoto druhu kriminality jsou nejčastěji muži, kteří v roce 2011 spáchali 611 hospodářských trestných činů. Ženy v této oblasti spáchaly 239 trestných činů, přičemž děti do 17 let páchaly hospodářskou trestnou činnost pouze v 16 případech. Nejméně trestných činů bylo za rok 2011 spácháno v oblasti mravnostní kriminality, respektive celkový počet činů 137 činů, přičemž objasněných je z toho 122 trestných činů. Opět převažují jako pachatelé muži, kteří spáchali 63 mravnostních trestných činů. Zajímavé je však zjištění, že děti do 17 let spáchaly vskutku polovinu počtu trestných činů, co muži. Ženy jsou v této oblasti za rok 2011 pachatelkami jen ve 12 případech. Poslední oblastí je násilná kriminalita, do které za rok 2011 spadá celkem 1 275 trestných činů, z nichž objasněných bylo 1 046. Pachateli byli znovu nejčastěji muži, kteří spáchali

¹²² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2011*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2011.aspx>.

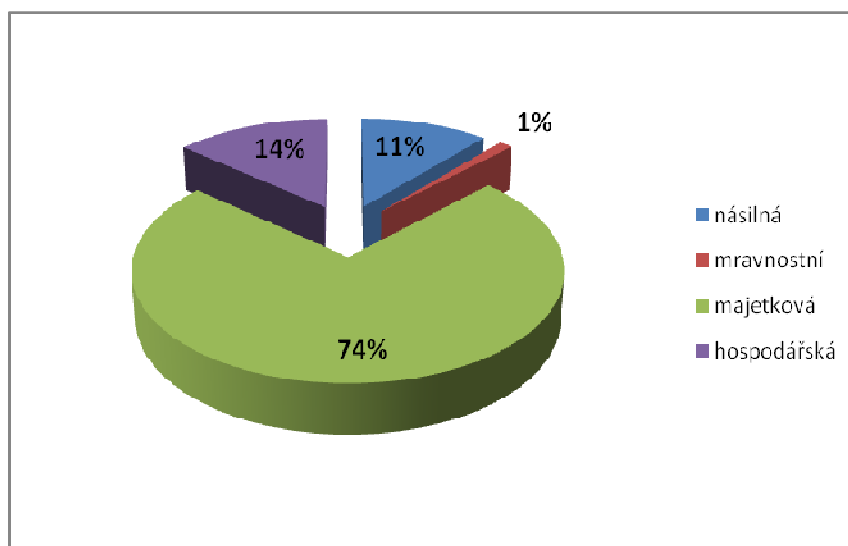
celkem 815 násilných trestných činů. Ženy jsou zde zastoupeny 79 trestnými činy, přičemž děti do 17 let spáchaly celkem 90 násilných trestných činů, což je proti předešlým letem značný vzestup.

Graf 1.12: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2011

Zdroj: Policie České republiky¹²³

Graf 2.12: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2011

Zdroj: Policie České republiky¹²⁴

¹²³ Viz pozn. 118

¹²⁴ Viz pozn. 118

V grafu 1.12 lze vidět počet trestných činů dle jednotlivých druhů kriminality s porovnáním objasněnosti. Při pohledu na graf můžeme vidět, že nejvíce trestných činů je v oblasti majetku, přičemž objasněnost je poměrně nízká. Pokud však porovnáme předchozí roky, zdá se, že objasněnost se nepatrně zvyšuje. Na grafu je dále znatelné, že druhým místem s nižší objasněností zaujímá hospodářská kriminalita. Násilná kriminalita se výrazně nemění, objasněnost je zde vyšší. Nejvíce objasněných trestných činů, nicméně zároveň nejmenší počet trestných činů je u mravnostní kriminality.

Graf 2.12 znázorňuje podíl jednotlivých druhů kriminality v roce 2011. Majetková kriminalita je nejpočetněji zastoupená, respektive tvoří v tomto roce celkem 74 %, nicméně ve srovnání s předchozím rokem 2010 to je o 1 % méně. Násilná kriminalita tvoří v tomto roce 11 %. Mravnostní kriminalita má nejmenší zastoupení, tvoří stejně jako v předchozích letech 1 %. Hospodářská kriminalita je v roce 2011 zastoupená celkem 14 %, což je ve srovnání s rokem 2010 o 1 % více.

Tabulka 1.13: Kriminalita v roce 2012

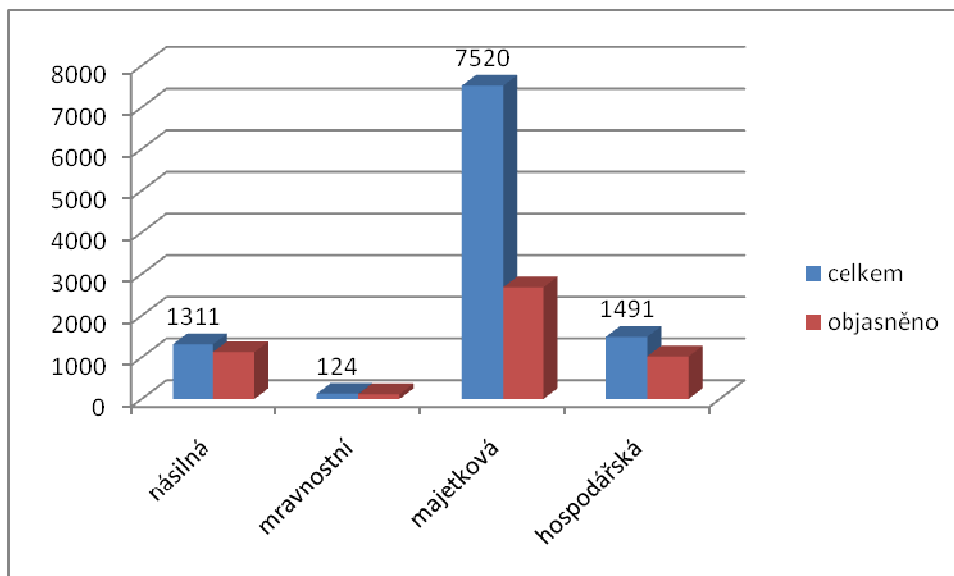
Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		Ne	ano	muži	Ženy	děti (1-17)
Násilná	1311	186	1125	881	101	62
mravnostní	124	10	114	52	22	26
majetková	7520	4840	2680	1656	230	174
hospodářská	1491	470	1021	613	241	11
Celkem	10446	5506	4940	3202	364	503

Zdroj: Policie České republiky¹²⁵

V tabulce 1.13 je znázorněna kriminalita v roce 2012. V tomto roce je dle tabulky nejvíce zastoupená majetková kriminalita. Celkově bylo spácháno 7 520 majetkových trestných činů, přičemž objasněných činů bylo celkem 2 680. V ohledu na osobnost pachatele lze konstatovat, že nejčastěji páchají majetkovou kriminalitu muži. V roce 2012 spáchali muži celkem 1 656 trestných činů, ženy spáchaly tento rok 230 majetkových trestných činů. U dětí se postupem času majetková kriminalita snižuje, v roce 2012 spáchaly 174 trestných činů v oblasti majetku. Další v tabulce je hospodářská kriminalita s celkovým počtem 1 491 trestných činů, z nichž bylo celkem 1 021 činů objasněno. Stejně jako u majetkové kriminality páchali hospodářskou trestnou činností nejvíce muži, respektive v 613 případech. Nejméně hospodářských trestných činů páchaly děti, v tabulce je udáváno 11 případů. U mravnostní kriminality bylo v roce 2012 zjištěno celkem 124 trestných činů, z čehož 114 činů bylo objasněno. 52 mravnostních trestných činů spáchali muži, na druhém místě celkem 26 činů spáchaly děti do 17 let, ženy byly pachatelkami ve 22 případech. Další uváděnou je násilná kriminalita, která v roce 2012 zahrnovala celkem 1 311 trestných činů, z nichž 1 125 bylo objasněno. Opět byli nejčastějšími pachateli muži, celkem v 881 případech. Ženy spáchaly 101 násilných trestných činů.

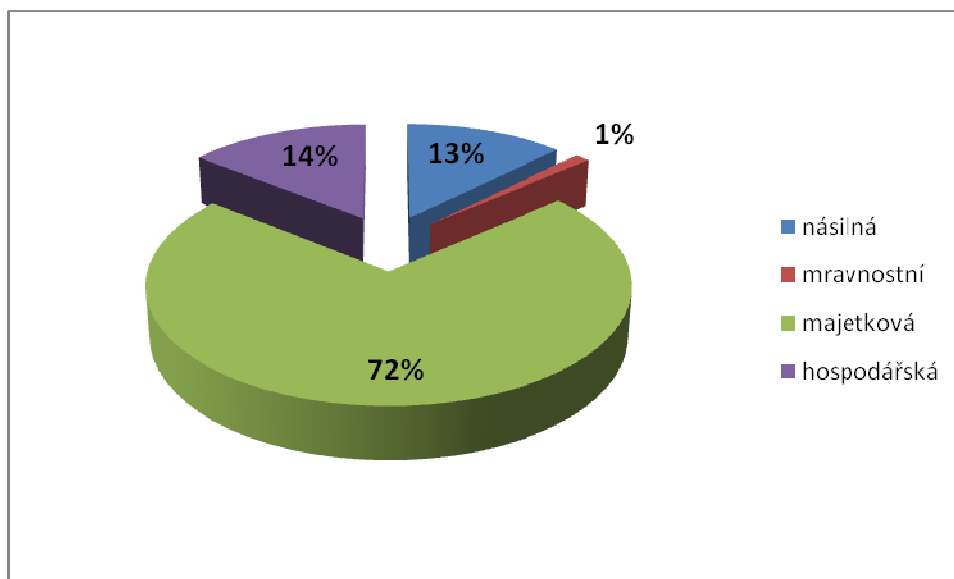
¹²⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2012*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>.

Graf 1.13: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2012

Zdroj: Policie České republiky¹²⁶

Graf 2.13: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2012

Zdroj: Policie České republiky¹²⁷

V grafu 1.13 je graficky znázorněn počet trestných činů a objasněnost kriminality v roce 2012. Z grafu je zřejmé, že největší zastoupení má v počtu trestných činů majetková kriminalita. Objasněnost je však ve srovnání s jinými druhy kriminality

¹²⁶ Viz pozn. 121

¹²⁷ Viz pozn. 121

v grafu velmi nízká. Menší objasněnost je nápadná také u hospodářské kriminality. Téměř srovnatelnou objasněnost s celkovým počtem trestných činů má kriminalita mravnostní.

Graf 2.13 znázorňuje celkové zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2012. Majetková kriminalita je zastoupena největší částí, respektive celkem 72 %. Při porovnání s předchozím rokem je viditelné snížení o 2 %. Stejně jako v předchozím roce je zde zastoupena hospodářská kriminalita, která tvoří 14 % z celkové kriminality. Násilná kriminalita v roce 2012 zaznamenala zvýšení, její zastoupení je 13 %. Mravnostní kriminalita má opět nejnižší zastoupení, tedy 1 %.

Tabulka 1.14: Kriminalita v roce 2013

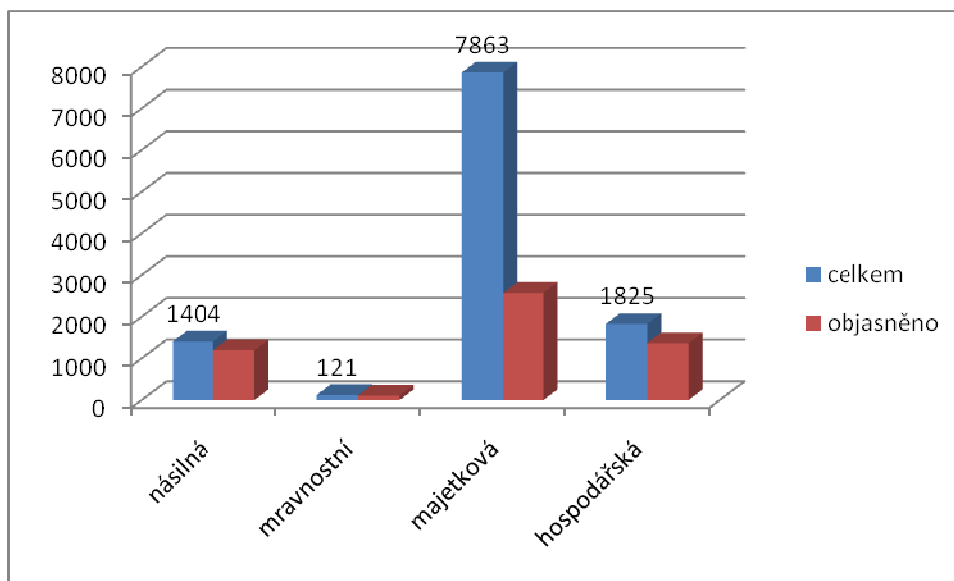
Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		ne	ano	Muži	ženy	děti (1-17)
násilná	1404	208	1196	888	106	64
mravnostní	121	13	108	57	13	23
majetková	7863	5292	2571	1505	247	145
hospodářská	1825	461	1364	618	294	9
Celkem	11213	5974	5239	3068	660	241

Zdroj: Policie České republiky¹²⁸

Tabulka 1.14 znázorňuje kriminalitu v roce 2013. Největší zastoupení má majetková kriminalita, která zahrnuje celkem 7 863 trestných činů. Z celkového počtu trestných činů v oblasti majetku je objasněno 2 571 činů. V 1 505 případech uváděnou trestnou činnost páchali muži. V roce 2013 převažují pachatelky ženy nad dětmi do 17 let o 102 trestných činů. Další oblastí je hospodářská kriminalita, která je v tabulce zastoupena 1 825 trestnými činy. Ve srovnání s předešlými roky lze konstatovat, že počet hospodářských trestných činů se v roce 2013 zvýšil o téměř 300 trestných činů. Objasněných hospodářských trestných činů bylo celkem 1 364. Při pohledu na osobnost pachatele zde mají opět největší zastoupení muži, kteří spáchali 618 hospodářských trestných činů. Naopak děti do 17 let v roce 2013 spáchaly pouze 9 hospodářských trestných činů. S nejmenším počtem trestných činů je v tabulce mravnostní kriminalita. Celkem bylo v roce 2013 spácháno 121 trestných činů, přičemž objasněných celkem 108. V 57 případech byl pachatelem muž, ženy spáchaly celkem 13 a děti do 17 let 23 mravnostních trestných činů. Posledním druhem je násilná kriminalita, která je zde zastoupena celkem 1 404 trestnými činy, z nichž je 1 196 objasněných. Nejčastěji jsou pachateli opět muži, kteří v roce 2013 spáchali celkem 888 násilných trestných činů.

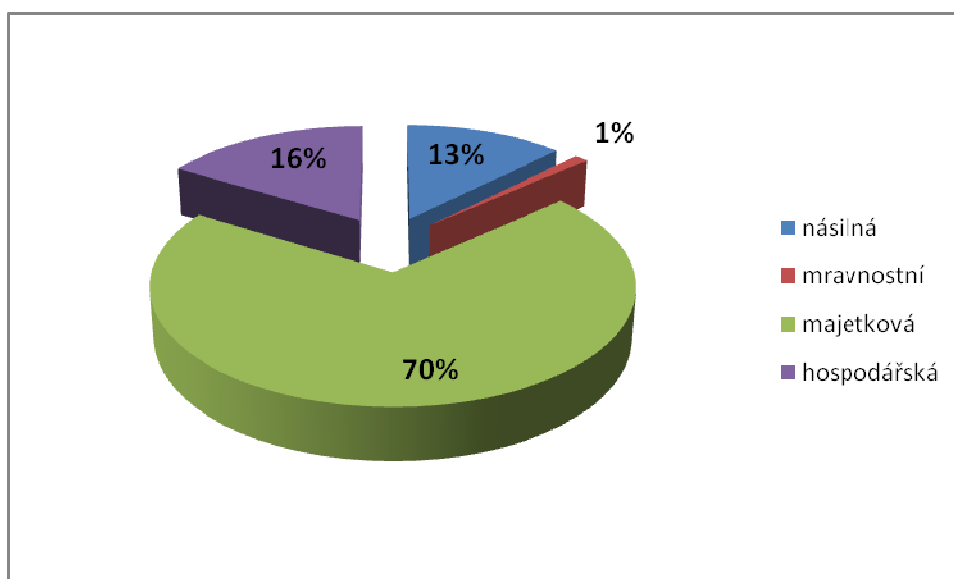
128 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2013*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>.

Graf 1.14: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2013

Zdroj: Policie České republiky¹²⁹

Graf 2.12: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2013

Zdroj: Policie České republiky¹³⁰

Graf 1.14 poukazuje na počet trestných činů podle jednotlivých druhů kriminality s tím, že můžeme porovnávat také objasněnost trestné činnosti. Na grafu můžeme vidět,

¹²⁹ Viz pozn. 124

¹³⁰ Viz pozn. 124

že majetková kriminalita je se svými 7 863 trestnými činy opět nejvyšší. Objasněných trestných činů je méně než polovina, nicméně zdá se, že počet objasněných trestných činů se pomalu zvyšuje. Na druhém místě je hospodářská kriminalita, která má také velký počet neobjasněných trestných činů, i přesto, že ve srovnání s majetkovou kriminalitou je to zanedbatelná část. U násilné kriminality se celkový počet trestných činů ani objasněnost výrazně nemění. Nejméně trestných činů s největší objasněností má mravnostní kriminalita.

Z grafu 2.14 je vidět procentuální zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2013. Majetková kriminalita je v tomto roce zastoupena nejvíce, tvoří celkem 70 %, nicméně při pohledu na předchozí roky je zastoupení majetkové kriminality nižší. Naopak nejnižší podíl má mravnostní kriminalita, která stejně jako předchozí roky tvoří 1 %. Násilná kriminalita je zde zastoupena 13 %, ve srovnání s rokem 2012 se neuskutečnila žádná změna. Hospodářská kriminalita tvoří v roce 2013 celkem 16 % z celkové kriminality.

**Tabulka 1.15: Kriminalita
v roce 2014**

Kriminalita	Celkem	Objasněno		Pachatel		
		Ne	ano	muži	ženy	děti (1-17)
Násilná	1212	260	952	861	99	68
Mravnostní	112	26	86	72	6	14
Majetková	7246	4937	2309	1631	242	133
Hospodářská	2088	496	1592	738	329	16
Celkem	10658	5719	4939	3302	676	231

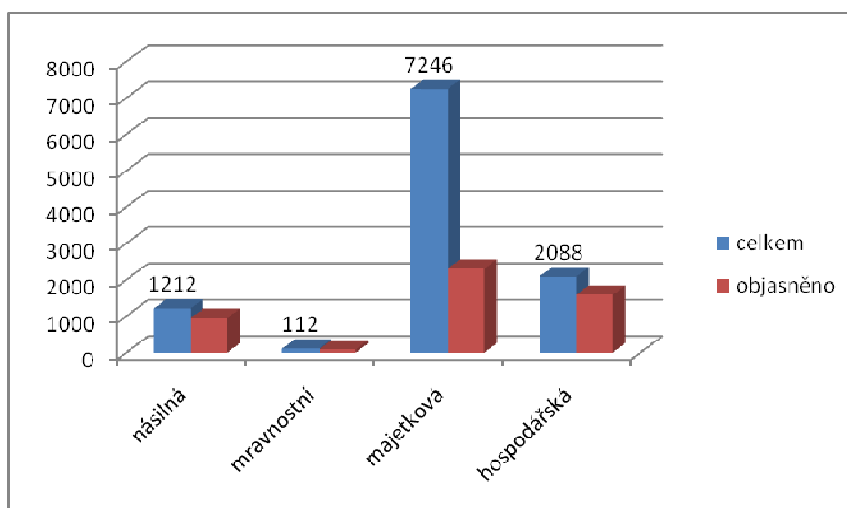
Zdroj: Policie České republiky¹³¹

V tabulce 1.15 můžeme vidět kriminalitu v roce 2014. S největším počtem trestných činů, celkem 7 246, je zde zastoupená majetková kriminalita. Objasněných trestných činů majetkové kriminality je za rok 2014 celkem 2 309. Při pohledu na osobnost pachatele můžeme vidět, že nejvíce páchali majetkovou trestnou činností muži, a to v 1 631 případech. Na druhém místě jsou ženy, které spáchaly 242 majetkových trestných činů, nicméně ve srovnání s muži je to vcelku malý počet. Další v tabulce je hospodářská kriminalita, která za rok 2014 činí celkem 2 088 trestných činů, z nichž 1 592 z nich je objasněno. Hospodářskou trestnou činností opět páchali ve více případech muži, z tabulky je zřejmý počet 738 trestných činů. Ženy páchaly hospodářskou trestnou činností celkem ve 329 případech, děti do 17 let pak byly pachateli 16 trestných činů. Nejmenší zastoupení v počtu trestných činů měla za rok 2014 opět mravnostní kriminalita, přičemž celkově bylo spácháno 112 trestných činů, z nichž 86 bylo objasněno. Na rozdíl od předchozích let se zdá, že v roce 2014 se u mravnostní kriminality zvýšila neobjasněnost. Z hlediska pachatele lze opět konstatovat, že nejčastěji jsou pachateli muži, zde celkem v 72 trestných činech. Na druhém místě jsou u mravnostní kriminality děti do 17 let, které spáchaly celkem 14 činů. Při pohledu na násilnou kriminalitu vidíme celkem 1 212 trestných činů za rok 2014. Z celkového počtu bylo celkem 952 násilných trestných činů objasněno. V ohledu

¹³¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2014*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>.

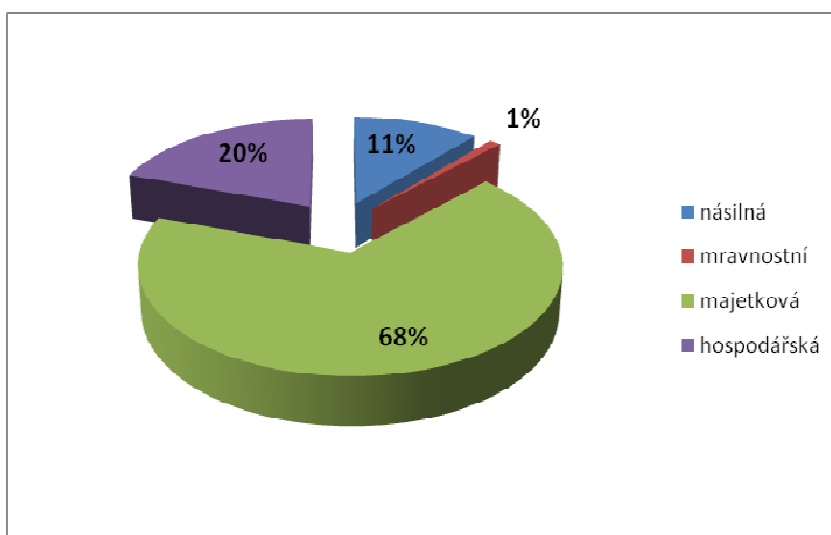
na osobu pachatele nejčastěji páchají násilnou trestnou činností muži, respektive v roce 2014 celkem 861 trestných činů. Ženy potom 99 násilných trestných činů, přičemž děti do 17 let jsou zde zastoupeny 68 trestnými činy.

Graf 1.15: Počet trestných činů a objasněnost dle druhů kriminality v roce 2014

Zdroj: Policie České republiky¹³²

Graf 2.15: Zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2014

Zdroj: Policie České republiky¹³³

¹³² Viz pozn. 127

¹³³ Viz pozn. 127

Graf 1.15 poukazuje na počet trestných činů v jednotlivých oblastech kriminality s možností srovnání s objasněností. Největší zastoupení zde vidíme opět u majetkové kriminality, přičemž objasněnost nedosahuje ani do poloviny počtu spáchaných trestných činů. Na druhé straně nejvyšší objasněnost má mravnostní a poté také násilná kriminalita.

Graf 2.15 znázorňuje zastoupení jednotlivých druhů kriminality v roce 2014. Při pohledu na graf je zřejmé, že nejmenší zastoupení má oblast mravnostní kriminality, přičemž 1 % je stejné jako u předchozích zkoumaných let. Na druhé straně nejvíce zastoupená je zde majetková kriminalita, která tvoří celkem 68 %. Při srovnání se všemi zkoumanými roky je však její zastoupení za rok 2014 v celkové kriminalitě nejnižší. Násilná kriminalita tvoří celkem 11 %, přičemž v porovnání s rokem 2013 se podíl snížil o 2 %. Naopak u hospodářské kriminality došlo v tomto roce ke zvýšení, respektive byla zastoupená celkem 20 % z celkové kriminality.

Tabulka 1.16: Vývoj kriminality rok 2000 - 2014

	Násilná	mravnostní	majetková	hospodářská	Celkem
2000	1516	119	12752	2613	17000
2001	1446	156	11842	1972	15416
2002	1423	165	10747	2125	14460
2003	1364	108	10901	1901	14274
2004	1374	109	10791	2387	14661
2005	1348	136	10654	2833	14971
2006	1234	109	10048	2546	13937
2007	1126	101	9506	2136	12869
2008	1180	103	8485	1696	11464
2009	1067	129	7309	1374	9879
2010	1301	117	8619	1524	11561
2011	1275	137	8314	1540	11266
2012	1311	124	7520	1491	10446
2013	1404	121	7863	1825	11213
2014	1212	112	7246	2088	10658
celkem	19581	1846	142597	30051	194075

Zdroj: Policie České republiky

V tabulce 1.6 je shrnutý vývoj kriminality, respektive počet trestných činů u jednotlivých druhů kriminality, v rozmezí let 2000 – 2014. Můžeme zde vidět i vývoj kriminality a počet trestných činů celkem za každý rok. V celkovém souhrnu kriminality si můžeme povšimnout, že největší počet trestných činů byl v roce 2000, respektive celkem 17 000 spáchaných trestných činů. V dalších letech celková kriminalita klesá, snižuje se počet trestných činů. Rapidně se snížil počet trestných činů v roce 2001 ve srovnání s rokem 2000, kdy rozdíl činil celkem téměř 1 500 trestných činů. Dále lze zaznamenat, že v rozmezí let 2002 – 2005 se celkový počet trestných činů výrazně neměnil, respektive rozdíly v počtech činů nepřesahují 1 000. Od roku 2006 se opět začal vývoj kriminality posouvat směrem dolů, trestných činů ubývalo. Nejmenší počet trestných činů byl zaznamenán v roce 2009, kdy bylo spácháno celkem 9 879

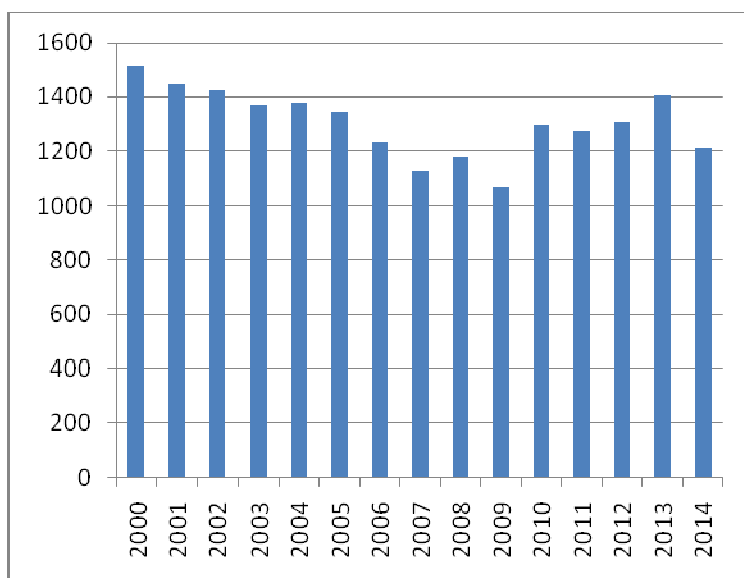
trestných činů. V roce 2010 se celkový počet trestných činů opět zvýšil, ve srovnání s rokem 2009 o téměř 1 200 trestných činů. V následujícím roce 2011 se počet trestných činů výrazně neměnil, celkově bylo zaznamenáno 11 266 činů. V roce 2012 se kriminalita méně snížila na 10 446 trestných činů, načež v roce 2013 se o téměř stejný počet trestných činů navýšila. Rok 2014 zaznamenal v celkovém počtu trestných činů úbytek, respektive v tomto roce bylo zaznamenáno celkem 10 658 trestných činů.

Dále můžeme vidět vývoj kriminality podle jednotlivých druhů. Prvním z nich je násilná kriminalita, která se při pohledu na tabulku výrazně nemění, nicméně v jednotlivých letech můžeme zaznamenat pokles či zvýšení počtu trestných činů. Největší počet trestných činů bylo zaznamenáno v roce 2000, respektive celkem 1 516 činů. V následujících letech se počet trestných činů snižoval, či neměnil. Poté se počet násilných trestných činů zvýšil v roce 2013, kdy bylo zaznamenáno celkem 1 212 činů. Nejméně násilných trestných činů bylo spácháno v roce 2009, celkem 1 067 trestných činů. Dalším druhem je mravnostní kriminalita, která se stejně jako násilná kriminalita nijak zásadně nemění, respektive její zastoupení v jednotlivých letech je dost podobné. Rozdíl oproti násilné kriminalitě je však v tom, že největší počet mravnostních trestných činů je v roce 2002, kdy bylo spácháno celkem 165 činů. V předchozím roce 2001 bylo spácháno celkem 156 mravnostních trestných činů. V letech 2003 a 2004 došlo k výraznému úbytku trestných činů, téměř o 40 činů. Rok 2005 znamenal opětovné zvýšení mravnostní kriminality, celkem bylo v tomto roce spácháno 136 mravnostních trestných činů. V dalších letech bylo zaznamenáno opět snížení počtu trestných činů, přičemž od roku 2009 se mravnostní trestná činnost zvýšila. Za poslední zkoumaný rok, respektive rok 2014, bylo zaznamenáno 112 mravnostních trestných činů. Další oblastí je majetková kriminalita, která zaujímá nejvyšší místo v počtu trestných činů v rámci zkoumaných oblastí. Z tabulky je zřejmé, že majetková kriminalita ze od začátku do konce zkoumaného období snižovala. Nejvyšší počet majetkových trestných činů byl zaznamenán v roce 2000, kdy bylo spácháno celkem 12 752 majetkových trestných činů. V roce 2001 si můžeme všimnout poklesu majetkové trestné činnosti o 1 000 trestných činů. V roce 2002 je opět zřejmý pokles trestné činnosti, respektive v tomto roce bylo spácháno celkem 10 747 majetkových trestných činů. V následujících letech

2003 až 2006 se celkový počet majtkových trestných činů výrazněji neměnil ve srovnání s rokem 2002. Od roku 2007 do roku 2009 se majtková trestná činnost každým rokem snižovala o téměř 1 000 trestných činů za každý rok. Následující roky 2010 a 2011 byl zaznamenán nárůst majtkové kriminality opět o téměř 1 000 trestných činů. Od roku 2012 došlo ke snížení majtkové kriminality. Posledním sledovaným obdobím je rok 2014, přičemž v tomto roce bylo spácháno celkem 7 246 majtkových trestných činů, což je o 5 506 trestných činů méně než na začátku zkoumaného období, tedy roku 2000. V neposlední řadě je dalším zkoumaným druhem kriminalita hospodářská, která se ve srovnání například s majtkovou kriminalitou výrazněji nesnižovala, ani nezvyšovala, nicméně určité změny v tabulce můžeme pozorovat. Celkově nejvyšší počet hospodářských trestných činů byl zaznamenán v roce 2005, kdy celkový počet činil 2 833 trestných činů. Podobný počet byl zaznamenán hned na začátku zkoumaného období, a to v roce 2000, přičemž celkově bylo spácháno 2 613 hospodářských trestných činů. V následujících letech se počet trestných činů poněkud snížil. Od roku 2005, který byl v počtu hospodářských trestných činů nejhojnější, se v následujících letech začala hospodářská kriminalita snižovat, přičemž nejnižší počet hospodářských trestných činů byl roce 2009, a to celkem 1 374 činů. Lze konstatovat, že v následujících letech, respektive v letech 2010 – 2014 se hospodářská kriminalita začala opět zvyšovat. V posledním zkoumaném roce, tedy v roce 2014 bylo spácháno celkem 2 088 hospodářských trestných činů.

V následujících grafech můžeme vidět vývoj jednotlivých druhů kriminality ve zkoumaném období roku 2000 až 2014.

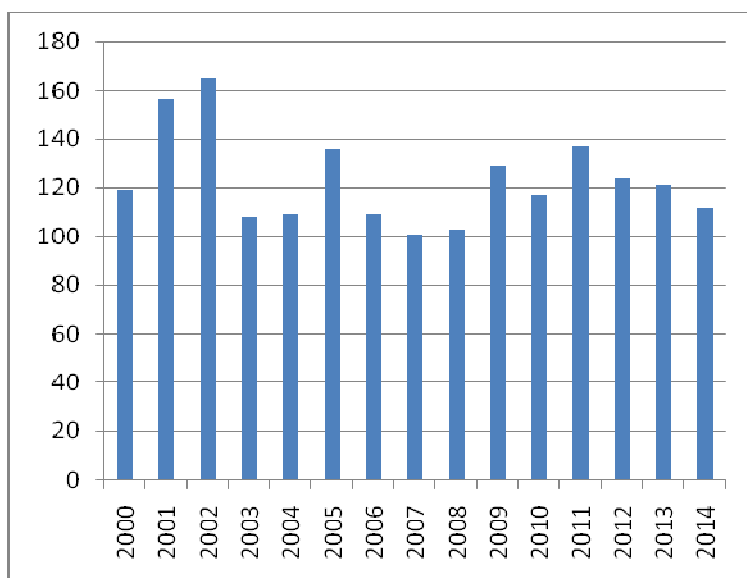
Graf 1.16: Vývoj násilné kriminality rok 2000 - 2014

Zdroj: Policie České republiky

Graf 1.16 znázorňuje vývoj násilné kriminality v letech 2000 až 2014. Můžeme vidět, že největší počet násilných trestných činů bylo spácháno v roce 2000, přičemž v dalších letech dochází ke snížení či setrvání v podobných počtech trestných činů. Od roku 2006 se násilná kriminalita začala snižovat, což můžeme na grafu vidět. Nejmenší počet násilných trestných činů je zřejmý v roce 2009, nicméně v dalších letech se násilná kriminalita již nesnižovala, naopak se celkem výrazně zvýšil počet násilných trestných činů. Snížení je zřejmé opět až v posledním roce, tedy v roce 2014.

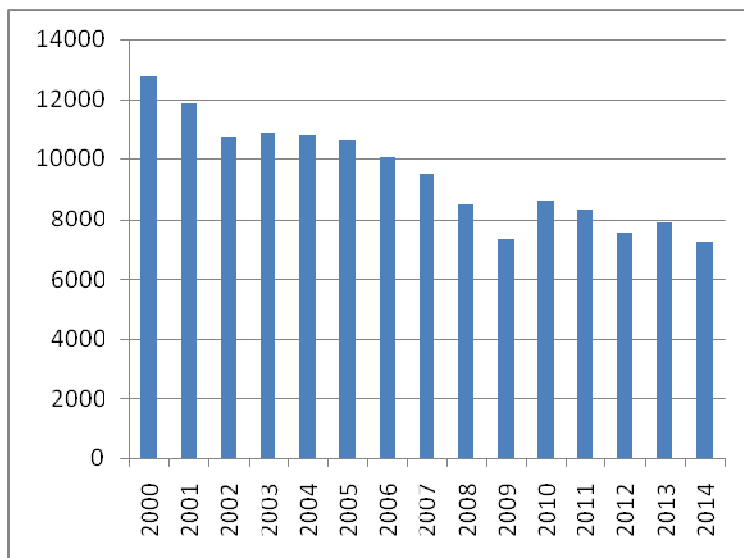
Graf 1.17: Vývoj mravnostní kriminality rok 2000 - 2014

Zdroj: Policie České republiky

Graf 1.17 ukazuje vývoj kriminality mravnostní v letech 2000 až 2014. Na grafu můžeme vidět, že první rok, tedy rok 2000 není mravnostní kriminalita nejvyšší, nicméně v následujících letech 2001 a 2002 můžeme zaznamenat velký nárůst počtu trestných činů. Poté v letech 2003 a 2004 mravnostní kriminalita opět klesla, téměř o jednu třetinu celkového počtu trestných činů. Rok 2005 znamenal v počtu trestných činů znovu zvýšení. V následujících letech 2006 až 2008 mravnostní kriminalita klesla, přičemž poté se znovu navýšil počet mravnostních trestných činů. Lze konstatovat, že oblast mravnostní kriminality je z hlediska počtu trestných činů velmi proměnlivá, respektive v žádném z dosavadních období se nedá poznamenat, že by se pouze snižovala nebo naopak zvyšovala. Nicméně od roku 2011, který ve srovnání s předchozím rokem znamenal mírné zvýšení počtu trestných činů, se kriminalita začala snižovat. Nejmenší počet mravnostních trestných činů můžeme vidět u roku 2007.

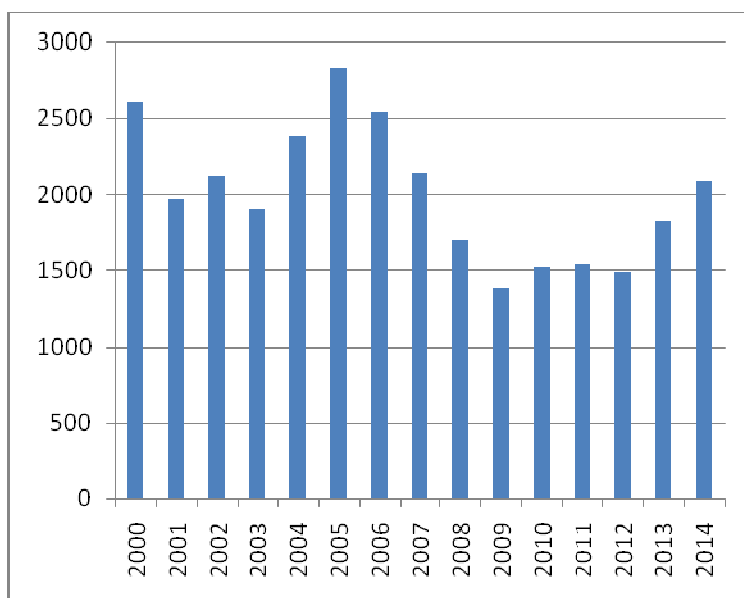
Graf 1.18: Vývoj majetkové kriminality rok 2000 - 2014

Zdroj: Policie České republiky

Graf 1.18 znázorňuje vývojové tendence majetkové kriminality za rok 2000 – 2014. Z grafu je při prvním pohledu zřejmé, že majetková kriminalita se ve zkoumaných obdobích snižovala. Nejvyšší počet majetkových trestných činů je v roce 2000, přičemž v roce 2001 a 2002 se majetková kriminalita snížila. V následujících čtyřech letech, respektive do roku 2005 se kriminalita pohybovala přibližně ve stejných číslech. Od roku 2006 můžeme vidět jisté snížení kriminality, které následovně pokračovalo také v letech 2007, 2008 a 2009. Nejnižší počet majetkových trestných činů byl zaznamenán právě v roce 2009. Zajímavé je vidět, že v roce 2010 a 2011 se počet majetkových trestných činů zvýšil. Poté v roce 2012 došlo opět ke snížení a v následujícím roce naopak mírné zvýšení, které se následovně snížilo v roce 2014.

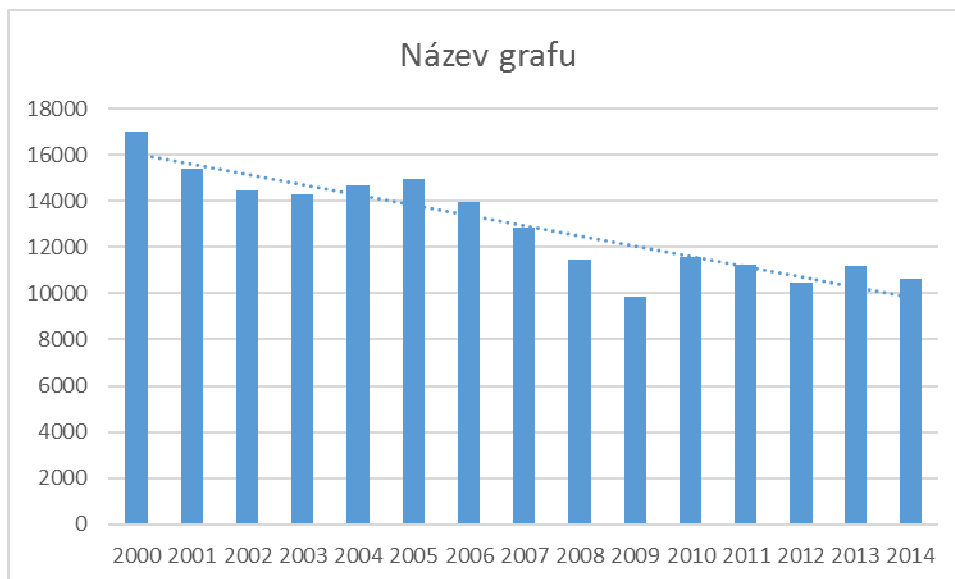
Graf 1.19: Vývoj hospodářské kriminality rok 2000 - 2014

Zdroj: Policie České republiky

V grafu 1.18 je graficky znázorněn průběh vývoje hospodářské kriminality v letech 2000 až 2014. Nevyšší počet hospodářských trestných činů můžeme pozorovat v roce 2005. V předchozích letech byla hospodářská kriminalita výrazně nižší, nicméně na začátku zkoumaného období, tedy v roce 2000, byla z těchto období nejvyšší. V roce 2001 značně poklesl počet hospodářských trestných činů. Od již zmíněného roku 2005, který byl v oblasti hospodářské kriminality nejvýraznější, se počet hospodářských trestných činů začal snižovat. Od roku 2006 do roku 2009 vidíme velké snížení hospodářské kriminality v jednotlivých letech. Nejnižší počet hospodářských trestných činů bylo zaznamenáno právě v roce 2009, což můžeme na grafu vidět. V následujícím roce 2010 se hospodářská kriminalita opět mírně zvýšila, přičemž další dva následující roky se pohybovala vcelku ve stejných počtech. Další léta, respektive rok 2013 a poslední rok 2014 vidíme zvýšení počtu hospodářských trestných činů ve srovnání s předchozími roky.

Graf 1.20 Celkový počet trestných činů v jednotlivých letech

Zdroj: Policie České republiky

Graf 1.19 znázorňuje celkový počet trestných činů v jednotlivých letech zkoumaného období. Lze podotknout, že v roce 2000 bylo spácháno nejvíce trestných činů, kterých bylo celkem 17 000. V dalším roce 2001 se kriminalita snížila na 15 416 trestných činů. Nižší počet trestných činů byl zaznamenán také v roce 2002, respektive celkem 14 460 činů. Dále v roce 2003 bylo zaznamenáno celkem 14 274 trestných činů, což je ve srovnání s předchozím rokem opět snížení. Zajímavé je vidět rok 2004, ve kterém se kriminalita zvýšila na 14 661 trestných činů. Také v roce 2005 byl počet trestných činů vyšší, zaznamenáno bylo celkem 14 971 činů. V roce 2006 si můžeme všimnout dalšího snížení, tento rok bylo zaznamenáno celkem 13 937 trestných činů. Další rok 2007 je zřejmé snížení, kdy bylo spácháno 12 869 trestných činů. Za rok 2008 blo spácháno a zaznamenáno celkem 11 464 trestných činů. Nejnižší počet trestných činů za zkoumané období můžeme vidět v roce 2009, respektive 9 879 činů. V roce 2010 se kriminalita ve srovnání s rokem 2009 zvýšila na 11 561 trestných činů. Dále si můžeme povšimnout, že roce 2011 bylo spácháno celkem 11 266 trestných činů. V dalším roce 2012 došlo opět ke snížení na 10 446 trestných činů. Z roku 2013 můžeme vidět, že bylo zaznamenáno celkem 11 213 trestných činů. V posledním zkoumaném roce 2014 bylo spácháno celkem 10 658 trestných činů. Z uvedených počtů

trestných činů lze vidět, že oproti roku 2000 se v roce 2014 celková kriminalita snížila o celých 6 342 trestných činů, což činí celkem 21,2 %.

5 DISKUZE

Cílem mé diplomové práce bylo zmapovat vývoj kriminality na území Jihočeského kraje v posledních 14 letech a zjistit aspekty, které ho ovlivňují. Diplomová práce je rozčleněná do dvou částí, teoretické a praktické. V první teoretické části jsem se věnovala současnému stavu kriminality, teoretickému pojetí a charakterizování důležitých pojmů v této oblasti. Tato část také zahrnuje vymezení aspektů, respektive faktorů, které mají vliv na kriminalitu. Praktickou část tvoří výzkum vývojových tendencí kriminality v Jihočeském kraji za stanovené období.

Pro výzkum byla využita statistická data ze zdrojů Policie České republiky, jež jsem využila ke zpracování sekundární analýzy dat. Data za jednotlivé roky byla zpracována do tabulek, přičemž zkoumané oblasti byly dále znázorněny v grafech, které doprovází každou tabulku. Zajímavé bylo porovnání jednotlivých let z hlediska objasnenosti trestné činnosti, stejně jako jejich porovnání s ohledem na poměrné zastoupení jednotlivých druhů kriminality.

Ve své diplomové práci jsem se zabývala sekundární analýzou kriminality jednotlivých let od roku 2000 do roku 2014 na území Jihočeského kraje. V diskusi se zaměřuji a vyzdvihuji pouze roky, které se výrazně lišily od předešlých let, jejichmi možnými důvody a aspekty. Aby byla diskuse přehledná, popisuji zvláště vývoj jednotlivých druhů kriminality, pachatele kriminality, dále objasnenost případů v souvislostech s možnými aspekty.

Celkový vývoj kriminality v Jihočeském kraji za zkoumané období má klesající tendenci. Z tabulky 1.16 můžeme vidět celkové počty trestných činů. Nejvíce trestných činů bylo spácháno na začátku zkoumaného období v roce 2000. Marešová (2000) ve své publikaci uvádí, že největší vzestup kriminality byl zaznamenán po roce 1989, přičemž od roku 2000 začíná kriminalita vykazovat snižující se tendenci.¹³⁴ Myslím si, že vysoká míra kriminality v roce 2000 mohla být způsobena ne zcela vyřešenou koncepcí prevence kriminality, jejichž aplikace je v rámci snižování kriminality velmi

¹³⁴ MAREŠOVÁ, A. a kol. *Analýza kriminality v roce 2009 a v předchozím dvacetiletém období*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 119 s. ISBN 978-80-7338-107-3.

důležitá. Vyšší trestná činnost může být ovlivněna také vyšší mírou nezaměstnanosti, nicméně v daném roce 2000 byla míra nezaměstnanosti ve srovnání s jinými roky v Jihočeském kraji pouze 5,8 %. Nejnižší počet trestných činů byl naopak v Jihočeském kraji zaznamenán v roce 2009. Ve srovnání s rokem 2000 činil rozdíl celých 7 121 trestných činů. Významně nižší míra kriminality může být ovlivněna různými faktory. Lze se domnívat, že důvodem snížení kriminality bylo přistoupení Jihočeského kraje do systému prevence, a byla zpracována koncepce prevence kriminality v Jihočeském kraji účinná od roku 2009. Důležité je z mého pohledu zpracování SWAT analýzy, která kladla důraz mimo jiné na preventivní programy ve školství nebo neziskový sektor fungující v oblasti prevence kriminality.¹³⁵ V následujícím roce 2010 vstoupila v platnost novela trestního zákoníku č. 40/2009, jehož úpravy v systému trestních sankcí (zejména alternativních), a zároveň v některých změnách v rámci skutkových podstat a definic trestných činů, mohly mít vliv na kriminalitu v uvedeném roce. Ve srovnání s rokem 2009 bylo totiž opět zaznamenáno zvýšení trestné činnosti, téměř o 2000 činů. Dle mého názoru je možné mezi zajímavé ukazatele zahrnout roky 2002 – 2005, které vykazovaly podobné počty trestných činů. Toto období se v rámci zkoumaného období jeví jako nejstabilnější, kriminalita se výrazně nezvyšuje ani nesnižuje. Zjistila jsem, že za celé zkoumané období se kriminalita snížila o 21,2 %, čímž byla vyvrácena hypotéza č. 1, která udávala, že za stanovené období se kriminalita zvýšila o 10 %.

V rámci výzkumu byla porovnáována data o kriminalitě násilné, mravnostní, hospodářské a majetkové.

Násilná kriminalita vykazovala nejvyšší počet trestných činů v roce 2000. V následujících letech jsem zaznamenala snižující se trend tohoto druhu kriminality. Nejnižší násilná kriminalita byla zaznamenána v rámci Jihočeského kraje v roce 2009. Uvádí se, že rapidní snížení může být ovlivněno zvýšením personálních kapacit ochranných složek, respektive Policie České republiky, a jejich efektivnější prací.¹³⁶

¹³⁵JIHOČESKÝ KRAJ. Koncepce prevence kriminality Jihočeského kraje na období 2009 – 2011. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. 2008 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/jihocesky-kraj2-pdf.aspx.

¹³⁶Ubylo kriminality. Díky lepší práci policie, tvrdí Pecina. *Parlamentní listy*. [online]. 9.4.2010 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/vlada/Ubylo-kriminality-Diky-lepsi-praci-policie-tvrdi-Pecina-162931>.

Následně v roce 2010 došlo ke zvýšení násilné kriminality, přičemž i poté v dalších letech se kriminalita nesnižovala, naopak zvýšení vygradovalo v roce 2013. Domnívám se, že jisté ovlivnění nárůstu násilné kriminality mohlo souviset se sociální situací a klimatem v Jihočeském kraji, které tam panovaly. V červenci 2013 došlo k nepokojům na sídlišti Máj v Českých Budějovicích, kde došlo ke konfliktů v rámci minoritní skupiny a částí pravicové strany. Lze se také domnívat, že zvýšení násilné kriminality opravdu mohlo souviset s rekonstrukcí trestního zákoníku, respektive kriminalizací některého jednání a změnami v legislativě od roku 2010.

Vývoj mravnostní kriminality můžeme vidět z grafu 1.17, přičemž můžeme konstatovat, že vývojový trend u tohoto druhu kriminality je v porovnání s ostatními druhy trochu specifický. Nejvyšší počet mravnostních trestných činů byl zaznamenán v roce 2001 a 2002. V této době došlo také ve změně § 241 (skutková podstata trestného činu znásilnění), která byla součástí tehdejší novelizace trestního zákona.¹³⁷ Dle mého tam jistá souvislost mohla být. Od roku 2003 klesla mravnostní kriminalita v Jihočeském kraji asi o jednu třetinu, přičemž od té doby docházelo k jistému poklesu. V rámci mravnostní kriminality může být ovlivňujícím aspektem zejména sociální kontrola obyvatel, respektive větší vědomí nebezpečnosti těchto činů. Zvýšení se objevilo opět v roce 2009 a v roce 2011, od té doby jsme zaznamenali postupné snižující se tendence.

V rámci majetkové kriminality bylo za zkoumané období v Jihočeském kraji zjištěno, že tento druh kriminality má postupně snižující se tendenci. Nejvyšší míra majetkové kriminality byla zaznamenána v roce 2000, přičemž od této doby klesala. Zajímavé je zaměření na roky 2003 až 2005, kdy došlo k určité stagnaci, respektive kriminalita se nesnižovala, ani nezvyšovala, spíše zůstávala v porovnání téměř stejná. Domnívám se, že vývoj majetkové kriminality z části kopíruje vývoj zkoumané celkové kriminality. Může to být ovlivněno tím, že poměrné zastoupení majetkové kriminality je v rámci celkové kriminality celkově nejvyšší. Nejnižší míra majetkové kriminality byla zaznamenána v roce 2009. Jak již bylo výše zmíněno, může to být ovlivněno aplikací

¹³⁷ PORTÁL . Základní charakteristika mravnostní kriminality. *Portál*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=2075>.

preventivních opatřeních v rámci koncepce prevence kriminality, zejména SWAT analýzou v roce 2009, která byla zaměřena na oblast krajského města České Budějovice s důrazem na majetkovou a násilnou trestnou činnost.

Oblast vývoje hospodářské kriminality je stejně jako předchozí mravnostní kriminalita specifická. Lze konstatovat, že celkově vývoj směřuje spíše vzhůru. Od roku 2000 měla hospodářská kriminalita spíše klesající tendenci, poté se opět zvyšovala. Nejvyšší míra hospodářské kriminality byla zaznamenána v roce 2005, od tohoto roku došlo ke snížení, což dospělo až k nejnižšímu zkoumaného roku 2009. Od tohoto roku se hospodářská kriminalita postupně zvyšuje, jako jediná ze zkoumaných druhů kriminality. V literatuře se uvádí, že hospodářská kriminalita je na vzestupu. Může to být způsobeno na jedné straně zlepšením a rozšířením elektronických a komunikačních systémů, respektive například rozšířením počítačové kriminality, ale nejen to. Dle mého názoru se s přibýváním podnikatelských firem a ne zcela efektivnímu odhalování, respektive objasněností, tohoto druhu trestné činnosti může hospodářská kriminalita opravdu rozvíjet. Lze se domnívat, že také současné nastavení legislativy upravující sankce pro pachatele hospodářské trestné činnosti, pro tyto pachatele nemá natolik odstrašující funkci, aby se páčání zcela vyhnuli.

Druhá hypotéza, která byla pro práci zvolena, neboli v jednotlivých letech zkoumaného období se různě mění jednotlivé druhy kriminality, byla potvrzena. V grafech 2.1 až 2.15 bylo znázorněno poměrné zastoupení jednotlivých druhů kriminality. Zjistila jsem, že zastoupení jednotlivých druhů kriminality se vývojově nemění výrazně, avšak jisté rozdíly jsem zaznamenala. Majetková kriminalita v každém roce zastupuje s jistými rozdíly tři čtvrtiny celkové zkoumané kriminality. Nižším opakem je mravnostní kriminalita, jejíž poměrné zastoupení se neměnilo vůbec, stále zůstávalo na jednom procentu. Zastoupení se v jednotlivých letech měnilo zejména u hospodářské kriminality, respektive se zvyšovalo, a u kriminality násilné.

Dalším zkoumaným aspektem byla objasněnost trestné činnosti. Zejména u majetkových trestných činů byla na počátku zkoumaného období objasněnost velmi nízká. V dalších letech se objasněnost zvyšovala. Jak již bylo výše uvedeno, může to být ovlivněno například většími personálními kapacitami u Policie České republiky či

zefektivněním práce. Naopak se zdá, že za zkoumané období se snižuje objasňenost u hospodářských trestných činů. Domnívám se, že to může být způsobeno větší informovaností a připraveností pachatelů či páčáním v organizovaných skupinách.

V průběhu analýzy se prokázalo, že nejčastější pachatelé kriminality jsou jednoznačně muži, a to ve všech druzích zkoumané kriminality. Ženy jako pachatelky jsou dle výzkumu častěji u hospodářské kriminality, kde převažují nad dětmi do 17 let. Dle mého názoru to může být způsobeno menší možností přístupu nezletilých osob k oblastem či možnostem páčání hospodářské kriminality. Naopak děti do 17 let jsou častěji pachateli majetkové kriminality, stejně jako u mravnostní kriminality převažují nad ženami. U majetkové kriminality jsou děti do 17 let častěji pachateli než ženy do roku 2010, poté již převažují u tohoto druhu ženy. Důvodem snížení majetkové kriminality u dětí do 17 let může být zvýšená primární prevence, působení sociálních služeb v rámci smysluplného zapojení dětí do volnočasových aktivit či další aktivity zaměřené na tuto cílovou skupinu. Počet dětí do 17 let jako pachatelů se u mravnostní kriminality bohužel nesnižuje, po celé zkoumané období zůstává vyšší počet mravnostních trestných činů než u žen. V oblasti násilné kriminality jsou pachatelkami častěji ženy, nicméně v letech 2006, 2007 a 2011 jsou naopak ve více případech pachateli děti do 17 let.

6 ZÁVĚR

V mé diplomové práci jsem se zabývala vývojovými tendencemi kriminality na území Jihočeského kraje od doby zřízení vyšších územních samosprávných celků. V teoretické části jsem se pokusila charakterizovat pojmy důležité k pochopení dané problematiky. Teoretickou část tvoří jak vymezené pojmy související s kriminalitou, tak územní členění České republiky a specifika Jihočeského kraje. Praktickou část tvoří kvantitativní výzkum, který jsem realizovala pomocí techniky sekundární analýzy dat s využitím statistik kriminality Policie České republiky.

Výsledky výzkumu byly dále porovnávány s odbornou literaturou, ale také s vlastním názorovým přesvědčením.

Cílem práce bylo zmapovat vývoj kriminality v Jihočeském kraji v posledních 14 letech a zjistit aspekty, které ho ovlivňují. Práci jsem se snažila směřovat k tomuto cíli, přičemž jsem si v rámci výzkumu stanovila dvě hypotézy týkající se zvýšení kriminality za zkoumané období a zastoupení jednotlivých druhů kriminality.

Hypotéza 1 byla stanovena následovně: „Zkoumané období vykazovalo více než 10% nárůst míry kriminality. Tato hypotéza byla vyvrácena. Z výsledů výzkumu vyplývá, že se v rámci zkoumaného období, respektive od roku 2000 do roku 2014 kriminalita snižovala. Celkově se kriminalita v roce 2014 v porovnání s rokem 2000 snížila o 6 342 trestných činů, což činí celkem 21,2 %.

Druhá hypotéza byla stanovena následovně: „V jednotlivých letech zkoumaného období jsou různé druhy kriminality zastoupeny rozdílně“. Hypotéza č. 2 byla výzkumem potvrzena.

Mezi aspekty ovlivňující kriminalitu patří dle zjištěných informací faktory z oblasti společnosti, vnitřní politiky státu, sociální situace občanů, demografická a geografická situace (v Jihočeském kraji zejména blízkost a prostupnost hranic). V rámci jednotlivců se jedná o faktory z hlediska vývoje osobnosti a rodiny.

Práci lze využít jako zdroj informací pro odborníky zabývající se touto problematikou nebo jako studijní materiál.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. BLATNÍKOVÁ, Š. a K. NETÍK. *Predikce vývoje pachatele*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. 167 s. ISBN 978-80-7338-109-7.
2. ČESKO. Zákon č. 128/2000, ze dne 12 dubna, o obcích. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*.
3. ČESKO. Zákon 347/1997 Sb. Ze dne 3. prosince 1997, p vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů*.
4. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů české republiky*.
5. ČESKO. Zákon č. 129/2000 ze dne 12. dubna, o krajích. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*.
6. ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. Ze dne 25. června 2003, o soudnictví ve věcech mládeže. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*.
7. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník. Ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů české republiky*.
8. DOLEČEK, M.. Hospodářské trestné činy. *Businessinfo.cz: Oficiální server pro podnikání a export*. [online]. 1.1.2014 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/hospodarske-trestne-ciny-ppbi-50764.html#!&chapter=3>.
9. EYSENCK, M. a GUDJONSSON, G.H. *The Causes and Cures of Criminality*. US: Springer, 2011. 309 s. ISBN 9781441932105.
10. FISHER, S. a ŠKODA, J. *Sociální patologie: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. Praha: GradaPublishing, 2014. 232 s. ISBN 978-80-247-5046-0.
11. Charakteristika Jihočeského kraje. *Business info*. [online]. 30.5. 2011 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/charakteristika-jihoceskeho-kraje-1914.html>.

12. CHMELÍK, J. a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha: Portál, 2003 208 s. ISBN 80-7178-739-6.
13. CHMELÍK, J., P. HÁJEK a S. NEČAS. *Úvod do hospodářské kriminality*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. 167 s. ISBN 978-808689-813-1.
14. INSTITUT PRO EVROPSKOU POLITIKU. Reforma územní veřejné správy v České republice. *Europeum: Institut pro evropskou politiku*. [online]. 13.7.2001 [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.europeum.org/cz/integrace/31-integrace-9/740-reforma-uzemni-verejne-spravy-v-ceske-republice>.
15. JIHOČESKÝ KRAJ. Koncepce prevence kriminality Jihočeského kraje na období 2009 – 2011. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. 2008 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/jihocesky-kraj2-pdf.aspx.
16. JIHOČESKÝ KRAJ. Koncepce OPHČ 2012 – 2014. . [online]. 2011 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par%5Bid_r%5D=88701...0.
17. KUČTA, J., H. VÁLKOVÁ. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 568 s. ISBN 80-7179-813-4.
18. MAREŠOVÁ, A. a kol. *Analýza kriminality v roce 2009 a v předchozím dvacetiletém období*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 119 s. ISBN 978-80-7338-107-3.
19. MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. 148 s. ISBN 978-80-7338-110-3.
20. MATOUŠKOVÁ, I. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: GradaPublishing, 2013. 304 s. ISBN 978-80-247-4580-0.
21. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Prevence kriminality. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.
22. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Systém prevence kriminality. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2014-12-31]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/system-prevence-kriminality.aspx>.
23. NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. Územně správní členění České republiky. *Národní ústav odborného vzdělávání*. [online]. 2015 [cit. 2014-

- 12-03]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/informace-o-uzemne-spravnim-cleneni-ceske-republiky>.
24. NĚMEC, M. *Mafie a zločinecké gangy: Aktuální problémy vzniku, výskytu a působení gangů a mafí a boj proti nim*. Praha: Eurounion, 2003. 390 s. ISBN 80-7317-026-4.
25. NETOLICKÁ D., Kriminalita dětí a mládeže. *Metodický portál rvp: inspirace a zkušenosti učitelů*. [online]. 4.5.2015 [cit. 2012-08-26]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/n/16439/KRIMINALITA-DETI-A-MLADEZE.html/>.
26. NOVOTNÝ, O., J. ZAPLETAL a kol. *Kriminologie*. Praha: ASPI Publishing, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-377-5.
27. NOVÝ, I., SURYNEK, A. a kol. *Sociologie pro ekonomy a manažery: 2., přepracované a rozšířené vydání*. Praha: GradaPublishing, a.s., 2006. Str. 256. ISBN 80-247- 1705-0.
28. PAVLOVSKÝ, P. *Soudní psychiatrie a psychologie: 4., aktualizované vydání*. Praha: GradaPublishing, 2012. 240 s. ISBN 978-80-247-4332-5.
29. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 13. 12. 2014]. *Odbor obecné kriminality*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/adresa-propisemny-styk-952950.aspx>.
30. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za roky 2000 - 2007*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>
31. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2008*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2008.aspx>.
32. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2009*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2009.aspx>.
33. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2010*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2010.aspx>.
34. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2011*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2011.aspx>.

35. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2012*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>.
36. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za*
37. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. [online]. 2015 [cit. 20. 2. 2015]. *Statistické přehledy za rok 2014*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>.
38. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Co je organizovaný zločin. *www.policie.cz*. [online]. 2015 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>.
39. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Kriminogenní faktory. *Policie České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-04]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/kriminalita-v-roce-2009.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>.
40. PORTÁL . Základní charakteristika mravnostní kriminality. *Portál*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=2075>.
41. REICHEL, J. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: GradaPublishing, 2009. 192 s. ISBN 978-80-247-3006-6. *rok 2013*. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>.
42. Samostatná a přenesená působnost. *Frank bold*. [online]. 1.1.2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/obce-kraje/rada/samostatna-prenesena-pusobnost>.
43. SHADER, M. *Risk FactorforDelinquency: AnOverview*. NationalCriminal Justice Reference Services. [online]. [Cit.15.2. 2015]. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojjdp/frd030127.pdf>.
44. SCHEINOST, M. a S. DIBLÍKOVÁ. Zločinné spolčení – právní rámec, definice, postih, pachatelé. *www.mvcr.cz*. [online]. 2009 [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>.
45. SCHEINOST, M. at al. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 238 s. ISBN 978-80-7338-096-0.
46. SMOLÍK, J. *Subkultury mládeže. Uvedení do problematiky*. Praha: GradaPublishing, 2010. 281 s. ISBN 978-80-247-2907-7.

47. Strategie prevence kriminality na léta 2004 – 2007. *epravo.cz*. [online]. 28.6.2004 [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/strategie-prevence-kriminality-na-leta-2004-2007-27030.html>.
48. STRAUS, J. a kol., *Úvod do kriminalistiky*. Plzeň: A. Čeněk, 2004, 45 s. ISBN 86473-82-1.
49. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 3285 s. ISBN 978-80-7400-109-3.
50. ŠUBRT, J. a kol. *Soudobá sociologie IV.: Oblasti a specializace*. Praha: Univerzita Karlova, 2014. ISBN 978-80-246-2558-4.
51. TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. Praha: GradaPublishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-247-2982-4.
52. TOPOGRAF. Jihočeský kraj. *Topograf*. [online]. 2006 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://spravnimapa.topograf.cz/jihocesky-kraj>.
53. URBAN, L., J. DUBSKÝ a K. MURDZA. *Masová komunikace a veřejné mínění*. Praha: GradaPublishing, 2011. 240 s. ISBN 978-80-247-3563-4.
54. URBANOVÁ, M.: *Systémy sociální kontroly a právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2006, s. 114. ISBN 9788086898940.
55. Ubylo kriminality. Díky lepší práci policie, tvrdí Pecina. *Parlamentní listy*. [online]. 9.4.2010 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/vlada/Ubylo-kriminality-Diky-lepsi-praci-policie-tvrdi-Pecina-162931>.
56. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Usnesení Vlády České republiky o koncepci boje proti organizovanému zločinu na období let 2011 až 2014* [online]. 2010. [cit. 2015-02-02]. ISBN . Dostupné z: http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/koncepcie_boje_proti_organizovanemu_zlocinu_na_obdobi_let_2011_-_2014.pdf.
57. ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 164. ISBN 978-80-7380-312-4.